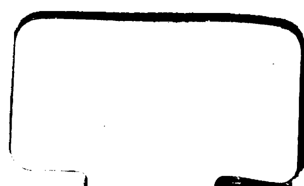
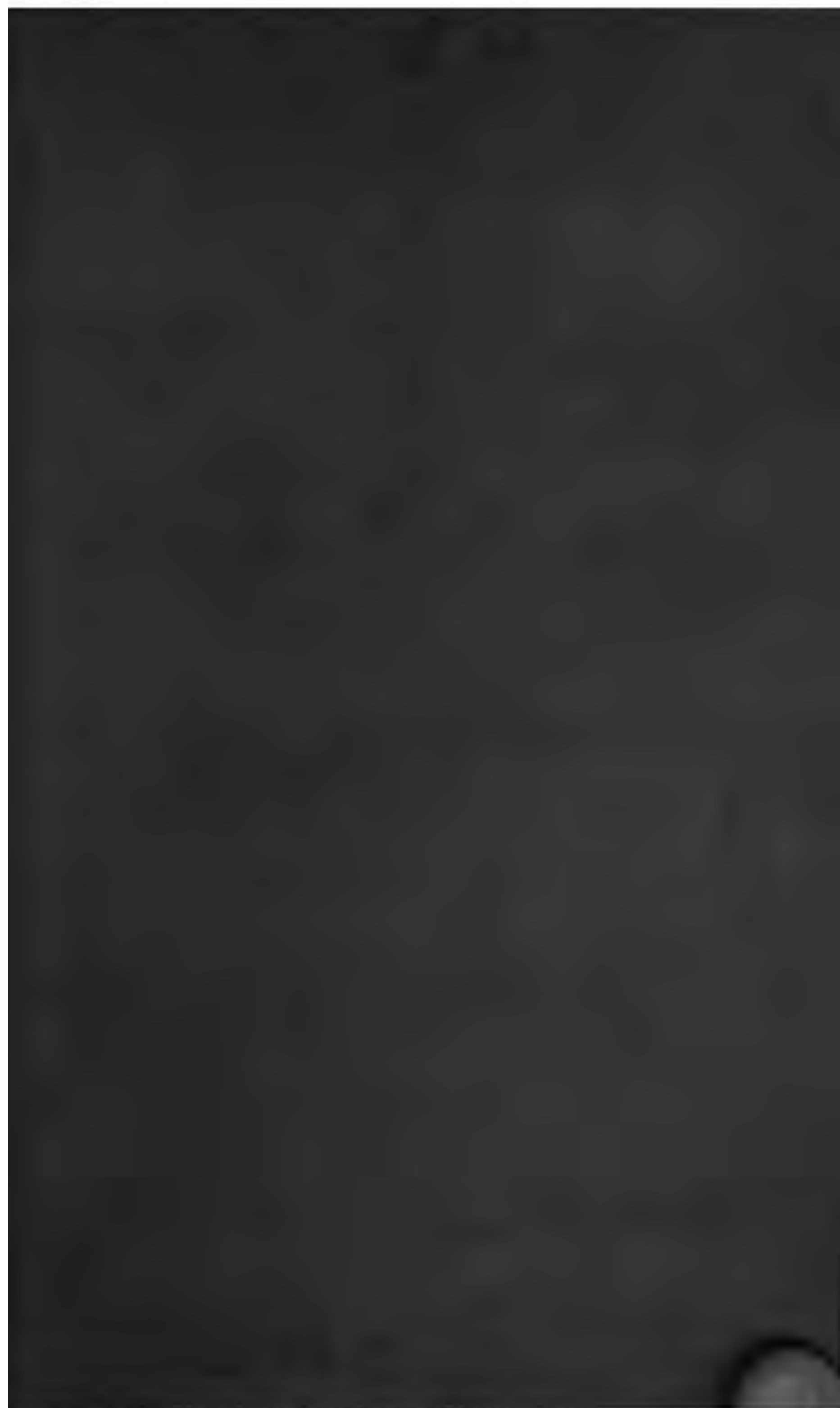

SÆMUND DEN VISES

Edda

SÅNGER

AF

NORDENS ÅLDSTA SKALDER

EFTER HANDSKRIFTER
FRÅN SKANDINAVISKA FORN-SPRÅKET
ÖFVERSATTE

AF

ARV. AUG. AFZELIUS.

Stockholm,
i Deleens och Granbergs Tryckerier
1818.

BODLEIAN
5 JUN 1928
LIBRARY

I. DELEN

AF

SÄMUNDS EDDA.

Rättelser:

Sid. 3. Spalt 2. rad. 2. mägtige,	*Läs: mägtigt,*
— 3. — 1. — 5: sat	*satt.*
— 7. 1: 30. köldar,	*sköldar:*
— 10. 1: 11. vid andras dörpost	*som vid andras dörrpost,*
— 11. 1: 31. Gunlagas,	*Gunlöds,*
— 12: 2. 19. hann,	*han*
— 24: 1: 17. hämma,	*hämna*
— 27: 1: 19. jag honom ej stadnar	*att ej, honom jag stadnat*
— 29: 1: 2. Frigga	*Frigg*
— 33: 2: 10. Vathrudner	*Vafthrudner*
— 39: 2: 2. tannskänk	*tand-skänk*
— 46: 1: 9: gifvast	*gifva't*
— 46: 2 15. lär dig få ha' bjudit	*lära få dig bjudit*
— 50: 2: 5. Suttung söner	*Suttungs söner*
— 54: 2: 10. läster	*fäster*
— 57: 8. och der	*ock der*
— 66: 2: 5. bryggat	*bryggt*
— 66: 6. nedifr. efter *etter* sättes	punkt.
— 86: 2: 3. flod solens	*flodsolen*
— 90: 8: 24. bryggadt	*brygodt*
— 125: 3. Nidad	*Nidad* samma ord rättas äfven på alla andra ställen
— 173: 2: 8. svekit	*svikit*
— 202: 16. Gudrun	*Gudrun*

Tittelbladet tryckt hos Delén, det öfriga hos Elmén och Granberg.

Ex quo in deliciis studiorum esse coeperunt carmina veterum Scaldorum, quorum specimen A. C MDCCCXII eddimus *), *firmum animo prepositum stetit, e manuscriptis, inclytam Collectionem Sæmundianam totam aliquando edere. Præcipue vero codex Bibliothecæ Reg. Holm. chartaceus in folio, litteris ab Helgio Olai filio elegantissimis scriptus, qui in lucem prodiret, idoneus visus est. In hoc vero occupati, amici probatissimi* RASK *in patriam ab Islandia reditum accepimus, qui in partem laboris vocatus, venire haud recusavit. Cujus igitur studio & operæ, opus hocce, alias sine dubio, ex codice vitioso vitiosissimum a manu nostra profecturum, omnino emendatissimum debemus.*

Quin **Eddæ** *rhythmicæ in monumentis Borealium antiquissimis; locum facile primum plerique concedant, nulli dnbitamus; utpote quæ vetustissimi aevi litteraturæ reliquias pretiosissimas continet; et multa, auditu haud indigna, de philosophia veterum, magia et mysteriis vatum, rhythmis suavissimis tradit. Quum vero hæcce, quibus pepercit injuria temporis, carmina, heic primum collecta, publicamus, non reticendos esse viros censemus, de hac litteratura meritissimos, qui vel hodiernas in linguas Eddam, continuata lon-*

---

*) Vide Iduna Fasc. III Holmiæ 1812.

gius versione transtulerunt, vel singula hujus loca orbi litterato impertiverunt: RESENIUM, *loquor,* GŒRANSONIUM, MALLETIUM, SCHIMMELMANNUM, SANDVIGIUM, THORKELINUM, VORMIUM, STEPHANIUM, RUDBECKIUM, BARTHOLINUM, BERONIUM, KEYSLERUM *), THORLACIUM, MÜLLERUM, F. MAGNUSENIUM, *fratres* GRIMM *et* GRÆTERUM *&c.: nec* GEIJERUM *nostratem silentio prœtereamus, qui ingenio, quo omnibus suœ œtatis luminibus prœfulget, carmina Eddœ familiaria nostratibus et perdilecta reddidit* **).

In Islandia, ubi, cnm lingua Norrœna, olim aborigines Borealium traditiones diu viguerunt, claruit labente Sœculo XI. SÆMUNDUS *hin fróde* (sapiens) *dictus, qui, ut in Islandiae Chronicis amplioribus verba leguntur, "doctrinœ lucrandœ gratia longe a patria remotus diu vixit." Is carmina veterum Scaldorum mythologica, quœ usque ad id tempus sola memoria hominum conservaverat, ex ore contemporaneorum, in unum fertur oorpus congessisse, cui postea nomen Eddœ (aviœ) inditum. Ceteris, quœ de collectionis hujus natalibus* ARNA-MAGNÆUS *in vita* SÆMUNDI MULTISCII *attulit, lubentes assentimus: "Eddicas hasce, ut vocant, Odas a Deorum cultoribus, imo, ut consultissimus antiquitatis judex Bartholinus Antiqv. Dan. pag.*

---

*) De singulorum opera horum auctorum vide Præfationem in Eddam rhythmicam Hatniæ 1787.

**) Vide Idunæ Fasc. I. pag. 60–99.

I. (VÖLUSPÁ)

VALAS VISDOM.

1. Lyssnen, J alle
helige Väsen,
högre och lägre
Heimdalls barn!
Vill du att Valfaders
under jag täljer:
Männernas fornsång,
den tidig'st jag lärde.

2. Jättar mins jag
arla födda,
de som mig fordom
visdom lärde:
Mins nio verldar,
nio *himlar*
såg *grundämnet glindra*
djupt under mullen.

3. Morgon var tidens,
då Ymer byggde:
Var ej sand, icke sjö,
ej *svala* böljor;
Jord fans icke,
ej himlen den höga;
blott Ginnunga-svalget;
men gräs intet.

4. Till's Börs söner
fästet upphofvo,
de som Midgård,
herrligan skapte:
Solen sken sunnan
mot kalla bergen;
då grodde å grund
gröna örter.

5. Solen, Månens vän
kastade sunnan
sin högra hand
på himelens hästar;
Sol det ej visste
hvar hon salar egde;
stjernor det ej visste,
hvar de fäste hade;
Månen det ej visste,
hvad för kraft han egde.

6. Då gingo å rådstolar
Magterna alla,
de helige Gudar
och höllo det rådslag;
Natt och dess söner
gåfvo de namn;

Morgon de nämnde
och Middagsstund;
Undorn och Afton,
Åren att tälja.

7. Då funnos Asarne
å Idavallen;
Hörg och Gudahof
höga timrade;
verkstäder anlade,
guld hamrade,
kraft öfvade,
allt pröfvade,
tänger smidde
och verktyg gjorde.

8. De lekte å vallen;
glade voro de;
Då var icke
brist på guld,
tills de kommo
mägtige trenne
Thussa mör
ur Jotunhem.

9. Då gingo å rådstolar
Magterna alla,
de helige Gudar
och höllo det rådslag:
Hvem skapa skulle
Dverga-skaran,
ur Brimers sköte
och svarta lemmar.

10. Der är Motsogner
alla Dvergars
Förste vorden;
men Durin den andra:
menniskolika
många Dvergar
de skapte ur jorden,
som Durin talat.

11. Nye och Nide,
Nordre, Södre,
Östre och Vestre,
Althjofer, Dvalin;
Nar och Nain,
Nippinger Dain,
Vegger, Gandalfer,
Vindalfer, Thorin.

12. Bivor, Bavaur,
Bombur, Nore,
Anar, Onar,
Ai, Mjotvidner,
Thrar och Thrain,
Thror, Vitur, Litur
Nyr och Nyrader;
Nu de mägtige,
Regin och Radsvider
rätt har jag framtalt.

13. Fili, Kili,
Fundin, Nali,
Hepti, Vili,
Hanar och Svior,

Billing Brune,
Bild och Bure,
Frar, Fornboge
Fräger och Lone
Aurvang, Vare,
Eikinskialde.

14. Tid är leda
från Lófar Dvalins
Dverga-skara,
Mennisko-barnom:
de som ur jordens
berg, *och träsken*
söka *sig* upp
till Jorovallen.

15. Der var Draupner
och Dolgthraser,
Har, Haugspore
Hlevanger, Gloe,
Skirvir, Virvir,
Skafider, Ai,
Alf och Yngve,
Eiter och Oin.

16. Fjalar och Froste,
Finner och Ginnar,
Heri, Hogstare,
Hliodolter, Moin.
Spörjas månde
länge som tiden
Dverga-talet,
härledt från Lofar.

---

17. Till's trenne kommo
ur det samqväm,
magtige, älskande
Asar till stranden;
funno på landet
Ask och Embla,
utan förmåga
lif och bildning.

18. Ej anda de egde;
ej tanke de hade,
ej blod och ljud,
eller färg och skönhet;
Andan gaf Oden,
tanken Loder,
blod gaf Häner
och lif och fägring.

---

19. Ask vet jag stånda;
heter Yggdrasil;
kronan fuktad
ur klara källan;
dädan kommer daggregn,
som i dalar faller;
ståndar evigt grön
öfver Urdarbrunen.

20. Dädan komma Mör
mycket vetande,
trenne ur den sal,
under kronan ståndar:
en kallades Urd,
den andra Verdandi;
de skuro i stäf
Skuld den tredje.

21. De lag stifta,
de lif kåra,
de för verlden tälja
ödets domar.

———

Enslig sat hon ute
då han kom, den Gamle
Asarnes Urfader
och las i dess öga:

22 Hvad spörjer du mig?
Hvi frestar du mig?
allt vet jag Odin!
hvar du ditt öga
dolt i den klara
Mimers brunn.
Mimer dricker
mjöd hvar morgon
af Valfaders pant.
Förstån J än, eller hvad?

23. Valde henne Härfader
ringar och gullkedjor
– – – – – – – –
– – – – – – – –
Trolljud visa
och mägtiga qväden:
Hon skådade vida
kring alla verldar.

24. Valkyrior såg hon
fjerran komne,
beredde att rida
till Gothiod:
Skuld bar skölden
följd af Skögul,
Gunnur, Hildur Göndul
och Geir-skögul.
(Nu äro talde
Härgudens Tärnor,
redo att rida
å fältet „ Valkyrior.)

25. Heidi hon nämndes
hvar hon till gästnings kom,
och Valá den visa:
Vargar hon tjuste,
Seid hon kunde
sjelf tjusad med seid:
alltid onda
qvinnors oro.

26. Den striden mins hon
först i verlden,
när å svärds udd
Gullveig lades,
och i Hars salar
de henne brände;
tre gånger brände
den tre gånger födda
ofta; och likväl
ännu hon lefver.

27. Då gingo å rådstolar
Magterna alla,
de helige Gudar
och rådslag höllo:

Om Asar skulle
gälda sitt våld,
eller Gudar alla
ega försonat.

28. Bruten var muren
Åsa-borgens:
strid-anande fälten
Vanerne trampa;
Men upp språng Odin
och i hären sköt:
Det var den första
härstrid på jorden.

29. *Då gingo* å rådstolar
Magterna alla
de helige Gudar,
och rådslag höllo:
Hvem hade luften
all blandat med eld;
eller åt Jotuns ätt
Ods mö förrådt.

30. Men der var Thor
så tung till mods:
han sällan sitter,
när slikt han spörjer;
eder brötos,
ord och löften,
alla heliga band
som fästa, löstes.

---

31. Hon känner Heimdalls
horn, förborgadt
under Trädet
det heliga höga.
Vattnet ser hon ösas
med skummig fors
af Valfaders pant.
Förstån J än, eller hvad?

---

32. Öster ut den Gamla
satt i järnskogen;
der födde hon
Ulfvens ungar;
månd' af dem alla
en mägtig varda,
Månens frätare
i Troll-skepnad.

33. Af fega menniskors
lif han fylles:
Blod han stänker
å Magternas säten:
Solstrålarne svartna,
efter om sommarn
är skadlig all vind.
Förstån J än, eller hvad?

34. Satt der å kullen
och harpan slog
Trollqvinnors Herde,
glade Försten:
Gol kring honom
i högan skog
hanen den fagre, röde,
som Fjalar heter.

35. Gol kring Asar
Gull-kammen,
som hjeltarne väcker
i Härfaders salar.
Men en annan gol
djupt under jorden,
sotröder Hane
i dödens salar.

———

36. Jag såg Balders,
den blodige Gudens,
dolda öde,
Odins sons:
Stod reslig vuxen,
högre än dalen,
så späd och fager
Mistiltein.

37. Kom af den telning
som tycktes så späd
det förfärande sorgslag;
Höder den afsköt:
Balders broder
var tidigt född
som nattgammal fällde
Odins son.

38. Ej hand han tvådde,
ej hår kammade,
för'n å bål han bar
Balders Bane.
Men Frigg hon gret
i Fensalen.
Valhalls väktare.
Förstån J än, eller hvad?

39. Bunden såg hon ligga
i källornas lund
den onde Lokes
döda skepnad:
der sitter Sigyn,
glad är hon icke,
hos sin maka:
Förstån J än, eller hvad?

40. Då Gudarne, hårdt
härdade banden,
utaf Vales
inelfvor snodde:
Den Visa vet mycket:
Fram skådar jag längre
till Magternas skymning
och sista striden.

41 Garmer han tjuter
vid Gnipa-hällen,
banden månd' brista,
och Ulfven flyr.

42 En å faller östan
genom etterdalar
med gytja och torfvor,
Slid är dess namn.

43. Nordan stândar
å Nida-fiällen
Sindra-ättens
herrliga gullsal:

Men i Okolni
ståndar Jotuns
dryckessal,
som Brimer heter.

44 En Borg såg hon stånda
från solen fjerran
å Likstranden
med nordvände portar;
falla etterdroppar
in genom gluggarne;
Borgen är flätad
af ormaryggar.

45. *Der såg hon vada*
i tunga strömmar,
män, menedare
och mördare,
och de som andras
makar locka.
Der sög *Nidhögger*
framlidnas kroppar;
slet Vargen liken.
Förstån J än, eller hvad?

46. Broder månd Broders
bane varda:
Systerbarnen
blodsbandet spilla:
hårdt är i verlden,
hordom mycken;
Bilålder, svärdsålder,
köldar klyfvas;
Stormålder, mordålder
tills verlden störtas,
då skall ingen man
androm skona.

47. Mimers söner leka;
men verlden tändes
vid det gamla
Gjallarhornet:
högt blåser Heimdall,
hans ljud är i luften;
Odin talar
med Mimers hufvud.

48. Skälfver Yggdrasil,
Asken ståndande;
susar det gamla träd,
när Jotun lossnar:
Alla bäfva
på Hels vägar,
tills Surturs son
Odin slukar.

49. Garmer han tjuter
vid Gnipa-hällen:
banden månd' brista
och Ulfven flyr.

50. Hrymer åker östan
bär sköld för sig:
Jormungand välltrar
i jättemod;
vågen dönar,
Örnen skriar;
lik sliter den bleke
och Nagelfar lossnar.

51. Köl far östan;
komma månd' Muspels
folk å hafvet
och Loke vid rodret:
Följa dårskapens barn,
ulfven alla;
Bileists broder
är med i färden.

52. Surtur far sunnan
med svajande lågor;
af svärdet glindrar,
Härgudars sol,
Stenbergen braka;
De Jätteqvinnor irra.
Hels väg träda menskor
och himmelen remnar.

53. Hur är med Asar?
hur är med Alfer?
gnyr det vida
Jetunhem.
Å ting äro Asar;
Dvergarne sucka
vid stendör'n,
bärgvägens vise.
Förstån J än, eller hvad?

54 Då kommer Hlinas
andra sorg,
när Odin gångar
till Ulfva-striden:
Men Beles strålande
Bane, mot Surtur;
då faller Friggs
dyre hjelte.

55. Då framgår den starke
Sigfaders son
Vidar, att strida
mot Valdjuret:
hans hand lät stånda
å Hvedrungs barn
svärd i hjertat;
så Fadren hämnas.

56. Då kommer Hlodyns
herrlige son:
går Odins son,
att strida med Ulfven
dräper med mod
Midgårdsormen:
då månd kämpar alla
jorden lemna.

57. Nio fjät gångar
Fjörgyns son
Med möda från ormen,
den skadelystne.

58. Sol börjar svartna:
Jord siger i haf:
af himlen svinna
de klara stjernor;
upp utaf elden
röken väller:
högt lågan leker
mot sjelfvan himmel.

———

59. Såg hon upp komma
andra resan
jord ur hafvet,
herrligt grön;
såg forsar falla,
flyger deröfver
Örnen, som spejar
fisk, från fjällen.

60. Asarne samlas
å Idavallen;
och tala om fordom
mägtiga *stoftet*,
och minnas der
styrkans rön
och Fimbul-Tyrs
uråldriga runor.

61. Då månde Asar
de underbare
gyldne *taflor*
i gräset finna,
dem i urtiden
Gudarnes höfding,
Fjölners ättling,
besutit hade.

62. Månde osådde
skördar vexa,
all nöd förgå;
Balder skall komma
och bygga med Höder
Hropts valsal, den helga
Gudaborgen.
Förstån J än, eller hvad?

63. Då sin lott
kan Häner välja;
De tvenne bröders
barn bebo
Vindhem det vida.
Förstån J än, eller hvad?

64. Borg ser hon stånda
fägre än solen
täckt med guld
å Gimle det höga;
der skola gode
skaror bygga,
och i alla dagar
sällhet njuta.

65. Då kommer den Rike,
till stora domen,
den starke ofvan,
Han, som allt skickar;
domar han sämjar,
tvister han sliter,
och lönen stadgar,
som varda skall.

66. Flygande kommer
den mörka draken,
glänsande ormen
från Nidafjällen:
Nidhögg på vingarne
lyfter sitt rof;
far genom rymden —
Nu Hon försvinner.

II. (HÁVAMÁL)

ODINS HÖGA SÅNG DEN GAMLA.

1. Vinklar alla
du väl omskåda,
förr'n fram du träder;
ty ovisst är,
hvar ovän sitter
för dig derinne.

2. Hell! den som gifver; —
In kom en gäst,
hvar skall den sitta? —
Nog den får ila,
vid andras dörrpost
sitt väl skall söka.

3. Eld den behöfver,
som in är kommen,
om knän så frusen;
Af mat och kläder
han har behof,
Som öfver fjällen farit.

4. Vatten behöfver,
torkduk och gästfrihet
den till gästnings kommer:
vänligt sinne
lät honom röna;
tal och gensvar ega.

5. Förstånd behöfver
den vida färdas;
allt sämer sig hemma:
till ögonspel varder,
den intet förstår,
och sitter bland visa.

6. För tänkande sinnen
orda ej mycket,
men akta på lynnet;
Då den ädle och tyste
kommer till gården;
minst felar en varsam.

7. Förstånd behöfver
den vida färdas,
minst felar en varsam:
Ty mer pålitlig vän,
än mycket förstånd,
man aldrig finner.

8. En varsam gäst,
som kommer till Herbergs
talar ej mycket:
med öron han lyssnar,
med ögon han skådar;
så forska de vise.

9. Den är säll,
som sig förvärfvar
lof och bifall:
Vanskligt är allt,
hvad mannen eger
i annans bröst.

10. Säll är den,
som lof och klokhet
sjelf eger i lifvet;
ty onda råd
man ofta tagit,
ur annans bröst.

11. Ej bättre börda
man bär på vägen,
än vishet mycken;
bättre hon är än guld
på okänd ort:
hjelp *hon* är i *nöden*

12. Ej bättre börda
man bär på vägen,
än vishet mycken.
Ej sämre vägkost
man bär på resan,
än dryckenskap mycken.

13. Är icke så godt,
som männerne tala,
öl menisko-barnom:
ty mindre ju
allt mer han dricker
vet mannen till sig.

14. Glömskans Häger
öfver rusen hvilar;
han bortstjäl männens sans-
ning:
Utaf den foglens fjädrar
Jag fjättrad var
i Gunladas boning.

15. Rusig blef jag,
blef öfver-rusig
hos Fjalar den vise:
I thy är ruset bäst,
att hvar man derefter
sin sansning finner.

16. Vare tyst och hugfull
en Furstes son,
och djerf i striden:
Glad och gifmild
hvar man skall vara,
tills döden stundar.

17. En ovis tänker
sig evigt lefva få,
om strid han undflyr;
Men åldren gifver
dock ingen fred,
fast honom spjuten gifva.

18. Dåren gapar
då till besök han kommer,
talar ovist, eller slumrar:
Allt är väl
när han får svälga:
då mannens tanke blottas

19. Den allena,
som vida färdas
och vidt kringfarit,
känner hvarje
meniskolynne,
om sjelf han vis är.

20. Fatta bägarn,
men drick till hof;
tala hvad höfs, eller tig:
För osed ingen
dig viter, om tidigt
du går att sofva.

21. Frossande man,
om han ej sjelf sig känner,
sig äter lifvets sorg: *(döden)*
Lystnaden ofta
gör dåren löjlig,
då han bland kloka kommer.

22. Hjordarne veta,
när hem de skola,
och gånga då från betet;
Men en ovis man
känner icke
mål för sin mage.

23. En ussel man
och ett argt sinne
ler åt allt:
Han vet icke det,
han veta borde,
att han ej sjelf är felfri.

24. En ovis man
alla nätter vakar
och hugsar på mycket:
Då är han trött,
när morgon kommer;
qvar är gamla sorgen.

25. En oklok man
tror alla vara vänner,
som mot honom le;
Men få han finner
Som främja hans sak,
när till tings, han kommer.

26. En oklok man
tror alla vara vänner,
som mot honom le:
Ej annat han finner,
fast honom de gäcka,
när han bland kloka sitter.

27. En oklok man
tror sig allt veta,
den stund han ej är nödställd.
Men ej han vet
hvad hann skall svara,
då män honom pröfva.

28. Oklok man,
då han i sällskap kommer,
bäst är, han tiger:
Ingen det märker,
hur litet han vet,
tills mycket han talar.

29. Vis tyckes den
som fråga kan
och svar gifva:
Altid öfverskyle

andras brister
mennisko-söner.

32. Den aldrig tiger
talar många
ord utan hollning:
Pladdrande tunga,
om den ej holles,
talar sig skada.

31. Till ögonspel
Du ingen annan hafve,
fast främmande han kommer:
mången, sen han funnit
ro och torra kläder,
skall du vis befinna.

32. Vis tyckes den,
i tal besegrar
gäckade gästen:
Stortalig man
vid bordet ej känner,
om han med ovän talar.

33. Många genomhuldt
älska hvarannan,
men råkas å hafvet:
Städse skall uppstå
split, om en gäst
ofredar en annan.

34. Tidig måltid
du tage, om icke
du går till gästnings:
Sitter och snålas,
glupsk han synes
och få ting han spörjer.

35. Stor omväg är det
till svekfull vän,
fast han i vägen bor;
Men genvägar ligga,
till trofast vän,
fast han bor fjärran.

36. Ej ofta må du
i samma stad
till gästnings komma;
Ljuf blifver led,
som länge sitter
på annans bänkar.

37. Ett bo är godt
fast det är litet;
Hvar man är Herre hemma:
Fast tvenne getter endast
och halmtäckt sal man eger,
det bättre är än tigga.

38. Ett bo är godt
fast det är litet;
Hvar man är Herre hemma;
Dens hjerta blöder,
som tigga skall
sin spis, hvar måltid.

39. Från vapen sina
ej gånge mannen
ett fjät på fältet;

ty ovisst är
på vägar ute,
när spjut behöfves.

40. Ej fann jag så gifmild
och gästfri man,
som allt försmådde;
eller om godset
så litet *fiken*,
att led han blef åt lönen.

41. Den som rikdom
hafver fångit,
skall brist ej tåla;
ofta sparas åt ledom
hvad ämnadt var ljufvom;
mycket går emot förmodan.

42. Med vapen och kläder,
som bäst dig synas,
skall du vänner glädja;
Med gåfvor och gengåfvor
varar vänskap längst,
då de af hjertat bjudas.

43. Sinom vän man skall
vän vara,
och med gåfva gåfvan gälda.
Mot den leende
vännen var glad,
förställd mot en svekfull.

44, Sinom vän skall man
vän vara,
honom och hans vän;
Men med oväns vän
skall ingen man
vän vara.

45. Om vän du eger,
den väl du tror;
och vill du godt af honom
njuta;
sinne skall du med honom
blanda
och gåfvor skifta,
och ofta gå att honom finna.

46. Har du en annan,
som du tror illa
och dock vill godt af honom
njuta;
fagert skall du tala,
och slugt tänka
och med list förställning
gälda.

47. Än ett ord,
om den du misstror,
och på den du ej kan lita:
blidt skall du tala
mer än du menar;
lika med lika gälda.

48. Ung var jag fordom,
då for jag ensam,
kom villo-vägar:
Rik jag mig tyckte
då jag annan fann:
En man är mans fägnad

49. De ädle, milde
sällast lefva
och nära sällan sorgen;
Men fåvitsk man
är tvähugsen:
och en sniken sörger gåfvan.

50. kläder mina
gaf jag på vallen
tvenne trä-män;
hjeltar de tycktes
när skygd de hade;
försagd är nakot man.

51. *Det träd* förtorkas,
som står vid gården
utan skygd af bark och blad:
Så är en man
förutan vänner;
hvi skall han länge lefva!

52. Som eld brinner
fred mellan ovänner,
i fem dagar;
men på den sjette
slocknar den ut,
då sämre blir all vänskap.

53. Ej mycket
skall man gifva;
ofta vins för litet lof:
Med halft bröd
och kärlet på häll,
en stallbroder fick jag.

54. Små äro sandkorn,
små äro vattendroppar,
små menskornas tankar:
icke vordo
jämnvise alla:
hvart sekel blott bär en
man.

55. Godt förstånd
hvar man bör ega,
men ej för mycken vishet:
Dem ibland menniskor
fagrast är lifvet,
som väl och mycket veta.

56. Godt förstånd
hvar man bör ega,
men ej för mycken vishet;
Ty en vis mans hjerta
sällan gladt varder;
om det en allvis eger.

57. Godt förstånd
hvar man bör ega,
men ej för mycken vishet:
ingen förut
forske sitt öde;
honom är sorglösast anden

58. Brand vid brand brin-
ner,
till dess förbränd han är,
eld tändes af eld:
En man utaf män

af talet blir känd;
dåren af sitt högmod

59. Tidigt skall uppstå,
den annans lif
och gods vill vinna;
Liggande ulf
får sällan ett lår:
Ej slumrande mannen seger.

60. Tidigt skall uppstå
och gå sitt verk att se,
den få arbetare eger;
mycket försummar den,
om morgonen sofver:
På husbonds tillsyn halft
godset beror.

61. Som torra spånen
och gömda näfvern,
så är mannens sinne;
den vedens ämne
väl kunde räcka
i år och dagar.

62. Ren och mätt till tings
ride mannen,
fast han ej prydd är;
För skor och kläder
ej rodne någon,
ej för sin häst, fast den ej
god är!

63. Spörje och tale
den kunnig är
och så vill nämnas.
Åt en dig förtro,
ej åt den andra;
Verlden vet hvad tremne
veta.

64. Förvånad gapar
Örnen på vilda hafvet,
då till strand han kommer;
Så är den man,
bland många kommer,
der vänner få han eger.

65. Sin magt hvar vis
och rådig man
med hof skall bruka;
då han det finner,
när han bland tappra kom-
mer,
att ingen är för alla mägtig.

66. Klok och försigtig
vare hvar man,
i förtroendet varsam;
ofta de ord,
åt andra förtros
man dyrt får gälda.

67. Mycket för tidigt
kom jag på många ställen,
men för sent till andra:
Än var drycken slut,
än otillredd;
Sällan till pass kom okär
gäst,

68. Här och hvar
man hem mig bjudit,
om måltid jag tarfvat:
Men tvenne stycken må man
hos trogna vännen lemna,
der redan ett man ätit.

69. Eld är bäst
bland menniskobarn
och sol-ljuset;
Om sin helbregda
menniskan får njuta,
och utan last får lefva.

70. *Fullkomligt ussel*
är ingen, fast osäll;
en är säll af sina söner,
en af sina fränder,
af gods nog en,
af goda verk en annan.

71. Bättre är dem,
som lefva, än sotdö;
den lefvande väl en ko
förvärfvar,
Eld såg jag blossa
i den rikes sal,
men ute för dörren stod
döden.

72. Den halte kan rida;
den döfve tappert strida,
den enhändte hjordar valla:
Blind är bättre
än vara bränd;
den döde ingen gagnar.

73. En son är bättre,
fast sent buren
efter mannens bortgång:
Sällan Bautastenar,
stånda vid vägen nära,
reser dem icke son åt fader.

74. *Två äro Enherriar*
tungan hufvudets,
döden nära vid bädden.
Den vägkost eger
gläds åt natten,
då trött han varder.

75. Korta äro skeppsrån-
– – – – –
ostadig höstnatten,
vädret vexlar
mycket på fem dagar
och än mera på en månad.

76. Litet nog vet den,
som intet vet;
så mången blir af andra
dårad:
En man är rik,
fattig en annan,
det visar ej hvem vishet egde.

76. Bort dör din hjord,
bort dö dina fränder
och sjelf dör du äfven:
men ryktet aldrig
skall dö för den,
som sig ett godt förvärfvar.

78. Bort dör din hjord,
bort dö dina fränder
och sjelf dör du äfven:
men ett vet jag,
som aldrig dör,
domen om den som dog.

79. Fyllda lador såg jag
för Rikdomens barn,
nu bära de hoppets staf,
(*tiggarstafven*)
Så rikdom är,
som ögats blink;
den är en flygtig vän.

89. Ovis man,
om gods han vinner
eller qvinno-ynnest,
honom ökas modet,
men förståndet aldrig;
fram går han i högmod.

81. Det rönes, då
du spör om Runor,
de verlds-kände,
som helige Gudar gjorde
och store Skalden ristade:
då är honom bäst han tiger.

82. Vid qväll'n skall dagen rosas,
Hustrun, då bränd hon är,
Svärdet, då det är pröfvadt,
Mö, då hon är gift,
Is, då du är öfver,
Öl, då det är drucket.

83. I vind skall ved huggas,
i vind sjön seglas,
i mörkret med flickan-talas;
många äro dagens ögon.
På skepp skall man fart söka,
Skölden till värn bruka,
till hugg svärdet;
men mö'n till kyssar:

84. Vid brasan öl dricka,
men på is skrinda,
mager hästen köpa
och rostadt svärdet,
hemma hästen fodra;
men hunden å landtgården.

85. Möars ord
skall ingen tro,
och ej hvad qvinnor tala:
ty på rullande hjul
vardt qvinnohjertat skapt
och svek i bröstet lagdt.

86. Bristande båga,
brinnande låga,
gapande Ulf,
skriande kråka,
grymtande svinet,
rotlösa trädet,
stigande vågen,
kokande kitteln,

87. Flygande spjutet,
sjunkande vågen,
nattgammal is,
ringslagen *orm*,
Brudens bädd-tal,
eller brutna svärdet,
björnens lek,
eller Konungens son,

88. En sjuk kalf,
en sjelfrådig träl,
en önsk-talande spåqvinna,
nyss slagne på fältet,
en klar himmel,
en leende Herre,
hunda-skall,
och sköko-sorg,

89. Tidigt sådd åker
skall ingen tro
och ej för tidigt sin son;
vädret råder för åkren,
vettet för sonen
ovissa äro de båda.

90. Sin broders bane,
fast han på vägen mötte,
halfbrunnit hus,
för liflig häst,
(då gagnlös blir hästen,
om en fot brytes)
vare ingen så trygg
att detta allt han tror!

91. Så är frid med qvinnor;
som flygtigt tänka,
som fart på hal-is
med obroddad häst,
två vintrar gammal,
och illa tämd;
eller i vilda stormen
kryssning med redlöst skepp;
eller hallt att fånga
Rehnen på töande snöfjäll

92. Nu sant jag mäler;
ty båda känner jag:
svek är för qvinnor karlars hug:
Då fagrast vi tala
vi minst mena,
det kan svika bästa sinnet.

93. Fagert tale
den flickans kärlek önskar:
han gods bjude

och rose kroppen;
den ljusa Tärnans:
den vinner som är trägen.

94. En annans kärlek
ingen man
någonsin tadle:
Lustfagra färgen
ofta behagar
den vise, men fängslar icke dåren;

95. För detta fel,
som säges om mången,
skall ingen honom tadla;
från visa till dårar,
gör menniskors söner,
han, den mägtige kärleken.

96. Blott tanken vet
hvad hjertat bor nära,
han ensam känner sinnet.
Ingen sot är värre
för den visa mannen,
än sig med intet nöja:

97. Det rönte jag,
då jag i vassen satt
och väntade min kärlek:
Lif och hjerta
var mig den goda mön;
icke jag henne dessmer nu eger.

98. Billings Mö
snöhvitan fann jag
i bädden sofva.
Furstars herrlighet
mig tycktes intet vara;
fick jag med henne lefva!

99. "Till gården, Odin,
"skall du mot afton komma
"vill du dig mö trolofva,
"allt är förstördt
"om ensamme vi ej
"slik handel veta.

100. Jag skyndade åter:
lycklig jag mig tyckte,
mer än vist var;
då trodde jag mig
hafva vunnit hennes bifall
och hela sinne.

101. Så kom jag sedan,
att stridgoda folket
allt var vaket,
med brinnande ljus
och pålagd ved;
så mitt besök hon utsatt.

102. Och närmare morgon,
då jag kom åter,
allt gårdsfolk var inslumradt;
en hund då fann jag,
den goda flickans.

å bädden bunden.
103. Få äro så goda
att ej deras sinne
kan vaklande göras:
mången god mö
när väl hon känd är,
blir emot männer svekfull.
104. Då jag det rönte,
när rådsnälla flickan
i faran jag lockade:
allt hån mig gjorde
den muntra mö,
och icke vann jag henne.
105. Hemma glad
och gästmild skall
den visa mannen vara:
minnesgod och språksam,
vill han mångvis vara;
ofta om det goda tala.
106. Fimbulfambi heter
den få ting vet att säga,
så är den fåvises art.
Hos gamla Jätten var jag,
nu återkommen är jag;
litet fick jag tigande der;
med ord många
mälte jag till mitt bästa
i Suttungs salar.
107. Gunlöd gaf mig
å gyldene stolen
en dryck af dyra mjödet:
ond vedergällning sedan
jag henne lät erfara
för hennes trogna sinne,
för hennes svåra kärlek.
108. Nafvarens mun
jag rumm lät finna
och klippan gnaga:
öfver och under mig
jätte-vägar gingo;
så vågade jag lifvet.
109. Dyrköpta sången
väl har jag njutit:
allt lyckas den vise;
ty Odrejrer
är nu upp kommen
på gamla heliga jorden.
110. Ovisst synes mig
om än jag vore kommen
ur jättens gårdar,
om jag ej Gunlöds,
den godas kärlek njutit,
hennes, som med arm jag
omslog.
111. Följande dagen
Rimthussarne gingo
Gudars Råd att fråga
i de höga salar:
sporde, om Bölverk var

bland Gudarne kommen,
eller Suttung honom förödt·
hvem kan nu på honom
lita:

112. Helig ring-ed
mins jag Odin gifvit;
Sveken är Suttung,
hans mjöd är borta
och Gunlöd gråter.

II. LODFAFNERS SÅNG.

Tid är att tälja
talet långa,
å talarstolen,
vid Urdar brunnen:
der tyst jag satt,
såg och begrundade
och på männernas samtal
lyddes.

2. Om runor hörde jag
i dagens samtal;
om natten ej tego de:
Vid Gudarnes borg,
i Gudarnes sal
så hörde jag talas:

3. Vi rådom dig Lodfaf-
ner!
gif akt på rådet!
det skall dig gagna, om du
det fattar:
Var ej om natten ute,
om ej att bespeja,
eller du letar ett nödigt
ställe.

4. Vi rådom dig Lodfaf-
ner!
gif akt på rådet!
det skall dig gagna, om du
det fattar:
Trollkunnig qvinna
du fly i famn att sofva,
att hon dig med arm om-
sluter.

5. Hon så gör det,
att du ej Tinget aktar,
ej Furstens ord,
ej mat vill hafva,
ej menn'skors samqväm,
och sorgfull går att sofva.

6. Vi rådom dig &c.
En annans hustru
locka du aldrig
till din förtrogna.

7. Vi rådom dig &c.
å fjäll eller fjärd
om dig fara lyster,
dig väl *till lifs* du tage.

8. Vi rådom dig &c.
En ond man
låt du aldrig
din ofärd veta;
ty *ond man*
för redligt sinne
dig aldrig lönar.

9. Ond qvinnas ord
kosta såg jag
en man sitt hufvud:
flärdfull tunga
vardt honom till lifs förlust;
och ej för rättvis sak.

10. Vi rådom dig &c.
Vet du att Vän du eger,
den väl du tror,
kom ofta till hans samtal;
ty ris växer
och högt gräs på den väg,
som ingen trampar.

11. Vi rådom dig &c.
godan man dig välj
till omgängs-fägnad
och tröste-sånger lär för lifvet.

12. Vi rådom dig &c.
Vare du aldrig
före din vän
att vänskap svekfullt bryta;
Sorg fräter hjertat,
om mannen ingen eger,
han säga kan hvar tanke.

13. Vi rådom dig &c.
Ord skifta
skall du aldrig
med fåvitsk dåre;
ty af ond man
skall du aldrig
få lön för godhet;
men en god man
dig stadfästa skall
i ynnest och ära.

14. Vänskap är då stiftad,
när någon går att säga

en annan hvarje tanke;
allt är bättre,
än att svekfull vara:
Den är ej vän, som allt
till nöjes talar.

15. Vi rådom dig &c.
Tre ord
skall du ej
med ond man träta;
ofta dröjer den bättre
då den sämre dräper:

16. Allt är ock vanskligt,
om dervid du tiger,
då blir för feg du hållen:
andra dagen
låt du hans anda fara,
och hämma så bland folket
lögnen.

17. Vi rådom dig &c.
skomakare var du ej
och icke spjutsmed;
om ej dig sjelf du är det;
skon blir illa gjord
och spjutet snedt,
då dömmes illa om dig.

18. Vi rådom dig &c.
hvar något ondt du känner
så kalla du det ondt:
din fiende gif ingen frid.

19. Vi rådom dig &c.
åt det onda
var aldrig glad;
men låt det goda om dig
spörjas.

20. Vi rådom dig &c.
Upp skåda
skall du ej
i striden - - -

21. Vi rådom dig &c.
Om du vill en god qvinna
till glädje samtal vinna,
och fägnad deraf njuta;
fagert skall du lofva
och låta fast blifva:
ej någon ledsnar godt att
njuta.

22. Vi rådom dig &c.
att varsam vara,
dock ej för varsam:
mest varsam var vid dryc-
kom,
och hos en annans hustru;
och än för ett tredje,
att dig ej tjyfvar dåra.

23. Vi rådom dig &c.
Till hån eller löje
haf du aldrig
en kommande främling;
ofta ej noga veta,
de som inne sitta

hvad folk de äro, som komma
Det gifs ej en man så god,
att felet ej följer;
ej så dårlig att till intet
han duger.
24. Vi rådom dig &c.
Le aldrig
åt gråhårig talare;
ofta är godt hvad gamle
tala:
Ofta ur skrynklig mun
visa ord komma,
af dem som ussla gå
för hvars mans dörr,
och vistas bland de ringa.
25. Vi rådom dig &c.
Främlingen banna ej,
eller på porten drif;
Var god mot den arme!
Starkt är det trä,
som röras skall,
att öppnas för alla.
Gif du en penning
och det skall dig skaffa
hvars mans lof hos folket.
26. Vi rådom dig &c.
der öl du dricker
dig fotfäste skaffa;
ty jorden tar emot ruset
och elden sjukdomen - -
ax trolldomen - -,
och hämnden skall förtros
åt Månen.

III. RUN-TALEN.

Å vindsusande trädet
vet jag att jag hängde
fulla nio nätter:
af spjut sårad
och gifven Odin,
mig sjelf helgad;
Å det träd,
som ingen vet
af hvilken rot det rinner.
2. Man fostrade mig ej
med bröd ell' hornets
dryck;

Neder jag tryckte,
upptog jag Runor
och gråtande lärde dem:
så föll jag sedan dädan.

3. Fornsånger nio jag lärde
af den visa sonen
Bölthorn Bestlas fader:
och en dryck jag fick,
det dyra mjödets,
i Odreyrer blandadt.

4. Då började jag blifva vis, och för visdom prisas,
växa och trifvas:
Jag orden mig
af ordets ord ledde;
jag verk för mig
af verks verk uppsökte.

5. Runor skall du finna
och förklarade stäfver,
ganska stora stäfver,
mägtiga stäfver
som Fimbulthul skurit
och de heliga Magter gjorde
och Gudars Höfding ristat.

6. Odin bland Asar,
men för Elfvorne Dvalin,
Dain för Dvergarne,
Alsvider för Jättar
och sjelf jag ristat några.

7. Vet du hur' ristas skall?
Vet du hur' tydas skall?
Vet du hur' tecknas skall?
Vet du hur' pröfvas skall?
Vet du hur' bedjas skall?
Vet du hur' offras skall?
Vet du hur' sändas skall?
Vet du hur' ödas skall?

8. Bättre är obedet
än för mycket offradt;
alltid gåfvan ser efter lönen:
Bättre är att intet sända,
än för mycket öda.
Så ristade Odin
för menniskohopen – –
der stod han upp,
då han kom åter.

9. Ett qväde kan jag
det kan ej Furstens qvinna,
och ingen men'skoson:
Hjelp heter det,
och hjelpa månde
vid din sak, dina sorger
och plågor alla.

10. Ett annat vet jag,
det gagnar menniskor
som vilja läkare vara.

11. Det tredje kan jag,
om mig görs stort behof,
att binda min fiende:
äggen jag slöar
för min ovän
att ej hans svek, ej vapen biter.

12. Det fjerde kan jag,
om man mina lemmar
med fjättrar belägger,
jag så qväder,
att *jag gånga* må,
af fötterna fjättrarne kastar,
af händerna banden.

13. Det femte kan jag,
om pilen farligt skjuten
jag ser i hären fara,
så snabbt han ej flyger,
jag honom ej stadnar,
får jag den blott i sigte.

14. Det sjette kan jag,
sårar mig en man
på råa trädets rötter,
och den man
som ondt mig qväder,
dem skall mehn fräta, förr än mig.

15. Det sjunde kan jag,
ser jag högan sal
öfver husfolket låga,
ej brinner den så vidt
att jag ej honom bärgar;
den sång kan jag qväda.

16. Det åttonde kan jag,
som allom är
nyttigt att lära:
hvar hat uppväxer
bland konunga söner,
det hastigt kan jag dämpa.

17. Det nionde kan jag,
om nöd mig tvingar,
bärga mitt skepp å floden:
vinden jag tystar
å vågen
och hela hafvet lugnar.

18. Det tionde kan jag,
om jag ser trollen
å luften leka,
jag så kan göra,
att de vilse fara,
från sina egna kroppar,
från sina egna sinnen.

19. Det elfte kan jag,
om långpröfvade vänner
jag föra skall till striden,
under sköld qväder jag,
så att de med seger fara,
oskadde striden till,
oskadde striden ifrån,
oskadde från alla ställen.

20. Det tolfte kan jag,
ser jag i trädet uppe,
sväfva hängande dödman,
så jag ristar
och i Runor skär,
att mannen kommer
och med mig talar.

21. Det trettonde kan jag,
om jag å ungan man
skall vatten ösa,
att han ej månde falla,
fast uti strid han kommer;
för svärd skall han ej digna.

22. Det fjortonde kan jag,
om jag för menskohopen
skall Gudar tälja:
Asar och Elfvor
alla kan jag skilja,
det kan en ovis icke.

23. Det femtonde kan jag
det qvad Thjodrörer, dvergen,
för Dellings dörrar:
kraft qvad han Asarne,
framgång åt Elfvorne
och Odin vishet.

24. Det sextonde kan jag,
vill jag af höfvisk mö
glädje och ynnest njuta;
hvitarmade Tärnans
hug jag till mig vänder,
hela hennes själ förändrar.

25. Det sjuttonde kan jag,
att sent skall från mig skiljas
den älskliga mö:
Dessa sånger
skall du, Lodfafner!
länge sakna:
dock är dig godt om du dem känner,
gagnande om du dem lärer,
och nyttigt om du ernår dem.

26. Det adertonde kan jag.
det aldrig jag lärer
en mö eller mans qvinna;
allt är bättre,
som ensam man känner,
(det följer sångens slut)
om icke henne ensam,
som mig i famnen sluter;
eller är min syster.

27. Nu är den höga sången
i höga salen sjungen,
och kring den höga sal:
för menskjo-söner nyttig
för Jätte-söner skadlig:
Hell den, som qvad den,
Hell den, som kan den,
Hell den, som fattar den,
Hell den, som honom hörer!

III. (VAFÞRUDNIS-MÅL)

VAFTHRUDNERS SÅNG.

Odin:

Frigga, råd du mig,
ty mig lyster fara,
att Vafthrudner råka:
mycken längtan
har jag att i forden visdom
med den mycket vise Jätten tala.

Frigg:

2. Hemma blifva
jag Härfadren ville råda;
uti Guda-borgen;
Ty af jättar ingen
kan jag jämnstark minnas
med Vafthrudner vara.

Odin.

3. Mycket har jag rest,
mycket jag försökt,
många krafter utrönt;
Nu jag vill erfara
hur'dan hemsed är
i Vafthrudners salar;

Frigg:

4. Hell Dig! då du far;
Hell dig! då du åter kommer,
Hell Dig, af Asynjor!
Mägtig vare du i snille,
när du, vår och verldens Fader!
går att ord med Jätten skifta

5. Så for Odin hän,
den mångkloka Jättens
ordvishet att pröfva:
Till den sal han kom,
Ymers Fader egde;
in der Odin trädde.

Odin:

6. Hell Dig, Vafthrudner!
nu är jag i salen kommen,
att dig sjelf få råka:
Det jag först vill veta,

om du kunnig mände vara,
eller mest bland Jättar veta.

Vafthrudner:

7. Hvem af män är det,
som uti min sal
mig med ord tilltalar?
ut du aldrig kommer
ifrån våra salar,
om du icke visast mände
vara.

Odin:

8. Gångråder jag heter:
nu är jag af resan kommen
törstig hit i dina salar,
gästfri bjudning jag behöfver,
(länge har jag farit,
Jätte!) och att hos dig gästa.

Vafthrudner:

9. Hvi från golfvet Gång-
råd!
talar du till mig?
sätt dig ned i salen!
sedan må vi fresta,
hvem som vet det mesta,
gamla Talarn, eller komne
gästen.

Gångråder:

10. Fattig man
då till rik han kommer
tale hvad som höfves, eller
tige:
mycket taladt, vet jag
illa gagnar den som kommer,
till den som är kall i si-
dan.

Vafthrudner:

11. Säg du mig Gång-
råder!
(medan du på golfvet
vill din lycka pröfva)
hur den hästen nämnes,
som hvar dag framförer
öfver menskosöner?

Gångråder:

12. Skinfaxe han heter,
som den klara dagen förer
öfver menskosöner,
den hästen bäst
bland alla hästar anses;
mahn utaf honom evigt
lyser.

Vafthrudner:

13. Säg du mig Gång-
råder!
(medan du på golfvet
vill din lycka pröfva)
hvad den hästen heter,
som östan drager natten
öfver blida Magter?

Gångråder:
14. Hrimfaxe han heter
som östan drager natten
öfver blida Magter:
Jradgan från sitt betsel
han fäller hvar morgon,
deraf kommer dagg i dalar.

Vafthrudner:
15. Säg du mig Gångråder &c.
hvad den å månd' heta,
som emellan Jättars söner
och Gudar, landet delar?

Gångråder:
16. Ilfing heter floden
som mellan Jättars söner
och Gudar landet delar:
och öppen hon
skall flyta alla verldens dagar;
is på den å skall aldrig vara.

Vafthrudner:
17. Säg du mig Gångråder &c.
hvad den vallen heter,
der till sista striden.
Surtur och de milde Gudar mötas?

Gångråder:
18. Vigrid heter vallen,
der till striden Surtur
och de milde Gudar mötas:
hundrade raster
han är åt hvarje sida:
den vallen dem är utmätt vorden.

Vafthrudner:
19. Vis är du o! Främling,
kom på Jättens bänk
och å sätet låt oss tala samman.
Vid vårt hufvud, Främling!
skola vi i salen
täfla uti snillebragder.

Gångråder:
20. Säg du mig det ena
om ditt snille duger,
och du Vafthrudner! vet det:
hvadan jord är kommen,
eller högan himmel
först? — du vise Jätte!

Vafthrudner:
21. Af Ymers kropp
vardt jord skapad,
men utaf benen berg:
Af den rimfrusna Jättens
hufvudskål, himlen.

men

men af hans blod blef hafvet.

Gångråder:

22. Säg du mig det andra,
om ditt snille duger
och du Vafthrudner! vet det:
hvadan månen kom,
som far verlden öfver,
eller solen, likaledes?

Vafthrudner:

23. Mundilföre heter
Månens fader,
fader ock åt solen;
himmelen omkring
de hvar dag månd hasta
menniskom, att åren tälja.

Gångråder:

24. Säg du detta tredje,
efter vis du nämnes,
om du Vafthrudner! vet det:
hvadan dagen kom,
som far verlden öfver,
eller natt med mörker?

Vafthrudner:

25. Delling heter
Dagens fader,
men af Nörve Natt är buren:
de blida Magter
Ny och Nedan skapte,
menniskom att åren tälja.

Gångråder:

26. Säg du mig det fjerde,
efter vis du nämnes,
om du Vafthrudner! vet det:
hvadan vintren kom,
eller sommarn varma
bland de visa Magter?

Vafthrudner:

27. Vindsval så heter
Vintrens fader,
men Svasuder Sommarns:
under årens lopp de tvenne,
skola evigt fara
till dess Magterna upplösas.

Gångråder:

28. Säg du detta femte,
hvilken äldst bland Asar,
eller Ymers slägte,
vardt i tidens början?

Vafthrudner:

29. I en längd af vintrar
innan jord vardt skapad,
då blef född Bergelmer,
Thrudgelmer dess Fader

var

men Örgelmer
var deras ätte-fader.

Gångråder:

30. Säg du detta sjette,
efter vis du nämnes,
om du Vafthrudner! vet
det:
om Örgelmers ursprung
ibland Jättars söner
först? du vise Jätte!

Vafthrudner:

31. Ur Eli-våger
stänkte etterdroppar,
växte tills det vardt en
Jätte;
men gnistor deraf flögo
fram ur söder-hemmen,
då gaf värmen lif åt frosten.

Gångråder:

32. Säg du detta sjunde,
hur den bållde Jätte
aflat barn, då ännu icke
han af Jätteqvinna fägnad
njutit?

Vafthrudner:

33. Under axeln växte,
sägs det, på Hrimthursen
son och mö tillsamman:
honom en sjelfständig
son den ena foten
med den andra födde.

Gångråder:

34. Säg mig då det åt-
tonde &c.
hvad du minnes först,
eller tidig'st lärde?
mycket vis är du, O Jätte!

Vafthrudner:

35. I en längd af vintrar
innan Jord vardt skapad,
då blef född Bergelmer,
det jag tidigst lärde;
han den vise Jätten
på en båt blef bärgad.

Gångråder:

36. Säg du mig det nion-
de &c.
hvadan vinden kommer,
som far vågen öfver;
honom ingen men'ska skå-
dat?

Vafthrudner:

37. Hrösvelger så heter
Jätten, som vid himlens ände
sitter uti örnahamnen;
af hans vingar
säges vinden
öfver verlden komma.

Gångråder:

38. Säg du det tionde,
om du Gudars ursprung
allt, Vafthrudner! känner:
hvadan Niorder kom
ibland Gudaslägten?
honom helgas många
Gudahof och offerställen,
var dock han bland Asar icke fostrad.

Vafthrudner:

39. I Vanahem,
skapte honom visa Magter
och åt Gudarne som gisslan gåfvo,
men vid verldens afton
skall han åter komma
hem, bland Vanerna, de visa.

Gångråder:

40. Säg du mig det elfte,
om du Gudars ursprung
allt, Vafthrudner! känner:
hvad Enheriar göra
i Här-fadrens salar,
till dess Magterne upplösas?

Vafthrudner:

41. Enheriar alla
uti Odins gårdar
kämpa hvarje dag,
Val de kåra,
se'n rida de från striden;
öl med Asarne de dricka
af Sährimner äta
och endrägtige tillsammans sitta.

Gångråder:

42. Säg du mig det tolfte,
om du Gudars ursprung
allt, Vafthrudner! känner:
Om de Jättars runor,
och om alla Gudars:
du all sanning tale,
som allt månde veta, Jätte!

Vafthrudner:

43. Om de Jättars runor
och om alla Gudars,
sanning kan jag tala;
ty hvarje verld
kringfarit har jag:
i tio verldar,
under Niflhel var jag:
dithän dö män ur Hels boning.

Gångråder:

44. Mycket har jag rest,
mycket jag erfarit,
många krafter utrönt:
hvilka menskor lefva,
då den besungna

Fimbul-vintren
lider till sitt slut i verlden?

Vafthrudner:

45. Lif och Lifthraser,
men de sig fördölja månde
i Hoddmimers vilda berg:
de sin mat
taga utaf morgondaggen:
af dem nya slägtet fostras.

Gångråder:

46. Mycket har jag rest,
mycket jag erfarit,
många krafter utrönt:
hvadan kommer åter
Sol å glattan himmel,
då när ulfven denna härjat.

Vafthrudner:

47. Sig en dotter
Elfva-glansen (*solen*) föder,
innan ulfven henne härjat:
Hon skall rida då,
när Magterna förgås,
Tärnan på sin Moders vägar

Gångråder:

48. Mycket har jag rest,
mycket jag erfarit,
många krafter utrönt:
hvilka ä' de Tärnor,
öfver mensko-slägters haf
med så visa hjertan fara?

Vafthrudner:

49. Flockar trenne
af Mögthrasers Möar
sväfva öfver verlden.
De äro ensamt Huldrer
för dem som bo på jorden,
fast de bland Jättar fostras.

Gångråder:

50. Mycket har jag rest,
mycket jag erfarit,
många krafter utrönt:
hvilka Asar styra
Gudars rike sedan,
när Surturs låga slocknar?

Vafthrudner:

51. Vidar och Vale bygga
Gudarnes helgedom
när Surturs låga slocknar:
Mode och Magne
skola Mjöllner ega
och ett slut på striden göra.

Gångråder:

52. Mycket har jag rest,
mycket jag erfarit,
många krafter utrönt:
hurudant för Odin
varder lifvets slut,
då när Magterne upslösas?

Vafthrudner:

53. Ulfven sluka månde
verldens Fader:
Vidar skall det hämna.
Han de kalla käftar
klyfva månde,
då till strids han går mot
ulfven.

Odin:

54. Mycket har jag rest,
mycket jag erfarit,
många krafter utrönt:
Hvad mälte Odin
sjelf i Sonens öra
för'n å bål han steg?

Vafthrudner:

55. Ingen man det vet,
hvad i tidens början
du din son i örat sade:
Jag med fega läppar
om min urtids kunskap talte
och om Gudars ursprung.
Nu min vishet är
emot Odin pröfvad vorden,
Du är evigt visast uppå
jorden!

IV. (GRIMNISMAL)

GRIMNERS SÅNG,

Hrödunger konung egde två söner, och het den ene *Agnar*, men den andre Gejröder. Agnar var tio vintrar och Gejröder åtta. De rodde båda ut i en båt med sina drag till småfiske, och vinden dref dem ut på hafvet, I nattmörkret stötte de på land, gingo upp och funno en bonde, der blefvo de öfver vintern. Gumman upfostrade Agnar, men mannen Geiröd, och underviste honom.

Om våren gaf mannen dem skepp och när han och Gumman följde dem till stranden, talade han något afsides med Gejröd. De fingo vind och kommo till sin faders hemvist. Gejröd stod i framskeppet, han lopp upp å land men sköt skeppet ut och mälte: "Gack nu dit, som de små taga dig". Skeppet dref till hafs, Men Gejröd gick upp i byn, och blef han der väl emottagen; hans fader var då död, vardt så Gejröd till konung tagen, och blef en gäten man.

Odin och Frigg suto i Hlidskjalf och skådade öfver all verlden. Odin mälte: "ser du Agnar, din fosterson, hvar han föder barn med Jätteqvinnan i hällen, men min fosterson Gejröd är konung och sitter nu vid riket." Frigg säger: "han är en mat-niding så att han uthungrar sina gäster, om han tycker att för många komma." Odin sade att detta var den största osanning och de höllo ett vad om detta mål. Frigg sände Fulla, sin askförande mö, till Gejröd och bad konungen taga sig till vara, att ej bli förgjord af en trollkunnig man som var i landet kommen och upgaf det märke på honom att ingen hund var så rasande att han på honom löpa månde. Men det var det osannaste föregifvande att Gejröd icke skulle vara en gästmild man; dock lät han gripa den man, som hundarne icke ville öfverfalla: han var klädd i en blå kappa och nämndes Grimner och gaf ej mer besked om sig, fastän man honom sporde. Konungen lät honom pina till att säga det och satte honom mellan dubbla eldar och satt han så i åtta nätter.

Gejröd konungen hade då en son, tio vintrar gammal, som het Agnar efter hans broder. Agnar gick till Grimner och räckte honom ett horn fullt af dricka, och sade, att konungen gjorde illa, som lät pina honom saklösan. Grimner drack deraf; då var elden så långt kommen att kappan brann kring Grimner: Han qvad:

---

1. Het är du O Hripud!
skimrar alltför mycket
låt oss skiljas, Låga!
håren svedas,
fast i luft jag bär dem
kappan kring mig brinner.

2. Åtta nätter satt jag
mellan eldar här,
der mig mat
ingen menska bjöd,
utan Agnar blott,
Gejröds son,
han som råda skall
ensam öfver Göthalanden.

3. Säll du lefve, Agnar!
ty dig lycklig bjuder
hjeltars Höfding vara;
aldrig för en dryck
skall dig bättre
vedergullit varda.

4. Heligt landet är,
som jag ligga ser
nära Elfvors hem och Asars:
men i *Thrudhem*
Thor skall bo,
till Magternas uplösning;

5. *Ydalen* så heter,
der sig Uller hafver
låtit bygga salen:
Alfhem Gudarne åt Frey
uti tidens början,
såsom tann-skänk gifvit.

6. Tredje boningen är der
hvar de blida Magter
salen, silfvertäckte:
Valaſkjalf så heter
salen den sig Vale utvalt
uti tidens början.

7. *Söqvabeck* den fjerde,
der de böljor svala
öfver kunna brusa:
Odin der med Saga
dricker alla dagar
glad, ur gyllne käril.

8. *Gladshem* är den femte;
der gullskimrande
Valhall rymligt ligger:
Odin der sig kårar
hvarje dag
vapendöda männer.

9. Mycket ödkändt är
dem till Odin komma,
att hans sal få skåda;
tak af spjutskaft räfftadt,
sal med sköldar täckt
brynjor å dess bänkar bredde.

10. Mycket ödkändt är,
dem till Odin komma,

att hans sal få skåda:
der en Varg står bundeu
framför västan-dörr
och en örn deröfver sväfvar.

11. *Thrymhem* är den sjette
der som Thjasse bodde
han, den starke Jätten:
men nu Skade bor
Gudars brud, den skära,
i sin faders fordna boning.

12. *Breidablick* den sjunde
der sig Balder hafver
lätit bygga salen:
å det land,
der jag ligga vet
minsta skade-runor.

13. *Himinborg* den åttonde
och der säges Heimdall
helgedomen förestå:
der Guda-Väktarn glad,
i sin lugna boning,
dricker mjödet goda.

14. *Fâlkvång* är den nionde,
der i salen Freija
råder, säten att utdela:
hälften af de fallne
kårar hon hvar dag;
halfva valet Odin eger.

15. Tionde är *Glittnir*,
han på gull är grundad
täckt med silfver, älven:
Forsäte bebor den,
flestan dag
sämjar alla saker.

16. *Noatun* den elfte,
der sig Njörder hafver
låtit bygga salen:
der Manhems Höfding,
han den mehn-löse
hög-timradt Tempel eger

17. Högt växer gräset
skog och ris
på *Vidars* land:
der sig sonen sänker
ned af hästens rygg,
bold till faders-hämnden.

18. Andhrimner lägger
i Eldhrimner kättiln,
Sährimner att kokas
det bästa fläsk:
men få, det veta
hvad Enheriar äta.

19. Gere och Freke
föder den stridvane,
herrlige Härarnes Gud:
men utaf vin allena,
den vapen-gode
Odin evigt lefver.

20. Hugin och Munin
flyga hvar dag
öfver jordens grund
"Jag sörjer Hugin,
att han ej åter kommer,
dock mer jag saknar Munin".

21. Thund floden dånar,
i Thiodvitners flod
fisken leker;
strömen tyckes
fördjup att vada
för de *fallnas skaror.*

22. Valgrind är det,
som för helga portar
helig står på vallen:
gammal är den grinden,
men det veta få
hur med lås hon stänges.

23. Femhundra dörrar
och kring fyratio,
så jag mins å Valhall vara:
Enheriar åttahundra
gå ur en dörr tillika,
när de till strids mot ulfven fara.

24. Femhundra rum
och kring fyratio
mins jag i det välfda Bilskirn:
och af alla hus,
timrade jag känner,
är min sons det största.

25. Heidrun heter geten,
som på Odins gårdar ståndar
och af Lärads grepar betar
Kärlet skall hon fylla
med det klara mjödet;
icke kan den musten tryta.

26. Eikthyrner heter hjorten
som på Odins gårdar ståndar
och af Lärads qvistar betar,
och utaf hans horn
dryper i Hvergelmer,
deraf alla vatten komma:
Dessa floder flyta
kring om Gudars boning:

27. Sid och Vid,
Säken och Eiken,
Svöl och Gunnthro,
Fjörm och Fimbulthul,
Rin och Rennande,
Gipul och Göpul,
Gömul och Geirvimul,
Thyn och Vin,
Thöll och Höll,
Gråd och Gunthorin.

28. Vina heter en
Vegsvinn en annan,
Thjodnuma den tredje:

Nyt och Nöt,
Nön och Hrön,
Slid och Hrid,
Sylger*och Ylger,
Vid och Vån,
Vönd och Strönd,
Gjöll och Leipter,
de falla mensker nära
och se'n till Dödens boning.

30. Körmt och Örmt
och Kerlögar tvenne,
dem skall Thor vada
hvarje dag,
då han att dömma far
vid Asken Yggdrasil,
ty Asbron
står i låga
och de helga vatten sjuda.

31. Glader och Gyller,
Gler och Skeidbrimer,
Silfrintopp och Siner,
Gisl och Falhofnir,
Gulltopp och Lättfeti,
dessa hästar Gudar rida
hvarje dag,
då de att dömma fara,
vid asken Yggdrasil

32. Tre rötter stånda
å trenne vägar
från Asken Yggdrasil:
Under en bor Hel,
Hrimthussar den andra;
Menniskor den tredje.

33. Ratatosk en Ickorn heter,
löpa skall han
uti trädet Yggdrasil;
örna-orden
ned han bära skall
dem att Nidhögg säga.

34. Fyra Hjortar äro,
som ur Häfings å
krokhalsade beta:
Dain och Dvalin,
Duneyr och Durathror.

35. Ormar flera ligga
under trädet Yggdrasil,
än en ovis det förstår:
Goin och Moin,
de äro Grafvitners barn
Gråbak och Gråfäll,
Ofner och Svafner,
vet jag evigt skola
trädets qvistar öda

36. Trädet Yggdrasil
drager större tunga,
än det men'skor veta;
Hjorten biter ofvan,
men på sidan rutnar,
Nidhögg fräter nedan.

36. Hrist och Mist
vill jag att mig hornet bära,
Skeggöld och Skögul,
Hild och Thrud
Hlöck och Herfjöter
Göll och Geirölul
Randgrid och Radgrid,
och Reginleif
de bära Enheriar öl.

37. Arvaker och Alsvider
de milde, skola
solen draga
men under deras bogar
Asarne, de milda
Magter, dolde
kylande järnen.

38. Svalin heter skölden
som för Solen,
skinande Guden, ståndar:
Berg och haf jag vet
brinna skulle,
om ifrån han faller.

39. Sköll heter Vargen
som den ljusa följer
till jord-famnande hafvet:
En annan nämnes Hate
är Hrotvitners son,
som före himlens ljusa brud
skall gånga.

40. Af Ymers kropp
vardt jorden skapad,
hafvet af hans blod,
Berg af benen,
Skog af håret
och af hufvudskålen himlen:

41. Men af hans ögonbryn
de blida Magter gjorde,
åt menniskorna Midgård:
men af hans hjärna
vordo de tunga
skyar alla skapte.

42. Ullers ynnest
och alla Gudars vinner
den först i elden tager:
ty Asars boningar
då öppna varda,
när Kitlarna borttagas.

43. Ivalds söner gingo
i tidens början,
Skidbladner att skapa:
det bästa skepp
åt Niords välgörande
och ljuse son.

44. Asken Ygdrasil
är bland träd det bästa,
Skidbladner bland skeppen,
Odin ibland Asar.
ibland hästar Sleipner,
Bifröst ibland broar,

men af Skalder Brage,
Habrok ibland hökar,
ibland hundar Garmer.

46. Min skepnad nu jag yppat
för menskosöner,
dervid skall räddning finnas:
och alla Asar
skall det komma låta
i Ägers dryckeslag
å Ägers säten.

47. Jag heter Grim,
jag heter Gångråd,
Herjan och Hjalmberi,
Thecker och Thride,
Thuder och Uder
Helblinde och Har.

48. Sader och Svipall,
och Sangetall
Herteit och Hnikar,
Bileyger, Båleyger,
Bölverk, Fjölner,
Grimner och Glapsvider.

49. Sidhatter, Sid-
skegger,
Sigfader, Hnikuder,
Alfader och Atrider;
med ett och samma namn
jag aldrig nämdes,
se'n jag for bland folken.

50. Jag hos Gejröd
kallas Grimner;
men Jalk hos Asmund;
då Kjalar hette jag
när jag kälken drog
och Thror på Tingen.
Oske och Ome,
Jafnhar och Biflinde
Göndler och Harbard
bland Gudar.

51. Svidur och Svidrer,
jag nämndes hos Söckmi-
mer
och dolde jag det för gam-
la Jätten;
då när jag vardt
hans herrlige Sons
Mjödvitners bane.

52. Drucken är du Gejröd!
har förmycket druckit,
och af mjöd är du besviken:
mycket du förlorat,
när min hjelp du miste
Odins och Enheriars ynnest.

53. Mycket jag dig lärde
litet deraf mins du,
dina vänner svika;
Svärd jag ligga ser
blodbestänkt,
min fostersons!

54. Svärdmoget val
skall Odin hafva,

litt lif jag ser framlidet;
blide äro dig ej Disor,
Nu du Odin skådar,
nalkas, om du mägtar!

55. Odin nu jag nämnes,
hette Ygger fordom,
Thunder innan dess jag hette:
Vaker och Skilfinger
Vafuder och Hropta-tyr,
Göth och Jalk bland Gudar,
Ofner och Svafner;
namn, som alla jag
af mig komne känner.

Gejröder Konung satt och hade svärdet på sitt knä och till hälften blottadt; men då han hörde att det var Odin, då stod han upp och ville taga honom ifrån elden. Svärdet *slapp ur hans* hand och fästet vändes ned åt. *Konungen* snafvade och föll framstupad, så att svärdet stod *honom* igenom, och vardt det hans bane. Då försvann Odin och Agnar var der länge Konung sedan.

V. (ALVISMÁL)

ALLVIS'S SÅNG.

Allvis Dvergen:

Nu skall Bruden
i mitt sällskap skynda
hem å breda säten;
mycket skyndat
tycks det väl; men hemma
hvilan ej skall störas.

Thor.

2. Hvilken är den det?
Hvi så blek om näsan?
var i natt du ibland dödmän?
Thussars skepnad
tycks mig på dig vara
ej för denna Bruden är du
buren.

Allvis:

3. Allvise jag heter,
nedan jorden bor jag,
under sten jag hemmet eger.
Vagnens Herre
att besöka är jag kommen;
gifvit ord må ingen bryta!

Thor:

4. Jag det bryta skall;
ty för bruden mest
jag som fader har att råda;
hemma var jag icke
när dig löftet gafs,
jag blott gifvast kan, bland
Gudar.

Allvis:

5. Hvem är denne mannen,
som för fagerglöende
flickan säges råda:
Mjöd ur oxens Värn
lär dig få ha' bjudit;
hvem har dig med gyldne
ringar omhängt?

Thor:

6. Vingthor heter jag

vida har jag färdats;
Jag är Sidskäggs son:
Ej skall mot mitt minne
unga mö'n du ega,
detta vif skall du ej ernå.

Allvis:

7. Ditt samtycke
snarlig vill jag hafva
och den gåfva' ernå:
Jag vill ega heldre,
än undvara,
den mjällhvita Tärnan.

Thor:

8. Möens kärlek,
Vise gäst!
skall dig ej bli nekad;
blott om alla verldar
du vet allt att säga,
som jag vill dig spörja.

Allvis:

9. Pröfva må du Vingthor!
efter du är hugad, röna
Dvergens duglighet:
Verldar alla
nio jag kringfarit
och allahanda vet jag.

Thor:

10. Säg du mig då Allvis:
(allt om menskors ursprung
tror jag Dverg! du känner)
Hur den Jord hon nämnes
som för menskosöner ligger,
uti hvar en verld?

Allvis:

11. Jord bland menniskor,
men bland Asar land,
Väg bland Vaner,
Grönskande bland Jättar,
Groende bland Elfvor,
Grus bland höga Gudar.

Thor:

12. Säg du mig det Allvis!
(allt om menskors ätter
tror jag Dverg! du känner)
hur den himmel nämnes,
som så väl man känner
uti hvar en verld?

Allvis:

13. Himmel ibland menskor,
men Skygd bland Gudar,
Vindhög ibland Vaner
Öfververld bland Jättar,
Fagerkléf bland Elfvor
Regnig sal bland Dvergar.

Thor:

14. Säg du mig det Allvis! &c.
hur den Måne nämnes

menniskorna skåda
uti hvar en verld?

Allvis:

15. Måne ibland menskor
men bland Gudar Klot,
i Hels boning Hastande hjul.
Skynde hos Jättar
Glans bland Dvärgar
Årataljarn ibland Elfvor.

Thor:

16. Säg du mig det Allvis! &c.
hur den Solen nämnes,
menniskorna skåda
uti hvar en verld?

Allvis:

17. Sol bland menniskor,
Stjernan ibland Gudar,
Dvalins leksyster bland Dvergar,
Fager-rundel ibland Elfvor,
Evig-glöd bland Jättar,
Verldsljus ibland Asar.

Thor:

18. Säg du mig det Allvis! &c.
hur de Skyar nämnas
som med skurar blandas
uti hvar en verld?

Allvis:

19. Sky bland menniskor
men bland Gudar Rägnhopp,
Vindars båt bland Vaner,
Snö-hopp ibland Jättar
Vindstark ibland Elfver
och hos Hel den Doldes hjelm.

Thor:

20. Säg du mig det Allvis! &c.
huru Vinden nämnes,
som så vida far,
uti hvar en verld?

Allvis

21. Vind bland menniskor
men bland Gudar Ströfvarn,
Gnyende bland höga magter,
Gråtarn ibland Jättar,
och Dönvandrarn ibland Elfvor,
Hvinaren, i Hels boning.

Thor

22. Säg du mig det Allvis! &c.
huru Lugnet nämnes
som skall hvila
öfver hvar en verld?

Allvis

23. Lugn bland menniskor,
men bland Gudar Läger,
Vindens flyckt bland Vaner,
Hetta ibland Jättar,

men

Dagsättning bland Elfvor,
Dagensväsende bland Dvergar.

Thor

24. Säg du mig det Allvis &c.
huru Hafvet nämnes,
hvarå menskor segla,
uti hvar en verld?

Allvis.

25. Hel bland Menniskor,
men bland Vaner Ytjämn,
Våg bland Vaner,
Ålhem ibland Jättar,
Vatten-stöd bland Elfvor,
Hafsdjup ibland Dvergar.

Thor.

26. Säg du mig det Allvis &c.
huru elden nämnes,
som för menskor brinner
uti hvar en verld?

Allvis.

27. Eld bland menniskor,
men bland Asar Gnista,
Våg bland Vaner,
Slukarn ibland Jättar,
men Förtärar'n ibland Dvergar,
Herjar'n uti Hels boning.

Thor

28. Säg du mig det Allvis &c.
hur' ett Träd nämnes,
som på jorden växer,
uti hvar en verld?

Allvis.

29. Träd bland menniskor,
men bland Gudar fältets hår,
Bergsäf ibland Hels män,
Bränsle ibland Jättar,
Fager-armad ibland Elfvor,
Spö bland Vaner.

Thor.

30. Säg du mig det Allvis &c.
huru natten nämnes,
Nörves dotter kallad,
uti hvar en verld?

Allvis.

31. Natt bland menniskor,
men bland Gudar Huld,
Larf ibland de helga Magter,
Oljus ibland Jättar,
Sömnfrögd ibland Elfvor
Drömmars mor bland Dvergar.

Thor:

32. Säg du mig det Allvis &c.
hur' den Säd heter
som sås af menskosöner,
uti hvar en verld?

Allvis:

33. Säd bland menniskor,
men bland Gudar Korn,
Växt bland Vaner,
Föda ibland Jättar,
Mallt bland Elfvor,
Nedböjd uti Hels boning.

Thor:

34. Säg du mig det Allvis &c
hur det Ölet nämnes,
som menniskorna dricka,
uti hvar en verld?

Allvis:

35. Öl bland menniskor,
men bland Gudar Dryck,
Must bland Vaner,
Klarlag ibland Jättar,
Mjöd i Hels boning
Dricka ibland Suttung söner.

Thor:

36 Uti en mans bröst
jag aldrig funnit
flera forntids ord;
Dig med mycken list
dårad jag förkunnar,
Du här uppe, Dverg!
är af dagen öfverkommen,
solen ren i salen skiner.

VI. (*HYMIS QVIDA*)

HYMERS QVÄDE.

Fordom Gudarne
gästning togo,
drucko tillsamman,
och pöjde voro:
Vig-qvastar skakade;
och offerblod skådade
men funno hos Äger
brist på *kittlar*.

2. *Satt* bergbo'n der framme
glad som ett barn,
mycket lik
Myskblindes son;
Odins ättling
såg stint i hans öga:
"Du skall åt Gudar ofta
"dryckesgille göra".

3. Sorgfalande mannen
gaf Jätten bekymmer,
snar hämnd han beslöt
mot Gudarne:
då bad han Thor
sig hämta en kittel
"deri åt Er alla
"Öl jag brygger".

4. Ej någorstädes
de Herrlige Gudar,
och ej de heliga Magter
kunde det finna:
till dess af trohet
Tyr gaf rådet,
det kärkomna dyra,
och Thor det förtrodde:

5. "Den hundrafallt vise
Hymer bor
vid himlens ända
östan för Elivåg,
min fader bold;
en kittel han eger,
ett rymligt käril,
mils-djupan",

6. "Tror du vi erhålla
must-sjudaren"?
"ja stallbroder! om vi
list använda" —
Så gingo de fort
den dagen fram
från Asgård till dess
de kommo till Jättens.

7. Å stall han satte
de hornfagra bockar;
så till den sal de gå
som Hymer egde:
sonen der fann
så led en qvinna,
hufvuden hade hon
hundrade nio.

8. Fram gick en annan
helt klädd i gull,
med ögonbryn fagra,
bar mjöd för sonen:
"Jättars ättling!
"bakom kittlarne
"vill jag Er sätta,
"hugfulle tvenne;

9. "Ty mången gång
"är min husbonde
"nidsk mot gäster
"och gnyr af ondska" —
Men vanskapad
grymme Hymer
sent vardt färdig
hem från jagten.

10. Gick in i salen,
is-bergen klungo,
och var hans kindskog
islupen mycket:
"Var välkommen, Hymer!
"god i lynnet,
"nu är sonen kommen
"till dina salar,

11. "Den vi väntat
"från resan långa:
"Honom följer
"vår rycktbare fiende,
"menskornas vän,
"Veor han heter.

12. "Ser du, vid gaflen
"af salen, hvar de sitta,
"står pelarn för dem,
"så de sig skydda" —
Sönder sprang pelarn
vid Jättens blick,
och i tu
brast en bjälke.

13. Föllo af bjälken,
åtta stycken,
och af dem en hel,
välsmidd kittel:
Fram trädde de,
men gamle Jätten

sin fiende
med ögonen mätte,
14. Ej anade honom
godt, då han såg
Jättqvinnors Sorg,
i salen kommen:
Der vordo tjurar
trenne tagne;
och Jätten bjöd
fort gå att koka.
15. Hvarje gjorde de
hufvudet kortare
och å elden
buro dem sedan:
Sifs man ensam
åt upp med allo
två af Hymers oxar,
förr'n han gick att sofva.
16. Tyckte den gamle
Hrungners frände
Hlorides aftonvard
fullgodt mål vara:
nästa afton
"månde vi trenne
af fiskemat
få lefva"!.
17. Thor sade sig vilja
å vågen ro,
om starke Jätten
bete gåfve:
"Gack du till hjorden,
"tror du dig till det,
"Bergfolkets krossare!
"bete att söka.
18. "Det kan jag tänka
"att dig' månde
"agn af oxen
"lättfånget varda:
Hurtigt Svennen
snodde till skogs,
der en allsvart
oxe stod för honom.
19. Thor, Jättarnes Bane
afbröt tjuren
de båda hornens
höga fäste:
"Verk dina
"mycket sämre tyckas,
"kjölars Höfding!
"än om du stilla sutte".
20. Bocka-Drotten
bad Apornas ättling
vidare föra
Plank-folan (*båten*)
men Jätten
sade ringa vara
sin lust,
att längre ro.
21. Upp drog Hymer,
den bolde, modige,
på en gång tvenne

hvalar å angeln:
Men i bakstäf
Odins frände
Thor med slughet
gjorde sig vad.
22. Oxens hufvud
på kroken satte
Men'sko-bergaren,
Ormens Bane:
Nappade på agnen
Gudarnes afsky,
som nederst alla
land omgjordar.
23. Drog djerfliga
den dådige Thor
etterglänsande Ormen
upp till skeppsbord:
slog med hammarn
hufvudskallen,
den stygga ofvan,
på Ulfvens stallbror.
24. Klipporna dönade,
hedarne tjöto;
den gamla jorden
trycktes tillsamman:
nedsönk sedan
fisken i hafvet.
Ej var Jätten glad,
då de åter rodde,
så att brådt
Hymer icke talte.
28. Svängde åran
i annat vederstrek:
"Nu må du göra
"halft verk med mig;
"att du Hvalarne
"bär till gården,
"och flytande gumsen (*bå-*
"fäster i landet. *ten)*
26. Framgick Hloride,
grep i stäf
drog skeppet å land
med kjölvatten,
åror och ös-kar:
bär till gården
Jättens haf-svin,
slog det midt igenom
Bergboens kittel.
27. Men ändå
envis Jätten
om mandoms rön
trätte med Thor:
"Ej är man stark, han sade,
"fast krafteligen
"man kan ro; men väl
"om du denna bägarn krossar.
28. Men Hloride när
han fick i handom bägar'n
slog han i tu

branta klippan:
slog sittande bägarn
pelarn midt igenom,
dock bars den för Hymer
hel tillbaka.

29. Tills den frida
Väninnan dem lärde
önskliga rådet,
det enda hon visste:
"Slå mot Hymers skalle,
"den store Jättens,
"den är *hårdare*
"än *bägare* alla.

30. Stark reste sig å knä
Bocka-Drotten,
försatte sig helt
i Gudakraft;
hel blef Jättens
hjelmblock (*hufvud*) ofvan,
men rämnad
runda bägarn.

31. "Mycket godt jag vet
"från mig gånget,
"när jag bägar'n ser
"å mina knän plattad",
Så den gamle sade,
"nu aldrig mera
"kan jag säga:
"Öl! du är för hett".

32. "Nu står att försöka
"om J kunnen
"kitteln bära
"ut ur salen:
Tyr försökte
två resor röra den,
men stod hvar gång
orörlig kitteln.

33. Modes Fader
fick i brädden,
golfvet midt igenom
han trådde i salen:
hof så Sifs man
kitteln på sitt hufvud,
och mot hälarne
ringarne skramlade.

34. De foro ej länge,
förr'n Odins son
en gång
såg sig tillbaka:
då såg han med Hymer
ur holorna komma
östan ifrån, en skara
mång-höfdade Jättar.

35. Sig af skuldran
hof han kitteln,
svängde Mjöllner,
förkrossaren, framåt
och Berg-hvalarne
drap han alla,

som med Hymer
komne voro.

36. De foro ej länge,
innan Thors
bock för vagnen
halfdöd låg:
blef skackel-djuret
hallt på vägen;
men det vålde
illfundige Loke.

37. Men, det är spordt;
(hvem kan väl, af dem
som tala om Gudarne,
bättre förtäljat?)
hvad skadestånd
han tog af bergbo'n:
med två sina barn
han böta fick derföre.

38. Så kom starke Thor
å Guda-tinget
och hade den kittel,
som Hymer egt:
men Gudarne skola
hvar skördetid
dricka ett rus,
i Ägers boning.

VII (*ÆGIS DRECKA.*)

ÆGERS GÄSTABUD.

Äger, som med ett annat namn het Gymer, hade lagat Asarne öl, sedan han fått den stora kitteln, såsom nu är berättadt. Till detta dryckeslag kom Odin och Frigg *hans maka*. Thor kom icke; ty han var i Österväg; *men* Sif, var der, Thors maka. Brage, och *Idun* hans qvinna. Tyr var och der, han var enhändt; Fenrisulfven slet handen af honom, då han vardt bunden. Der var Niord och hans qvinna Skade, Frey och Freya, Vidar Odens son, Loke, och Freys tjenstehjon Beygver och Beyla. En mängd var der, af Asar och Elfvor.

Äger hade två tjenare Fimafeng och Elder. Der var lysande gull istället för eldsljus, och ölet skänkte sig sjelft. Strängt Fredlyst var detta ställe. Man låfvade mycket huru goda Ägers tjenare voro. Loke ville ej höra det och drap Fimafeng. Då skakade Asarne sina sköldar och lupo med anskri till Loke och drefvo honom till skogen; men återvände sjelfva till gästabudet. Loke vände tillbaka och utanför salen träffade han Elder, Loke helsade honom:

LOKES SMÅDELSER.

1. Säg mig Elder!
förr'n ett enda fjät
fram du gångar:
hvad dryckes samtal
Gudarnes söner
hålla härinne?

Elder qvad:

2. Om sina vapen tala
och stridsäran,
Gudarnes söner.
Af Asar och Elfvor,
som härinne äro
ingen är dig blid i talet.

Loke qvad:

3. In skall jag gånga
i dryckessalen
och laget skåda;
Larm och oro
bland Asarne föra,
Deras mjöd med mehn blan-
da.

Elder qvad:

4. Vet, att om in du går
i Ägers sal
att laget skåda,
och mot de blida Magter
du hädelser utöser,
på dig de det aftorka.

Loke qvad:

Vet du det, Elder!
om vi oss emellan
skola trätor söka;
rik i mina svar
skall jag varda,
om du mycket ordar.

Sedan gick Loke in i salen och då de, som inne voro, sågo hvem som var kommen, tystnade de alla.

Loke qvad:

6. Lopter törstig
långa vägen kom
hit till denna salen,
för att Asar bedja
gifva mig en dryck
utaf mjödet klara!

7. Hvi tigen J,
så tungsint, Gudar!
att J ej tala kunnen?
säte och ställe
mig väljen i laget,
eller hä'n mig drifven!

Brage qvad:

8. Säte och ställe
gifva dig i gillet
Asarne aldrig:
De veta väl,
hvem de bjuda skola
till glada dryckesgillet.

Loke qvad:

9. Mins du Odin!
när i fordna dagar
vi blandade vårt blod:
En *dryck, då svor du*
dig aldrig vilja taga,
om *ej* oss båda buren.

Odin qvad:

10. Statt upp då, Vidar!
låt ulfvens fader sitta
vid dryckesgillet:
att *ej* Loke talar
mot oss smäde-ord,
uti Ägers boning.

Då stod Vidar upp och skänkte i för Loke, och innan han drack, helsade han Asarna:

11. Hell Eder, Asar!
Hell Eder, Asynjor!
och alla heliga Gudar!
Den undantagen blott,
som innerst sitter,
Brage, der på bänken.

Brage qvad:

12. Jag af mina skatter
ger dig häst och svärd
och med ring dig Brage blidkar;
att din ondska icke
Asar må umgälla;
gör dem icke vreda mot dig!

Loke qvad:

13. Hästar och armband,
lär du evigt båda
bli förutan, Brage!
af Asar och af Elfvor,
som härinne äro,
du i strid är fegast
och för skotten räddast.

Brage qvad:

14. Det vet jag, vore jag
utom Ägers sal,
som jag sitter nu derinne,
jag ditt hufvud bure
i min hand; så unnar
jag dig lön för lögnen.

Loke qvad:

15. snäll är du i gillen,
så skall du ej göra,
Brage, Bänkaskrud!
Slå din ovän neder
medan du är vred;
ej den tappre sig besinnar.

Idun qvad:

16. Jag dig beder, Brage!
(må våra barns och alla
Enherjars slägtband gälla!)
att ej smädeord
du till Loke talar,
här i Ägers salar.

Loke qvad:

17. Tig du, Idun!
dig jag säger mankär vara,
mest bland qvinnor alla:
se'n snöhvita dina armar,
tvagna väl, du lade
kring din broders bane.

Idun qvad:

18. Ej mot Loke talar
Jag oqvädins ord
uti Ägers sal:
Brage blott, af mjödet
hetsad, vill jag stilla,
vill ej att J, vrede striden.

Gefjon qvad:

19. Hvi skall Asar tvenne
träta så, med ord
sårande, här inne?
Lopt det icke vet,
att af trolldom sviken
han sitt lif förverkar.

Loke qvad:

20. Tig du Gefjon!
det vill jag förtälja,
hur till älskog dig
fager Sven har lockat,
som dig halsband gaf,
och i famn du lade.

Odin qvad:

21. Galen är du, Loke!
och förvirrad,
som till vrede Gefjon retar
ty hon känner,
lika väl som jag,
menskors öden alla.

Loke qvad:

22. Tig du Odin!
aldrig du förstod
strid bland män att ordna:
ofta gaf du seger,
dem du ej bort gifva,
åt oduglingar.

Odin qvad:

23. Vet du om jag gaf,
dem jag ej bort gifva,
åt de fega segren?
så var du åtta vintrar
under jorden nedan,
kor mjölkande som qvinna,
och barn födande,
det för en man jag kallar
nesligt.

Loke qvad:

24. Men det sägs att Sejd
du på Samsö öfvat,
for med trolldom som en
Vala;
i Trollqvinno skepnad
drog du land omkring:
det för en man jag kallar
nesligt.

Frigg qvad:

25. Edra händelser
skolen J aldrig
för menniskor tälja,
eller hvad i fordna dagar
J tvenne Asar öfvat;
gammalt allt man glömme!

Loke qvad:

26. Tig du, Frigg,
Fjörgyns mö!
karl-kär har du altid varit:
då du Ve och Vile,
Vidrers qvinna!
båda tog i famnen.

Frigg qvad:

27. Vet! om son jag hade,
Balder lik, härinne
uti Ägers sal,
du ej utgå skulle
ifrån Asars söner;
i ditt raseri du falla skulle.

Loke qvad:

28. Vill du ännu, Frigg!
att jag skall uppräkna
fler' tillvitelser:
Jag dertill var orsak,
att du alldrig sedan
Balder såg till borgen rida.

Freya qvad:

29. Galen är du, Loke!
att illbragder dina
du förtäljer:
öden alla vet jag
Frigg hon känner;
fast hon sjelf dem ej för-
kunnar.

Loke qvad:

30. Tig du, Freya!
noga jag dig känner,
du är icke felfri;
Asar och Elfvor,
som härinne äro,
din ynnest alla njutit.

Freya qvad:

31. Flärdfull är din tunga
och dig framgent, tror jag,
skall hon olärd tala:
Vreda äro Asar
och Asynjor dig;
sorglig lär din hemfärd blif-
va.

Loke qvad:

32. Tig du Freya!
giftblanderska är du,
och med mehn bemängd:
mot din Bror med Sejd
du de milde Magter vände;
skamligt Freya var hvad
du då gjorde.

Njord qvad:

Litet är det farligt
om sig qvinnor söka
här och hvar en älskling:
men det är att undra,
hur en feg bland Asar
kommen är hit in,
och har burit barn!

Loke qvad:

34. Tig du Niord!
östan hit, som gislan
vardt du Gudar gifven,
Hymers mö'r dig höllo
till ett nesligt käril

— — —

Njord qvad:

35. Då så långt ifrån
jag som gislan gafs åt Gudar
detta är min tröst,
att en son jag aflat
hvilken ingen tadlar;
han är främst bland Asar.

Loke qvad:

36. Stadna nu dock, Niord!
och haf måtta; längre
månde jag ej dölja,
att med syster din
slikan son du aflat;
han väl kunde väntas värre.

Tyr qvad:

37. Frey är bäst
af alla hjeltar
uti Asars gårdar;
Ej mö, ej någons qvinna
han bedröfvar; men ur bojor
alla han förlossar.

Loke qvad:

38. Tig du Tyr!
aldrig du förstod
frid emellan tvenne *stifta*:
och din högra hand,
det jag ock månd nämna,
den slet Fenrer af dig.

Tyr qvad:

39. Jag en hand har mist,
men du, ulfven starke,
stor är bådas saknad;
väl går icke eller ulfven,
då han Gudars afton
skall i band förbida.

Loke qvad:

40. Tig du, Tyr!

det din qvinna hände,
hon bar son af mig;
penning eller aln
du för denna skymfen,
usle! aldrig undfått.

Frey qvad:

41. Ulfven ser jag ligga
framför forsens mynning,
tills Magterne gå under
Illbragds-mästare!
om du nu ej tiger,
skall du näst bli bunden.

Loke qvad:

42. Köpt för gull
tog du Gymers dotter,
och ditt svärd så miste;
Men då Muspels söner
öfver Mörkved rida,
stackars! du har intet sverd,
att strida.

Beygver qvad:

43. Vet, om ätt jag hade
såsom Ingun Frey,
och så herrlig bostad;
jag dig, olyckskråka!
skulle mindre slå än sand;
led för led dig krossa.

Loke qvad:

44. Hvad är detta lilla
kräk, jag ser sig kröka,
och så ovist pladdra?
Vid Freys öron
skall du alltid hänga
och vid qvarnar skräna.

Beygver qvad:

45. Beygver heter jag,
mig den snälle kalla
menniskor och Gudar alla:
derför fritt jag språkar,
att Odins alla söner
här dricka öl tillsamman.

Loke qvad:

46. Tig du Beygver!
aldrig du förstår
mat för män att dela:
dig i sänge-halmen
knappt man kunde finna,
då när striden påstod.

Hejmdall qvad:

47. Rusig är du Loke!
så att du är galen,
hvi tröttnar du ej Loke?
det vållar ruset,
att uppå sitt tal
mannen icke aktar.

Loke qvad:

48. Tig du, Hejmdall!
dig vardt i tidens början
det usla lif bestämdt,
att med ryggen fugtig

Gudars väktare
du månd evigt vara.

Skade qvad:

49. Du är munter Loke!
men ej länge skall du,
lös och fri, så leka;
ty på klippor skarpa dig
skola Gudar med en iskall
sons inelfvor binda.

Loke qvad:

50. Skola mig å klippor skarpa
Gudar med en iskall
sons inelfvor binda,
var jag dock att fälla
främst och modigast,
när vi Thjasse dråpom.

Skade qvad:

51. Var du till att fälla
främst och modigast,
när J Tjasse dräpten;
skall från mina hof och gårdar
kalla råd,
till dig alltid komma.

Loke qvad:

52. Mildare i orden var du
emot Löfeys son,
då du till din bädd mig bjudit;
sådant varder spordt,
om vi våra fel
noga tälja skola.

Då steg Beya fram och skänkte mjöd för Loke i fradgande bägarn och sade:

53. Hell dig, Loke!
tag fradgande bägarn,
full af gammalt mjöd,
att du henne ensam
tadelfri vill lemna
ibland Asasöner.

(Han såg på Sif, Thors hustru) Loke fattade dryckeshornet, drack deraf och qvad:

54. Ensam vore du det,
om så blyg du vore,
och mot männer oblid;
en medälskare,
har dock äfven Thor,
som jag väl tycks känna,
den illsluge Loke, var det.

Beyla qvad:

55. Alla fjällar skälfva,
hemifrån jag tänker
Hloride å färde vara;
han till ro lär bringa
ho-

honom som här smädar
menniskor och Gudar alla.

Loke qvad:

56. Tig du, Beyla!
du är Beygves qvinna,
och med mehn bemängd:
större okynne
fans aldrig bland Asar;
helt nedsmutsad är du, Piga!

(*Då kom Thor in och qvad*):

57. Tig du leda Troll!
dig skall snälla hammarn
Mjölner tysta munnen:
Härda-klinten (*hufvudet*)
slår jag dig från halsen,
och är då ditt lif framlidet.

Loke qvad:

58. Jordens son
är nu här inkommen;
Thor! hvi gnyr du så?
du det vågar icke
när du strida skall med Ulfven,
och han slukar Odin.

Thor qvad:

59. Tig du leda Troll!
dig skall snälla hammarn
Mjölner munnen tysta;
upp jag kastar dig
och åt öster led;
ser dig ingen sedan.

Loke qvad:

60. Dina österfärder
skall du aldrig
för nå'n dödlig nämna:
se'n i handskens tumme
du Enherie kröp;
då du tycktes icke Thor mer vara.

Thor qvad:

61. Tig du leda Troll!
dig skall snälla hammarn
Mjölner tysta munnen;
med min högra hand
slår jag dig med Hrungners bane;
att hvart ben uti dig krossas.

Loke qvad:

62. Långan ålder
hoppas jag dock lefva,
fast du mig med hammarn hotar:
Skrymers band du tyckte
mycket hårda vara,
och du kunde ingen vägkost få,
svallt, men hungren väl bekom ändå.

Thor qvad:

63, Tig, du leda Troll!
dig skall snälla hammarn
Mjölner tysta munnen;
Hrugners Bane
skall till Hel dig sända,
ned för dödens portar.

Loke qvad:

64. Jag för Asar qvad,
och för Asars söner,
hvad mig sinnet ingaf;
men för dig allena
månde ut jag gånga,
ty jag vet du dräper.

65. Öl du bryggat Äger
men skall aldrig mera
dryckesgille göra:
Eld förtäre allt
hvad du har härinne
öfver ryggen han dig brinne!

Efter detta fördolde sig Loke i Franångers fors i Lax-skepnad och der togo Asarne honom. Han vardt bunden med sin sons Nares tarmar; men Narve, hans andra son blef skapad i Varg. Skade tog en etterorm och fäste öfver Lokes anlete, och dröp af honom etter Sigyn Lokes hustru satt der och höllt ett käril under ettret; men när kärilet vardt fullt, slog hon det ut; medlertid dröp ettret på Loke, då ryste han så hårdt dervid att deraf hela jorden skalf: detta kallas nu jordskalf.

VIII. (ÞRYMS QVIDA) eþr (HAMARSHEIMT)

HAMMARENS HÄMTNING,

Vred vardt Vingthor,
när han vacknade
och sin hammar'
hos sig saknade:
hans skägg börja' skakas,
hans hufvud darra
och jordens son
trefvade kring sig.

2. Och dessa orden
först han qvad:
"Hör Loke!
jag nu vill förtälja,
det ingen vet
på jorden, eller
i himlen höga;
Gudens hammare är stulen".

3. De gingo till Freyas
fagra gård,
och dessa orden
först han qvad:
"Din fjäder-hamn Freya!
må du mig låna,
att hammarn min
jag åter finner".

Freya qvad:

4. "Jag skulle dig den lemna
vore han af gull;
jag skulle dig den gifva
vore han af silfver".

5. Flög så Loke bort,
Fjäderhamnen hven,
Tills han kom utom
Asa-gården
och han kom inom
Jätte-landet.

6. Satt å kullen
Thrymer, Jätta-Drotten,

sina hundar grå
han gullband snörde;
sina hästars mahn
jämn han klipte.

Thrymer qvad:

7. Hur: är med Asar?
Hur är med Elfvor?
Hur är du ensam kommen
i Jötunhem?

Loke qvad:

8. Illa är med Asar;
Illa är med Elfvor;
Du har Hlorides
hammare förborgat?

Thrym qvad:

9. Jag har Hloriders
hammare förborgat,
åtta raster
djupt inunder jorden:
honom ingen man
hämta kan tillbaka,
om han icke Freya
förer mig till maka.

10. Flög så Loke bort,
fjäderhamnen hven,
tills han kom utom
Jätte-landet,
och han kom inom
Asa-gårdar.

11. Mötte honom Thor
midt å gården,
och dessa orden
först han qvad:

12. "Vann du ditt ärende,
som mödan var till?
Säg du mig å luften
tidender långa;
Den sittande ofta
i Sagorna villas,
och den liggande
dikter förtäljer".

Loke qvad:

"Som mödan var till,
vann jag mitt ärende:
Thrym har hammarn
Thursa-drotten,
honom ingen man
hämta kan tillbaka,
om han icke Freya
honom för till maka".

14. De gingo att Freya
den fagra besöka,
och dessa orden
först han qvad:
Hölj dig Freya!
med brude-lin (*slöja*)
så farom vi båda,
till Jötunhem.

15. Vred vardt Freya
och flåsade;

då skakades hela
Asa-borgen;
flög från bröstet
smycket Brising:
man-galen skulle du
tro mig vara,
fore jag med dig
till Jötunhem".

16. Asarne alla
och alla Asynjor
kommo å tinget,
samtal höllo,
och derom rådslogo
huru de åter
Hlorides hammare
söka månde.

17. Då qvad Hejmdall,
den hvitaste Gud;
väl framvis var han,
som andra Vaner:
"Låtom oss Thor
i Brud-lin hölja
och med det stora
smycket Brising!

18. Och under honom
nycklar klinga
och qvinnoklädnad
kring knä'n falla
men å bröstet
ädla stenar
och hufvudbonan
zirligt spitsa".

19. Men då qvad Thor,
den stränge Guden:
"mig månde Asar
dårlig kalla
om jag mig höljer
i Brude-lin".

20. Då qvad Loke
Löfeys son:
"Håll Thor, tillbaka
dessa ord
snart månde Jättar
i Asgård bygga,
om du ej hammarn
hämtar åter.

21. Då läto de Thor
i Brud-lin hölja
och i det stora
smycket, Brising:
och under honom
nycklar klinga,
och qvinnoklädnad
kring knä'en falla
men å bröstet
ädla stenar,
och hufvudbona'n
zirligt spitsa.

22. Då talte Loke,
Löfeys son:

"jag vill ock med
som tjenstmö vara
så farom vi båda
till Jötunhem."

23. Strax bockarne vordo
från marken tagne
i skacklar satte,
och månde de skynda;
då rämnade berg,
då lågade jord;
så körde Thor
till Jötunhem.

24. Då qvad Thrymer
Thursa-Drotten:
Stånden upp, Jättar!
och bänkarne pryden;
nu fören Freya
mig till Brud,
Niords dotter
af Noatun.

25. Gångar å gården
gullhornad boskap
och allsvarta oxar,
Jättens gamman:
"Nog har jag af gull,
nog har jag af pärlor
Freija det enda
är, som mig felas".

26. Tidigt om qvällen
kommo de fram
och Jättarnes öl
vardt för dem burit;
Sifs man förtärde
ensam en oxe,
åtta laxar
och smårätter alla,
som qvinnor höfdes,
och drack
tre tuuner mjöd.

27. Då qvad Thrymer
Thursa-Drotten;
"Hvar såg du en Brud
glupskare äta?
Jag ingen har sett
bredare bita,
och aldrig en tärna
dricka så mycket".

28. Der satt den snälla
Tjenstemön
och hittade svar
till Jättens ord:
"Freya intet åt,
på åtta nätter
så trådde hon hit
till Jötunhem.

29. Han sig under lin
böjde till kyssar,
men språng tillbaka
ändalångs salen;

"Hvi äro så skarpa
ögon Freyas?
tyckes brinna
eld ur dess ögon!
30. Der satt den snälla
Tjenstemön,
och hittade svar
på Jättens ord:
"Freya intet sof
på åtta nätter,
så trådde hon hit
till Jötunhem".
31. Inkom den stygga
Jätte-systern,
hon som brudskatt
tordes fordra:
"gif af din hand
ringarne röda,
vill du vinna
min kärlek -
min kärlek och all
hjertats ynnest!"
32. Då qvad Thrymer,
Thursa-Drotten:
"bären in Hammarn
bruden att offras;
läggen Mjölner
i Möens sköte,
vigen oss samman
med Vörs hand"!
32. Då log i bröstet
Hlorides hjerta,
när han hårdsinnad
hammaren kände:
Thrym drap han först,
Thursa-Drotten,
och slog så Jättens
hela ätt.
32. Drap ock den gamla
Jätte-systern,
hon som Brudskatt
hade fordrat:
Hon fick ett slag
för penningar,
och hugg af Hammarn,
för ringar många:
Så Odins son
fick hammarn åter.

hur jag med Hrugner stridde,
en Jätte stor i sinnet,
på den ett hufvud satt af sten,
dock lät jag honom falla
och för mig digna;
hvad gjorde du emedlertid? Harbard!

Harbard:

16. Jag var hos Fjölvar
fem fulla vintrar
uppå den ö,
som Allgrön heter.
der månde vi strida
och val fälla,
mycket fresta,
och älskog öfva.

Thor:

17. Hur skickade sig
mot eder qvinnorna?

Harbard:

18. Vi hade raska qvinnor,
blott de oss blida blifvit;
Vi hade fagra qvinnor,
blott de oss hulda varit.
De ur sand
spunno band;
och ur djupan dal
grofvo grunden;
ensam jag dem alla
var i slughet vuxen;
ynnest njöt af dessa systrar
och sof hos dem alla sju;
medlertid hvad gjorde du? Thor!

Thor:

19. Jag drap Tjasse,
den modfulle Jätten;
upp å himlen klara
kastade jag Allvalds
ättlings ögon:
dessa största vittnen
äro om min' verk,
dem som alla menskor skåda nu,
medlertid hvad gjorde du? Harbard!

Harbard:

20. Mycket qvinnosvek jag gjorde
med Mörkriderskor, (*Troll*)
dem från deras män jag villat.
Hårdan Jätte mins jag
Hlebard vara,
han mig gaf sin trollstaf,
från all sans jag honom dermed skilde

Thor:

21. Illa lönade du då

godan gåfva.

Harbard:

22. Det hafver eken,
som hon af andra skafver,
i slikt är hvar sig närmast;
Hvad gjorde du emedlertid? Thor!

Thor:

23. Österut jag var
och de skadevisa
Jätteqvinnor slog,
när *till bergs* de gingo:
stor blefve Jättars ätt
om alla lefva fingo;
då funnes under Midgård
ingen menska mera nu:
medlertid hvad gjorde du? Harbard!

Harbard:

24. Då var jag i Valland
och striden följde:
upphetsade Furstar;
förlikte dem aldrig;
de Jarlar Odin eger
som å valplats falla;
Thor eger träla-slägten.

Thor:

25. Ojämt folket skifta
månde du bland Asar,
om du hade magt som vilja.

Harbard:

26. Thor har mycken styrka,
men intet hjerta;
af rädsla och af blödigt sinne
du vardt i handsken stoppad;
af rädsla då för Jätten
du hvarken tordes
nysa eller fisa,
så att Fjalar hörde't.

Thor:

27. Harbarder! du mes!
jag till döds dig sloge,
om jag öfver sundet räckte.

Harbard:

28. Hvi vill du öfver sundet räcka,
då ingen sak du hafver?
Hvad gjorde du se'n? Thor!

Thor:

29. Jag var österut,
och å'n försvarade,
när mig ansatte
Svarangers söner:
de slungade stenar,
men af seger liten fägnad hade,
de voro före mig
att fred bedja:

hvad gjorde du emedlertid?
Harbard!

Harbard:

30. Jag var österut,
och med en mö jag talte,
lekte med den linhvita,
och långa samqväm hade;
jag glädde den gullglänsande;
glädjen behagade jungfrun.

Thor:

31. Goda qvinnor haden
J då der?

Harbard:

32. Jag då behöft ditt
bistånd
Thor! att få behålla
den linhvita Mö.

Thor:

33. Jag hade dig det lemnat
om jag tillstädes varit.

Harbard:

34. Jag skulle tro dig detta,
om du ej förr i trohet svikit:

Thor:

35. Jag biter väl ej så
i hälen,
som gammal sko om vårdag.

Harbard:

36. Hvad gjorde du e-
medlertid? Thor!

Thor:

37 De Jätte-brudar
i Hlessö slog jag,
som största illbragd öfvat;
all verlden de besvikit.

Harbard:

38. Skamligt gjorde du, Thor!
då du qvinnor slog.

Thor:

39. Varginnor var det
mer än qvinnor
de vredo skeft mitt skepp,
som å pålar stod.
med järnspö mig angrepe,
och drefvo Thjalfe bort,
Hvad gjorde du emedler-
tid? Harbard!

Harbard:

38. Jag var i hären,
och hit sändes
med de höga fanor,
att spjuten bloda.

Thor:

39. Det vill nu du nämna,
hur du kom att oss
oblidt villkor bjuda.

Harbard:

40. det skall jag gälda
dig med armring,

som skiljomännen pröfvat,
de oss förlika ville.

Thor:

41. Hvar lärde du dessa sårande ord;
så eggande ord
aldrig jag hörde?

Harbard:

42. Dem af män jag lärde,
af de gamla män,
som bo i jordens skuggor.

Thor:

43. Du har gifvit
godt namn åt grifterna,
när du kallar dem
jordens skuggor.

Harbard:

44. Om dessa ting jag så talar.

Thor:

45. Illa din klyftighet
lär dig bekomma,
om jag börjar i vågen vada;
högre än Ulfven
du månde tjuta,
får du ett slag af hammarn

Harbard:

46. Sif har en älskling hemma,
hans möte lär du önska,
den gjerning tappert utför;
det vore mer dig nödigt.

Thor:

47. Du talar hvad för munnen faller
så att mig värst mån tyckas;
feghjertade man!
lögn månde du nu tala.

Harbard:

48. Sannt månde nu jag tala,
sen är du på din färd;
nu en långan led du vore kommen,
Thor! om du en annan skepnad bure.

Thor.

49. Harbarder! du fege!
allt för länge dvalde du mig här.

Harbard:

50. Asa-Thors' färd
jag aldrig trott kunna
fördröjas af en herde:

Thor:

51. Råd jag nu dig gifver,
ro du med båten hit:
med hotelser upphörom;
kom till Magnes fader!

Harbard:

52. Far du från sundet, fjerran!
jag öfverfart dig nekar.

Thor:

53. Visa mig då vägen,
när du icke vill mig
öfver vågen färja?

Harbard:

54. Det vore litet till att neka:
Långt har du ej att fara:
en stund, till stocken,
en annan, till stenen,
håll du den vänstra vägen
till dess du Verland finner;
der skall Fjörgyn
träffa Thor sin son
och lära honom sina ättmäns vägar,
till Odins land.

Thor:

53. Skall jag hinna dit hem i dag?

Harbard:

54. Ja, hinna med sorg och möda
medan ännu sol'n är uppe,
så gick jag *dithän.*

Thor:

55. Slut må nu vårt samtal vara,
då du blott i omsvep månde svara:
för nekad öfverfart jag skall dig löna,
om en annan gång vi åter råkas.

Harbard:

56. Far nu du dit,
der dig helan sorgens magter ega.

X. (*SKIRNIS - FÖR*)

SKIRNERS FÄRD.

Frey, son utaf Niord, hade satt sig i Hlidskjalf; och såg öfver all verlden: han såg ned i Jötunhem och såg der en fager mö, som gick ifrån sin faders hus till sin Jungfru stuga. Deraf fick han en stor sinnessjukdom. Skirner het Freys tjenare; Niord bad honom spörja Frey derom: då qvad Skade:

Statt upp Skirner!
gack att söka;
vår sons samtal,
och honom fråga,
mot hvem vår vise Åttling
vred månde vara.

Skirner qvad:

2. Ondt svar jag väntar
af eder son,
om fränden jag tilltalar
och honom frågar
mot hvem den vise Åttling
vred månde vara

(*Skirner till Frey*):

3. Säg mig Frey,
Gudahärens höfding!
det jag vill spörja:
hvi sitter du så enslig
min Drott! uti din sal
dagen långa?

Frey qvad:

4. Hvi skulle dig jag säga,
unge Man! min själs
stora smärta?
ty solen lyser
alla dagar;
men icke mig till fägnad.

Skirner qvad:

5. Ej kan ditt sinnes oro
så stor vara,
att du den mig ej säger;
vi voro barn tillsammans
i åldrens början;
väl må vi tro hvarandra!

Frey qvad:

6. I Gymers gårdar
jag gånga såg
den mö, jag åtrår:
dess armar lyste,
och allt af dem,
luft och haf.

7. Den mö jag åtrår,
mer än någon man
i unga dagar:
Af Asar och Elfvor
det ingen vill,
att vi tillsammans lefva!

Skirner qvad:

8. Gif mig då den häst,
mig bär i omtöknade,
underfulla elden:
och det svärd,
som slår af sig sjelft
Jättarnes slägter.

Frey qvad:

9. Jag gifver dig den häst
dig bär i omtöknade
underfulla elden:
och det svärd,
som sjelft månde slå,
om den är bold som för det.

(Skirner talar till hästen:)

10. Mörkt är ute
och tid för vår färd;
öfver daggiga fjäll
öfver landet ila!
vi komma åter båda,
eller tager oss båda
ofantlige Jätten.

Skirner red i Jötunheim till Gymers gård; der voro arga hundar bundne vid porten af den skidgård, som var kring Gerdes sal. Han red åt den sidan, der en fäherde satt å kullen och helsade honom:

11. Säg

11. Säg mig du Herde!
som der på kullen sitter
och alla vägar vaktar;
hur jag till samtal kommer
med unga mö'n,
för Gymers hundar?

Herden qvad:

12. Ettdera, döden nära
är du, eller redan död?
– – – – –
samtal skall du
evigt blifva utan,
med Gymers goda dotter.

Skirner qvad:

13. Bättre villkor gifvas,
än att snyfta,
för den som resa lyster:
Till en af dagar
mig utmätt var min ålder,
och lifvet bestämdt.

Gerdi qvad:

14. Hvad klang och ljud,
som jag nu hörer ljuda
i våra hemvist:
jorden bäfvar
och deraf skälfva
Gymers gårdar?

Tjenstqvinnan svarar:

15. En man härute
af häst är stigen
och låter den i gräset beta.

Gerdi qvad:

16. In bed honom gånga
uti salen
och klara mjödet dricka;
dock det jag fruktar,
att här ute är
min Broders bane.

17. Hvem är detta utaf
Elfvor,
eller Asar,
eller visa Vaner?
Huru kom du ensam
öfver vilda elden,
våra salar till att skåda?

Skirner qvad:

18. Ej är jag af Elfvor,
ej af Asar
eller visa Vaner,
dock ensam kom jag
öfver vilda elden
edra salar till att skåda.

19. Allgyldne äpplen
elfva här jag hafver,
dem, Gerdi! dig jag gifver
fred att köpa:
att du Frey för dig
kärast, säger lefva.

Gerdi qvad:

20. Elfva äpplen jag
aldrig månde taga,
någon man att älska;
och i lifvet aldrig,
Frey och jag, vi båda
skola samman bygga.

Skirner qvad:

21. Ring jag dig då gifver,
den som bränder vardt
med Odins son den unga;
jemngoda ringar åtta
hvar nionde natt
utaf honom drypa.

Gerdi qvad:

22. Jag tar icke ringen,
fastän bränd han är
med Odins son den unga;
mig felas icke gull
i Gymers gårdar;
min faders gods jag delar.

Skirner qvad:

23. Mö! ser du detta svärd,
det tunna, blanka;
som i hand jag håller:
jag från halsen
hugga månd' ditt hufvud,
om du icke bifall säger.

Gerdi qvad:

24. Tvång lida
vill jag aldrig,
någon man att älska;
men det mig anar,
om du och Gymer,
den stridlystne, råkas,
I hafven lust att strida.

Skirner qvad:

25. Mö! ser du detta svärd,
det tunna, blanka,
som i hand jag håller:
för dess egg
dignar han, den gamle Jätten;
varder feg din Fader.

26. Med tamgörande spöet,
Mö! jag dig tämjer
efter min vilja:
der skall du gånga,
hvar menskosöner
se dig aldrig sedan!

27. På örnens tufva
skall du tidigt sitta,
vänd från jorden,
seende mot Hel;
dig ledare din föda
skall varda, än ormen,
giftglänsande, för menskor!

28. Du skall, när du utgår
till vidunder varda,

På dig skall Hrymner ö-
gon fästa,
på dig all ting:
du mera ryktbar varder,
än Guda-Väktarn,
skall längta från ditt fäng-
sel.

29. Enslighet och Afsky,
Tvång och Otålighet
med smärta öke dina tårar!
Sätt dig neder,
jag öfver dig mån'd gjuta
svåran sorgeflod
och en dubbel plåga,

30. Skräck skall dig van-
ställa
den hela ganska dag,
i Jättars gårdar;
till *Hrimthussars* salar
skall du hvar dag
vanka lottlös,
vanka, utan del i glädjen!

31. Gråt, för gamman
skall till lön du hafva,
och med tårar smärtan bära;
med trehöfdad Jätte evigt
framsläpa lifvet,
eller vara utan man!

32. Dig ängsle din själ
från morgon till morgon,
du varde lik tisteln,
som förtvinade,
om andstiden sena!

33. I vildmarken gick jag
och i unga skogen,
trollstaf jag sökte,
trollstaf jag fann.

34. Vred är dig Odin,
vred är dig Asars Höfding
och Frey skall dig afsky
ännu förr, du onda mö!
än du röna månde
Gudars rätta vrede.

35. Hören J Jättar!
hören J Hrimthursar,
Suttungs söner,
sjelfve Asar!
hur jag förbjuder,
hur jag förbannar
från Möen lifvets glädje,
från Möen lifvets njutning.

36. Hrimgrimer heter Jätten!
som dig ega skall,
nedan under dödsporten;
der skola dig trälar
å träds rötter
urin af getter gifva.

37. Bättre dryck
~~aldrig~~ få du månde
Mö! – till ditt behag,

Mö! - utaf min vilja!
38. Thurs för dig jag ristar
och trenne stäfver:
Vanmagt, Brånad
och Otålighet.
Så kan jag af-rista*
som jag å-ristat
görs deraf behof.

Gerdi qvad:

39. Var du heldre helsad,
tag den fradgande bägarn!
full af mjödet gamla;
dock hade det jag tänkt,
att jag aldrig älska månde
någon Vanisk ättling.

Skirner qvad:

40. Allt mitt ärende
vill jag veta,
förr'n jag hemåt rider hädan:
när ett samtal du
förunnar den manlige
sonen af Niord!

Gerdi qvad:

41. Barre så heter
Lugn-färds lunden,
den båda vi känna:
der efter nätter nio
skall åt Niords son
Gerdi fröjd förunna.

Då red Skirner hem; Frey stod ute och helsade honom och sporde om tidender:

42. Säg du mig, Skirner!
förr'n du sadel tar af hästen
och ett fjät du framträder:
hvad du uträttat
i Jötunhem,
dig eller mig till fromma?

Skirner qvad:

43. Barre så heter
Lugnfärds-lunden,
den vi båda känna,
der, efter nätter nio
skall åt Niords son
Gerdi fröjd förunna.

Frey qvad:

44. Lång är en natt:
längre äro tvenne,
huru då uthärda tremne!
en månad ofta
kortare mig tycktes
än trånadsnatten halfva.

XI. (*HRAFNAGALDUR ODINS*)

ODINS KORPA - SÅNG.

INLEDNINGS - SÅNG.

Mägtig är Allfader,
Elfvorne urskilja,
Vanerne veta,
Nornorne visa,
Jättqvinnor föda,
Menskorna lida,
Thursarne trängta
Valkyriorne åstunda:

2. Sorglig aning
hade Asarne;
svekfulla Troll
med runor villade;
Odrejrer skulle
Urd förvara
mägtig att värja 'den,
för mängden största

3. Thy hastar Hugin,
himlen söker;
Gudarne frukta
sorg, om han dröjer.
En olycksaning
är Thrains dröm,
och Dains anar
förborgade sorger.

4. Krafter bland Dvergarne
tvina; och verldarne
sjunka neder,
på Ginungs barn.
Ofta Allsvider
ofvan fäller: (*daggen?*)
ofta det fällda
hämtar han åter.

5. Ståndar aldrig
jord, eller solen:

Ej med sveken
luftstrrömen stannar.
I Mimers brunn,
den klara, döljes
menskornas vishet:
Förstån I än, eller hvad?

6. Nedsänkt från trädet
Yggdrasil
Gudinnan, förveten
dväljes i dalarne;
af Elfvors ätt
Idun de nämnde,
af Ivalds äldre
barn, den yngsta.

7. Svår hon tyckte
denna nedkomst,
under hårda
trädet hållen:
svårast hon tyckte
hos Nörves ättling,
van vid bättre
boningars hemvist.

8. Hjeltarne sågo
Nanna sörja
i Jordens gårdar;
gåfvo henne Varg-hamn,
hon lät sig den ikläda,
ändrade lynne,
lekte med svekfullhet,
skiftade färgor.

9. Vidrer (*Odin*) valde
Bifrösts väcktare
att af flod solens (*Guldets*)
stod (*Tärna*) spörja
hvad hon viste
från allt i verlden;
Brage och Lopter
voro vittnen.

10 De sjöngo besvärjning,
redo på Ulfvar,
Gudar och Magter
i Hejmers gårdar;
Odin lyssnar
i Hlidskjalf;
bjöd menskorna fjärran
ur vägen vara.

11. Sporde den vise
Mjöd-bjuderskan (*Idun*)
för Gudarnes ättmän
och deras samqväm:
om för Himmel,
Jord och Afgrund,
Hon ursprung visste,
åldren och slutet.

12. Hon talade icke,
ett ord hon ej kunde
de lystnande svara;
ej stamma ett ljud:
tårar föllo

från hufvudets sköldar (*ögonen*)
och åter fukta
hennes kinder.

13. Liksom då östan
ur Elivåg kommer,
den rimkalla Jättens
törne (*sömntorn?*) med magt:
med hvilket hvarje
dufven midnatt
slår allt *folk*
å herrligan midgård.

14. Då dofna dåden,
händerna sjunka,
faller ett slummer
å Sverd-Guden hvitå;
sömnyrsel afbryter
Jättqvinnors frögd,
sinnets begrundningar
och vaksamma hämnden.

15. Så tycktes Tärnan
Gudarne vara,
då uppsvälld af sorg
hon svar icke gaf:
De sporde thy mer,
att afslag mötte;
med talet dock mindre
sin önskan de vunno.

16. Då for Höfdingen
för bespejningen,
Gjallarhorns Väktarn
i Härfadrens salar;
Nalas son (*Loke*)
till följe-sven tog han;
Grimers Skald (*Brage*)
månd stället vårda.

17. I Vingolf landa
Vidars (*Odins*) män,
båda förde
af Fornjots barn (*vind och vatten*)
in de träda,
och helsa de Asar,
som suto i Odins
glada samqväm.

18. Budo Hangatyr (*Odin*)
helsad vara,
sällast bland Asar
i högsätet herrska:
och Diarne sälla sitta
i dryckes samqväm;
evigt med Odin
fröjd njuta!

19. På Odins bud
sig bänksatte
Guda samlingen,
af Särimner åto;
Skögul höfviskt
ur Hnikars (*Odins*) kar

skänkte mjöd
i Minneshornen.

20. Mycket öfver bord
af Heimdall sporde
de höga Gudar;
af Loke Asynjorna:
om Tärnan dem sade
spådom och vishet;
så aftonen framled,
tills mörkret inföll.

21. Ärendet illa
aflupit hafva
de berättade,
till liten upplysning:
svårt varda månde
råd att finna,
att svar af Mön
man ernå kunde.

22. Svarade Omi,
alla lystnade,
"tagom natten
till nya rådslag.
grunde till morgon,
hvem det förmår,
råd att gifva
de blida Asar.

23. Långs Rindas stigar
lopp jordens mor (*natten*)
öfver Ulfva-
fadrens nejder: (*bergen*)
Odin och Frigg
från gillet gingo
och helsade Gudarne,
då Hrimfaxe körde.

24. Fram körde sin häst
Dellings frände (*Dag*)
omgifven med dyra
ädla stenar:
af hästens mahn
sken öfver Manhem:
Dragarn i vagnen
drog Dvalins lek (*Solen*)

25. Vid nord-randen
af jorden, under
Verldsträdets
yttersta rot,
gingo till hvila
Jättqvinnor, Thursar,
dödmän, dvergar
och svartelfvor.

26. Gudarne vaknade;
upp rann Elfrodnan; (*Solen*)
nordan till Nifl-hem
Natten flydde:
upp öfver Bifröst
gick Ulfruns son (*Heimdall*)
Hornets Väktare
i Himinborg.

XII. (VEGTAMS QVIDA)

VEGTAMS QVÄDE.

Samman voro Asar
alla å tinget,
och Asynjor
alla till samtal:
då rådslogo derom
de mägtige Gudar:
hvi voro Balder
svåra drömmar.

2. Mycket var Guden
blunden tunger;
lyckan tycktes
svunnen i sömnen:
Jättarne sporde
framtids spådom:
om det månde
ofärd båda?

3. Siare-svaren
sade att feg var
Ullers (*Odins*) ättling;
bland alla den täckaste:
Det gaf ångst
åt Frigg och Odin,
samt Gudar andra;
ett råd de fäste:

4. Ut-skulle sändas
till alla naturer,
frid att bedja,
att Balder ej skada:
då gaf allting
ed att skona,
Frigg tog alla
löften och eder.

5. Valfader fruktar
något förgätet:
Huldrerne fruktar han
vara försvunna;

kallar Asarne,
fordrar beslut;
å rådstämman då
samtalas mycket.

6. Upp stod Odin,
folkens Herrskare
och å Slejpner
sadlen lade;
red så dädan
till Neflhel neder:
då mötte han hunden,
ur afgrunden kommen.

7. Den var blodig
om bröstet framan,
mordlystna svalget
och käften nedan;
skällde emot
Trollsångens fader
och gapade mycket,
lång olåt han förde.

8. Fram red Odin,
jordvägen dönade,
så kom han till Hels
höga boning;
då red han fram
för östan dörr,
der som han visste
Valas grafhög.

9. De dödas besvärjning
qvad han för spåqvinnan,
såg emot Norden,
och lade runor:
besvärjning sade,
fordrade svar,
tills nödigt hon uppstod
och död-ord qvad:

10. "Ho är, af män
mig okända, denne?
som mig orsakat
sorgset sinne:
jag var omsnöad af snöen
och slagen af regnet
och stänkt af daggen;
död var jag länge".

11. Vegtam jag heter,
son är jag Valtams;
Säg du mig om Afgrund,
jag säger Dig om jorden;
För hvem äro bänkar
gullring-strödde;
bäddar fagerlig
gullbetäckte?

12. "Här stånder af mjöd,
bryggadt för Balder,
klaran dryck,
lagd är sköld deröfver:
men Asa söner
äro utan hopp:
nödigt jag sad'et,
nu månd' jag tiga".

13. Tig icke, Vala!
dig vill jag fråga,
tills allt jag känner;
än vill jag veta:
hvem månd' Balders
bane varda,
och lifvet råna
från Odins son?

14. "Hit bringar Höder
sin ryktbare Broder,
han månde Balders
bane varda,
och lifvet råna
från Odins son.
Nödigt jag sade't
nu månd' jag tiga".

15. Tig icke, Vala!
dig vill jag fråga,
tills allt jag känner,
än vill jag veta:
Ho skall af Höder taga
grymma hämnden,
och Balders baneman
å bål bära?

16. "Rinda föder son
i vester-salar,
han skall Odins son
nattgammal fälla
hand han ej tvår,
hår han ej kammar,
förr'n å bål han bär
Balders fiende.
Nödigt jag sade't,
nu månd' jag tiga".

17. Tig icke, Vala!
dig vill jag fråga,
tills allt jag känner,
än vill jag veta:
hvilka ä' de Möar,
som ha' lust i tårar
och åt himlen kasta
sina slöjor?
säg mig detta enda,
förr skall du ej sofva.

18. "Du är icke Vegtam,
som förut jag trodde;
förr är du Odin,
folkens Höfding".

19. Du är icke Vala,
ej vis en qvinna;
förr är du trefallt
en Thursa-moder.

20. "Hem rid du, Odin!
och storsint var:
så kommer af män mig
ingen mer att söka,
till dess att Loke
lossnar ur banden
och Guda-fördärfvande
mörkret kommer."

XIII. (GROU-GALDUR)

GROAS BESVÄRJNING.

"Vakna du, *Groa*!
"vakna! goda qvinna.
"dig väcker jag för dödens dörrar:
"om du det minnes,
"att din son du bad
"till Kumbel-griften komma".

2. Hvad görs nu för brådska
minom enda son?
hvilken nöd har, dig nu omhvärft?
att din mor du kallar,
som till mull är kommen
och ur men'skors hem framliden?

3. "Sorgligt trollbord för mig
"sköt du, trollqvinna!
"som min fader famnat,
"att du böd mig komma,
"dit som ingen vet,
"till de dödas möte".

4. Lång är färden,
Vägarne så långa,
lång är menskans saknad:
om så varder,
att du får din önskan,
ovisst löper ödet i sin skepnad.

5. "Sjung åt mig besvärjning,
"den mig nyttig varder,
"Moder! bärga du din son;
"fruktar att jag varder
"uppgifven under vägen;
"tycks allt för späd min ålder".

6. Jag dig först då qväder
sång, den nyttig tyckes,
som Rinda qvad för Rane:
att, hvad svårt dig synes
du af skuldran kastar:
sjelf du led dig sjelfvan!

7. Den andra dig jag qväder:
om å dina vägar
glädje-lös du vankar,
Urdas magter hålle

dig på alla sidor,
der åt blygd du skådar.

8. Tredje dig jag qväder:
om stora vatten falla
till fara för ditt lif,
Krökte, Forsande,
då de sno till afgrund,
för dig dock alltid stadne!

9. Fjerde dig jag qväder:
stånda fiender i skogen
redo, dig till anfall;
dem skall modet ryggas
dig med magt till handa,
och i fredligt sinne vändas.

10. Femte jag dig qväder:
om dig öfver händer,
fjättrar laggde varda:
Lejfners eld jag låter
öfver *lem* dig sjungas;
flyga låsen då af armar,
kedjorna af dina fötter.

11. Sjette dig jag qväder:
om i sjö du kommer,
större än du väntat;
Skall sig vind och våg
vid ditt skepp försona,
och dig alltid fred på resan gifva.

12. Sjunde jag dig qväder:
öfverfaller frosten
dig å fjället höga;
Skarpa kölden icke
skall din kropp föröda,
ej krympa kroppens lemmar.

13. Åttonde jag qväder,
om dig ute öfverfaller
natt å töknig stig:
skall derför dock icke
något mehn dig göra
Christen döder qvinna.

14. Nionde jag qväder:
om med spjut-beväpnad
Jätte, ord du skiftar,
månde ord och vett
dig å Mimers hjerta
ymnogt gifvit varda.

15. Gack nu aldrig du
dit dig ofärd väntar;
mehn skall dig ej möta:
jag å jordfast sten
innom dörren stod
då jag qvad dig sången.

16. Hädan bär, min son!
moder-orden
lät dem bo i bröstet:
då skall ymnog välgång
du af lifvet hafva,
om dem väl du minnes.

XIV. (FJÖL-SVINNS MÅL)

FJÖLSVINNS SÅNG.

Utom borgen fram
såg han någon komma
öfver Jätta-landet:
"å de våta vägar
"gack du tillbaka hädan
"tiggare! ej här du hem-
vist eger.

2. "Hvad är för troll,
"som å förgård ståndar
"och kring lågan vankar?
"Hvem söker du?
"hvem letar du?
"främling! här hvad vill
du veta?

(Den främmande:)

3. Hvad är för ett Troll,
som för gården ståndar
och vandrarn gästfrihet ej
bjuder?
utan ryckte
menska! har du lefvat;
nu hem begif dig hädan!

(Väktaren):

4. Fjölsvinn jag heter;
vist jag eger sinnet;
på min mat. är jag ej gif-
rund:
inom borgen kommer
i ditt lif du aldrig;
nu, din ulf! ur vägen med
dig!

(Den främmande):

5. Ifrån ögon-fägnad
få tillbaka längta,
då de något ljufligt skådat:
borgen tycks mig glindra

utaf gyldne salar:
här rätt väl jag skulle trifvas.

(*Fjölvinn*):

6. Säg mig utaf hvilken
du är födder vorden:
hvilkens son du månde vara?

(*Den främmande*):

7. Vindkall heter jag
Vårkall var min fader,
Fjölkall var dess fader.

8. Säg nu *mig* du, Fjölsvinn!
hvad jag spörja månde
och jag veta vill:
hvem här råder,
hvem som magten eger,
gods och rika salar?

(*Fjölsvinn*):

9. Menglöd är dess namn,
hennes Moder henne födde
utaf Svafver Thorins son:
hon här råder,
hon här magten eger,
gods och rika salar.

(*Vindkall*):

10. Säg nu mig du Fjölsvinn!
hvad jag spörja månde,
och jag veta vill:
hvad den grind månd heta,
att hos Gudar icke
större olyckstingman skådat?

(*Fjölsvinn*):

11. Thrymgjöll (*dåskljud*) heter hon,
och henne gjorde trenne
Solblindes söner:
fjättrar hårda fästas
vid hvar främling,
som från öppningen den häfver.

(*Vindkall*):

12. Säg nu mig du Fjölsvinn!
hvad den **vall** månd heta,
att hos Gudarne man icke
större under skådat?

(*Fjölsvinn*):

13. Gastropner heter han,
men honom har jag gjort
af Leir-brimers lemmar;
så jag honom grundat,
att han evigt månde,
medan tiden varar, stånda!

(*Vindkall*):

14. Säg nu mig du Fjölsvinn!
hvad de hundar heta,
som till *vackt* för landet
starke Jättar gjorde?

(*Fjöl-*

(*Fjölsvinn*):

15. Den ena heter Gifer,
men den andra Gere.
om du det vill veta;
elfva boningar
skola desse vackta
till dess Magterna förstöras.

(*Vindkall*):

16. Säg nu mig du Fjöl-
svinn &c.
om af män det gifves någon,
som inkomma månde
då de anfallsdjerfve sofva?

(*Fjölsvinn*):

17. Alltid sömn tillskiftes
blef dem utaf ödet ålagd,
se'n dem vården uppdrogs;
en om natten sofver,
men om dagarna den andre,
in då slipper ingen.

(*Vindhall*):

18. Säg nu mig du Fjöl-
svinn &c.
om man någon föda
kunde få, att medan,
de den åto, in man sluppe?

(*Fjölsvinn*):

19. Villbråd tvenne ligga
i Vidofners (*skogen?*) leder
om du det vill veta;
det blött är den mat,
man dem gifva kunde
att de in gå, den att äta.

(*Vindkall*):

20. Säg nu mig &c.
hvad det träd månd heta,
som kring alla land
breder sig, ock så dess grenar?

(*Fjölsvinn*):

21. Mimesträd det heter
få bland menskor veta
af hvad rötter det är vuxet
der utaf det faller,
som ej många veta,
elden eller järnet det ej skadar

(*Vindkall*):

22. Säg nu mig &c.
hvad af trädet varder,
af det sköna träd,
då ej eld och järn det skada?

(*Fjölsvinn*):

23. Af dess frukter
skall å eld man lägga
för de sjuka qvinnor:
deraf ut skall skynda,
det som inne var,
sådan *kraft* det har hos
menskor.

(Vindkall:)
24. Säg nu mig &c.
hvad den hane heter,
i det höga trädet sitter:
helt af gull han glimmar?
(Fjölsvinn:)
25. Vidofner han heter,
men han står i klara luften
uppå Mimaträdets qvistar;
Surtur honom tvingar
med en sorg,
i långa tider.
(Vindkall:)
26. Säg nu mig &c.
finns ett vapen ej för hvilket
Vidofner i afgrund
falla månde?
(Fjölsvinn:)
27. Hävatein det heter
hvilket Lopter gjorde bart,
nedan dödens portar;
i järnband ligger han
hos Sin-mara,
och hålla honom starka lå-
sar nio.
(Vindkall:)
28. Säg du mig &c.
om den återkommer,
som efter gångar,
att den telning taga?
(Fjölsvinn:)
29. Åter skall den komma,
som efter gångar
att den telning taga;
om han förer det,
som få ega,
den lysande jordens tärna.
(Vindkall:)
30 Säg nu mig &c.
om en skatt det gifves,
som man hafva kunde,
hvaraf grymma Jätteqvinnan
gladdes?
(Fjölsvinn:)
31. Ljusan lia, (*böjdfjäder,*)
som i Vidofners
fjädrar sitter, bär,
att Sin-möra gifva,
så skall hon villig blifva
att vapen ge till striden.
(Vindkall:)
32. Säg nu mig &c.
hvad den sal månd heta,
som utaf det underbara
trollljus är omflammad?
(Fjölsvinn:)
33. Hyrr (*eld*) han heter
länge månde
han å spjutsudd svälfva;
om den rika salen,

skall ett ryckte blott
uti verlden höras.

(*Vindkall:*)

34. Säg nu mig &c.
hvem den förgård gjorde,
som jag ute såg,
ibland Guda magter?

(*Fjölsvinn:*)

35. Upe och Ire,
Barre och Ore,
Varr och Vegdrasil,
Dorre och Ure,
Delling och Atvard
och listige Alfen Loke.

(*Vindkall:*)

36. Säg nu mig &c.
hvad det berg månd heta,
hvarå lysande
jag en brud såg stånda?

(*Fjölsvinn:*)

37. Hyfina-berg det heter;
länge det för svek
och smärta var en fägnad:
hvar helbregda blifver,
har han än årskranhet,
dit blott Tärnan stiger.

(*Vindkall:*)

38 Säg nu mig &c.
hvad de Tärnor heta,
som vid Menglöds knän
så samdrägtigt sjunga?

(*Fjölsvinn:*)

39. Hlif (*försvar*) heter en
annan Hlif-thursa,
tredje Thjodvarta, (*folk-
vård*)
Björt (*skön*) och Blid,
Blidur, Frid,
Eir och Örboda (*gifmildhet*)

(*Vindkall:*)

40. Säg nu mig &c.
om de någon hjelpa,
som dem blota
då de hjelp behöfva?

(*Fjölsvinn:*)

41. Hvarje sommar,
som man för dem blotar,
på de helga ställen;
så stor olycka
ej å menskor kommer,
att de ej ur nöden hjelpa.

(*Vindkall:*)

42. Säg nu mig &c.
gifs det någon utaf män,
som kan få i Menglöds
hulda armar sofva?

(*Fjölsvinn:*)

43. Ingen gifs af män,
som kan få i Menglöds,

hulda armar sofva;
utom Svipdag ensam,
honom vardt den herrliga
Brud till Maka lofvad.

(*Vindkall:*)

44. Uppslå dörren
och gör porten vid;
här du Svipdag månde
skåda:
dock att spörja ila;
om mig gamman
Menglöd månde unna!

45. "Hör du Menglöd!
här en man är kommen,
gack den gäst att skåda:
hundarne åt honom fägnas,
huset är upplåtit:
Visst det Svipdag månde
vara".

(*Menglöd:*)

46. Snälle korpar månde
ifrån dig i högan galge
dina ögon slita,
om du ljuger att af långa
färden hit är kommen
ynglingen i mina salar.

(*Till Svipdag:*)

47. "Hvadan for du?
hvadan har du kommit?
Huru nämnde dig de dina?
Till ätt och namn
järtecken skall jag veta,
om jag dig till brud är lofvad.

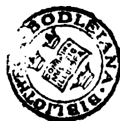
(*Vindkall:*)

48. Svipdag heter jag,
Solbjart het min fader,
vinden dref mig bort å kalla
vägar;
Urdas dommar
ingen kan motsäga,
fast de tunga läggas.

(*Menglöd:*)

49. Nu, var du välkommen!
jag min vilja ernått;
kyss månd helsning följa:
väl oväntad syn
hvar och en månd gläda,
som hvarandra älska.

50. Länge satt jag
bidande å Ljufvu-berg
dag från dag din ankomst;
nu det vardt,
som jag hoppats hafver,
du är återkommen,
yngling! uti mina salar.

(*Svipdag:*)

51. Längtan stor jag hade
till ditt glada möte,
och du till min kärlek:
Nu det säkert är,
att vi månd' tillbringa
evighet och tid tillsammn.

XV. (HYNDLU-LJOD)

HYNDLAS SÅNG.

äfven kalled

VOLUSPA DEN MINDRE.

"Vakna möars mö!
vakna min väninna,
Hyndla! syster!
som i hällen bor:
Nu är mörkrets mörker
rida skolom vi,
till Valhalla
och de helga städer.

2. Helsom härars Fader
blid i hugen sitta;
han med gull begåfvar,
värdiga, och lönar:
han gaf Hermod
hjelm och Brynja;
men åt Sigmund
svärd att bära.

3. Ger sina söner seger,
några rikedom;
talet åt de ädle
och männerna förstånd;
vind åt seglarne,
sången Skalderna
och mannakraft
åt mången kämpe.

4. Thor må du offra
och honom bedja,
att han sig ej mot dig
oblid visar;
dock sent blir han blid
mot Jättebrudar.

5. Nu tag ulfven din,
en af stallet,

lät honom springa
med Rune-grimma:
Sen är galten din,
att tråda gudars väg,
jag å stollta hästen min
månde stiga". --

6. Listig är du, Freya!
att du frestar mig,
du dina ögon
hit till oss vänder,
och för din hjelte
i *dödas sällskap*:
Ottar den unga
Insteins son. --

7. "Villad är du, Hyndla!
dröma tror jag dig,
att min man du säger
i dödas sällskap;
då Galten glöder,
Gullin-börst,
Hjelte-djuret,
som händige Dvergar
tvenne mig gjorde,
Dain och Nabbe

8. Från sadlarne talom,
sittja vi skolom
och om Konunga-
ätter tala:
och de hjeltar,
som från Gudar kommo.
Om de dödas metall (*guld?*)
vad höllo
Ottar den unge
och Angan-tyr.

9. Förskylldt är att hjelpa
så att hjelten unga,
får fädernearf
efter fränder sina:

10. Han offerställen
mig byggde af sten,
nu är den klippa
till glas vorden;
han beströk den med unga
tjurars blod:
På Asynjor alltid
tröstade Ottar.

11. Nu förtälj
de fordna slägter,
och uppräkna
menn'skornas ätter:
Hvad af Sköldungar,
hvad af Skilfingar,
hvad af Ödlingar,
hvad af Ylfingar;
hvad af Hjeltar stammat,
hvad af Hersar är buret,
det valdaste folk
under Midgård"? --

12. Du är, Ottar!
Insteins son;

men Instein var
Alf den gamles,
Alf var Ulfs,
Ulf Sjö-fares,
men Sjö-fare,
Svan den rödes.

13. Din af gyldne smycken
rika moder, egde
Fader din: Gudinnan
mins jag Hle-dis hette;
hennes Far var Frode,
Friant hennes Moder:
tycks den ätten hela
bland de högsta vara.

14. Ale bland män
var mägtigast fordom;
för' honom Halfdan
störst af Sköldungar;
vidt spordes de strider,
de tappre stridde:
hans bragder tycktes stiga
mot himlens poler.

15. Han förband sig med Eymund,
bland män den största,
men drap Sigtrygg
med svalan svärdsegg;
han gick att ega
Almveig den ädla,
de föddde och egde
aderton söner.

16. Dädan äro Sköldungar
Dädan, Skilfingar,
Dädan, Ödlingar,
Dädan, Ynglingar,
Af dem äro hjeltar burne,
Af dem Hersar födde,
det valdaste folk
under Midgård:
Allt är det din ätt,
fåvise Ottar!

17. Hildigunn var
hennes (*Almvejgs*) moder
född af Svafa
och en Sjökung:
allt är det din ätt
fåvise Ottar!
nödigt är att veta detta;
skall jag tälja längre?

18. Dag egde Thora
Dränga-moder:
föddes af den ätt
kämpa-slägter:
Gyrd och Frad-mar
och Frekar tvenne,
Am, Mar och Josur,
Alf den gamle:
nödigt är att veta detta,
vill du höra längre?

19. Ketill het vän deras
Klyps arfvinge,

han var moders fader,
din moders,
där var Frode
förr än Kare,
men äldre var
Alf buren.

20. Nanna var dem näst,
Nöckves dotter,
och hennes son
din faders frände;
åldrad är den slägtskap;
fram jag *täljer* längre:
jag *kände* båda,
Brodd och Hörfer:
Allt är det din ätt,
fåvise Ottar!

21. Från Isolf ock Asolf
söner af Ölmod
och Skurhildur
Skekkils dotter,
skall du tälja
hjeltar många:
allt är det din ätt,
fåvise Ottar!

22. Balk och Gunnar,
Grim, Ard-skave,
Järnsköld Thorer,
Ulf gapande,
Bue och Brame,
Barre och Reifner,
Tind och Tyrfing
och Haddingar tvenne:
Allt är det din ätt,
fåvise Ottar!

23. Ane och Ome
äro burna
Arngrims söner
och Ejvaras:
de Berserkars ryckte
af mångsköns ill-bragd
kring haf och land,
som lågor månde fara:
Allt är det din ätt,
fåvise Ottar!

24. Jag kände båda,
Brodd och Horfe,
de hofmän voro,
Hrolf den gamles:
alla stamma
från Jormunrek
Sigurds måg:
lyssna till min Saga
om Konungens Höfding,
Han, som Fafne fällde.

25. Han var en Konung,
stammad från Völsung,
och Hjördis
från Hrödung;
men Eylime
från Ödlingar:

Allt är det din ätt,
fåvise Ottar!

26. Gunnar och Högne,
Gjukes arfvingar
och äfven Gudrun,
systern deras;
Men icke var Guttorm
af Gjukes ätt,
dock var han broder
till dem båda:
Allt är det din ätt
fåvise Ottar!

27. Harald Hildetann,
född af Hrörik,
bågskytten,
var Audas son;
Auda Djupågda
var Ifvars dotter,
men Radbard
var Randvers fader,
de voro hjeltar
Gudarne helgade:
Allt är det din ätt,
fåvise Ottar:

28. Vore elfva
Asar talde;
när Baldur sönk
å döds-torfvan;
honom var Vale
värdig att hämna;
han slog sin Broders
hufvud-bane.
Allt är det din ätt
fåvise Ottar!

29. Balders Fader
var Burs arfvinge;
Frey egde Gerdi;
hon var Gymers
och Örbodas dotter
af Jättars ätt:
dock var Thjasse
deras frände,
den stolte Jätten;
Skade var dess dotter.

30. Mycket jag säger dig
och vet än mera;
få lära känna detta,
vill du än längre?

31. Hake var Hvednas
minst onde son,
men Hvedna var
Hjörvards dotter
Hejd och Hrosstjof
af Hrimners slägte.

32. Äro Valor alla
från Vidolfs
Trollmän alla
från Vilmejde;
Sejd-kunnige alla
från Svarthöfde,

och Jättar alla
från Ymer komne.

33. Mycket jag säger dig
och vet än mera;
få lära känna detta,
vill du än längre?

34. En vardt född
i tidens början,
som växte i kraft,
Guda-buren:
den ädle spjutens
Höfding födde,
Jätt-möar nio
vid jord-randen.

35. Honom födde Gjalp,
honom födde Grejp,
honom bar Elgja,
och Angeya,
honom bar Ulfrun
och Örgjafa;
Sindur och Atla
och Järnsaxa.

36. Den sonen styrktes
af jordens krafter,
af svalkande sjö
och skaldernas mjöd:
mycket jag säger dig,
än vet jag mera;
få lära veta detta;
vill du än längre?

37. Loke Ulfven aflat
med Ångerboda,
men han Sleipner födde
med Svadilfare:
Ett vildjur tycktes
af allt onaturligast,
det hade sitt ursprung
af Bilejsts broder.

38. Loke af hjertats
brända lynne
fann half-förbrändt
Jättqvinnans hjerta,
Lopter vardt svekfull
af onda qvinnan:
Dädan är å fältet
allt spökväsen kommit.

39. Hafvet svallar
mot himlen sjelfvan,
far land öfver,
men luften öppnas:
dädan kommer snö
och snabbe vindar;
Då är i rådslag,
det regn månd' tryta.

40. En vardt född,
högre än alla;
han vardt styrkt
af jordens krafter;
rikaste konung
man honom kallar;

men på hvar sida
husets hjon.

6. Der var han sedan
tre nätter samman,
bort gick han sedan
midt på vägen;
framlida så
månader nio.

7. Son födde Edda,
de vattnenöste'n,
svart var han
och kallades Träl:
Han började växa
och väl trifvas;
vardt å hans händer
skrynkligt skinn,
krympna knogar,
tjocka fingrar,
trumpen uppsyn,
lutad rygg,
och långa hälar.

9. Började sedan
styrkan bruka,
bast att binda,
bördor göra;
och hembar sedan
ris alla dagar.

10. Der kom till gården
gångar-flickan,
med sårade fötter
och armen solbränd,
nedtryckt var näsan,
hon nämndes Thy (*trälinna*).

11. Midt å bänken
hon sattes sedan,
satt bredvid henne
husets son:
de språka förtroligt,
och bädd bereda,
Träl och Thy,
de tunga dagar.

12. Barn de födde
i ro och trefnad;
jag mins de hette:
Hreim och Fjösner,
Klur och Klegge,
Kefser och Fulner,
Drumb, Digralde,
Drött och Hösner,
Lut och Leggjalde:
de stengårdar lade,
gödde åkrar,
skötte svinen,
vallade getter
och grofvo torf.

13. Döttrarne voro:
Drumba och Kumba,
Öckvinkalfa
och Arin-nefja,
Ysja och Ambott,

Ejken-tjasna,
Tötrug-hypja
och Trönu-benja:
Dädan ä' Trälars
ätter komne.

---

14. Rig gick framåt sedan
rätt i vägen,
kom till hus;
dörr'n stod på glänt;
in månd' han gånga,
eld brann å golfvet,
hjon sutto derinne,
hade att syssla.

15. Mannen slögdade
träd till väfbom;
hans skägg var putsadt,
och lugg för ännet,
trång var hans klädnad,
och låda på golfvet

16. Der satt hans qvinna
och svängde rocken,
utsträckte famnen,
lagade till kläder;
böjd var dess hufvudbonad,
remsa på bröstet,
duk på halsen,
Dvergar (*Epaulletter*) på axlarne:
Afe och Amma
egde huset.

17. Rig månde
dem råd gifva —
steg från bordet
lysste att sofva;
lade sig sedan
midt å bädden,
men på hvar sida
husets hjon.

18. Der var han sedan,
tre nätter samman;
framlida så
månader nio:
en son födde Amma,
de vattenöste'n;
han kallades Karl,
sveptes i linne,
röd och blomstrande,
ögonen tindrade.

19. Han började växa
och väl trifvas,
lärde oxar tämja,
göra plogar,
hus timra,
lador bygga,
göra kardor
och köra plog.

20. De förde hem
den nyckel-behängda,
i getskin klädda,
Karls brud;

Snör (*snäll*) hon hette
och sattes under lin; (*slöja*)
de hjonelag byggde,
delte ringar,
bredde lakan
och bo gjorde.

21. Barn de födde
i ro och trefnad:
de hette Hal och Dräng,
Höld, Thegn och Smed,
Breid-bonde,
Bundin-skägg,
Bue och Bodde,
Brattskägg och Segg.

22. Än hade de flera
så benämnde:
Snot, Brud, Svanne,
Svarre och Sprakke,
Fljod, Sprund och Vif,
Fejma, Ristil:
dädan äro komne
Karla-ätter.

---

23. Rig gick dädan,
rätta vägen,
kom till en sal'
söder viste dörren,
var nästan sluten;
ring var i dörrposten.

24. In gick han sedan;
golfvet var strödt,
sutto der hjon,
Skådade hvarandra,
Fader och Moder,
lekte med fingrarne.

25. Husbonden satt
och båg-sträng snodde,
almen böjde
och gjorde pilar:
men husmodren skötte
sina armar,
strök linne
och stärkte ärmar.

26. Hufvudbonan uppsatte
smycke på bröstet,
sidt släp,
linkläder blåade;
ögonbryn skönare,
bröstet ljusare,
hals hvitare,
än renaste snön.

27. Rig månde
dem råd gifva,
satte sig sedan
midt å bänken,
och på hvar sida
husets hjon.

28. Då tog Moder
märkta duken
af linnet hvita
och höljde bordet:

framtog sedan
tunna kakor,
af hvetet hvita
och satte på duken.

29. Satte å bordet
silfbeslagna
faten fulla;
kött och frukter,
och stekta foglar;
vin var i kannor,
beslagna käril,
de drucko vid samtal,
tills dagen framled.

30. Rig uppstod sedan
och geck till sängs:
der var han sedan
tre nätter samman:
gick sedan framåt
midt å vägen;
framledo så
månader nio.

31. En son födde Moder,
och svepte'n i silke;
de vattenöste'n,
han kallades Jarl:
ljust var håret,
kinderna fagra,
blixtrande ögonen,
såsom ormars.

32. Så uppväxte
Jarl i gården,
sköld han svängde,
bogsträngar snodde,
almen böjde,
spjut kastade,
pilar skäftade,
lansar skakade,
red på hästar,
hetsade hundar,
drog svärd,
och öfvade simning.

33. Kom der till gården
Rig gångande: —
Rig gångande
lärde honom runor;
gaf honom sitt namn
och erkände för son:
bjöd honom ega
odaljorden, —
odal-jorden,
det åldriga hemvist.

34. Så red han dädan
å mörkan väg,
och frusna fjäll,
kom till en sal;
kastade spjutet,
skakade skölden,
lät hästar löpa
och drog svärdet,
väckte krig,

blodade fältet,
fällde nederlag,
och vann länder.

55. Egde ensam sedan
aderton gårdar,
utdelade gods,
begåfvade alla,
med smycken och skänker,
smärta hästar,
gullring strödde,
sönderdelade ringar.

56. De lysande foro
å fuktiga vägar,
kommo till salen,
der Herser bodde:
mötte honom
den smärt-växta,
hvita glada,
hon kallades Erna.

57. De henne begärde,
och hem förde
och gifte med Jarl;
gick hon då under lin:
samman de bygde
och väl trifdes,
ätter födde
och kommo till ålder.

58. Bur var den äldste,
men den andre Barn,
Jod och Adal,
Arfe, och Möger,
Nidur och Nidjunger,
Son och Sven;
de lärde att simma
och taffel leka;
Kund het en
och Koner var den yngste.

59. Upp vuxo de,
Jarlens barn;
tämde hästar,
böjde sköldar,
gjorde pilar
skakade spjuten.

40. Men Koner, den unge
kunde runor,
forntids-runor,
åldriga runor:
kunde äfven
män bärga,
svärdsegg döfva;
vågor stilla:

41. Förstod foglars qvitter,
att dämpa elden,
hafvet lugna,
och sorger stilla,
fick mod och kraft,
som åtta män.

42. Med Jarlen Rig
han växlade runor,
pröfvade krafter,

och bättre han kunde:
Då vann han det -
då vardt hans lott,
att Rig heta
och runor känna.

43. Red Koner unge
öfver kärr och skogar,
kastade kolfvar,
tämde foglar:

44. Då sang en kråka,
satt å qvist:
Hvi skall du Koner unge!
foglar tämja? —
bättre vore dig,
hästar rida
och här fälla.

45. Ej ega Dan och Danp
herrligare salar,
högre adel,
än du hafver;
dock kunna de väl
å kölar fara,
och svärdsegg lära
sår uppritva.

SOL - SÅNGEN.

Gods och lif,
från menniskors barn;
han röfvade, den grymme
mannen:
öfver den väg,
han vacktade,
med lifvet ingen komma
månde.

2. Ensam åt han,
ganska ofta,
aldrig böd han an'n till
måltid;
förr än trött
och litet förmående,
kom af resan gångande gä-
sten.

3. Dryck behöfvande,
trötta mannen,
och hungrande sig sade
vara:
af fruktande hjerta
han låtsade tro
honom, som fordom elak
varit.

4. Mat och dricka
gaf han den trötte,
allt af redlig hug:
på Gud han tänkte,
med godhet honom bistod;
ty han tyckte sig, eländ vara.

5. Upp stod den andre,
ondt var i hugen,
ej sitt behof han tacksamt
mottog:
upp svall hans synd,
han sofvande mördade
den kloke, väl varsamme
mannen.

6. Himmelens Gud
bad han sig hjelpa,
när han vaknade dödligt
slagen:
men den fick
hans synder vidkännas,
som honom saklösan hade
svikit.

7. Helige Englar kommo,
ur himlen ofvan,
togo hans själ till sig:
i det rena lifvet,
hon evigt månd' lefva,
med Allsmägtigan Gud.

---

8. För rikdom och helsa
råder ingen man,
fast honom väl månd' gånga:
Mången händer,
det han mindst sig väntar;
sjelf för sin frid ej någon
råder.

9. Icke de tänkte,
Unar och Sävalde,
att dem välgång tryta skulle;
nakne de vordo
och allt beröfvade,
och rände till skogs, som
villdjur.

---

10. Vällustens välde
sorg så mången gifvit;
ofta qval af qvinnor kommit:
mehnfulle vordo de,
fast mägtige Gud
dem skära skapat.

11. Säte de voro,
Svafad och Skarthedin,
ingen kunde annan undvara:

till's för en qvinna
de förbittrades;
hon dem till skada var be-
stämd.

12. De för den hvita Mö
aktade hvarken
lek, eller ljusa dagar;
ingenting månde de
annat minnas,
än den ljusa bilden.

13. Sorgliga dem vordo
de skumma nätter,
ingen blund de sofvo roligt:
men af den sorgen
hatet växte,
mellan trogna vänner.

14. Öfverdåd varder,
på flesta ställen,
grymt vedergullet:
de holmgång gjorde,
för det sköna vif,
och båda fingo bane.

---

15. Förmätenhet hysa,
skulle ingen man;
det har jag sett i sanning:
ty de fleste,
som den följa,
vika från Gud.

16. Rika de voro
Rådö och Veboge,
och väl sig tyckte göra:
nu de sitta
och vända såren
ymsom, för elden.

17. På sig de trodde,
och öfver alla
de sig tyckte vara:
dock annorlunda täcktes
deras öde skicka,
den Allsmägtige Gud.

18. De öfvade vällust,
margalunda,
och hade gull till gamman:
nu är dem vedergullet,
att de gånga skola
mellan frost och hetta.

---

19. Ovänner dina
tro du aldrig,
fastän de fagert tala:
lofva du godt; -
godt är annans fel,
att hafva till varning.

20. Så honom gick,
Sörle den godråde,
då i Vigolfs våld han gaf sig:
väl han trodde,
(men till svek blef denne)
sin Broders bane.

21. Frid han dem gaf
af godan hug;
men de lofvade, gull till-
baka:
försonte de ställde sig,
medan de samman drucko;
fram kommo likväl sveken.

22. Men derefter,
på andra dagen,
när de ridit till Rygjardal,
med svärd de slogo,
den saklös var,
och läto så hans lif fara.

23. Hans lik de drogo,
å lönlig stig,
och styckade i brunnen
neder:
de ville dölja't,
men Herren såg det,
helig från sin himmel.

24. Hem i sin glädje
den sanne Gud
hans själ bjöd fara;
men mördarne,
jag tänker, sent från qvalen
kallade varda.

---

25. De Disor bed,
Herrens samtalerskor,
dig i hugen hulde vara:
veckan efter,
allt väl skall gånga,
efter din vilja.

26. För din vredes
gerning, som du öfvat,
gör ej bot med mera ondt:
den du bedröfvat,
med godhet åter hugna;
det är själens båtnad.

27. För goda skickelser
skall man Gud åkalla,
Honom som har menskan
skapat;
Hvarjom och enom
mycket föreligger,
som sin Fader hatat.

28. Begära må man,
särdeles innerligt,
det man brista känner;
Allt blir den utan,
som begärar intet;
få förstå den tystes behof.

29. Sent jag kom,
tidigt kallad,
för Domarens dörrar:
dit jag trängtade,
ty mig var lofvadt:
godt får den som kräf-
ver.

30. Synderna det vålla,
att vi sorgsne fara

ifrån sorgens hem.
Ingen fruktar,
som ej illa gjorde:
godt är mehnlös vara.

31. Ulfvar like
synas alla de,
som ha' flygtigt sinne:
så skall honom varda
som å glöd-väg
gånga månde.

32. Vänlig' råd,
bundna med vishet
här *jag gaf* dig, sju tillsaman:
noga lär du dem,
och förgät dem aldrig:
det dig gagnar, alla dem att
minnas.

---

33. Derom vill jag tala,
huru säll jag var,
uti sorgens boning:
och än om det andra;
huru nödde men'sko-söner
gå till skuggor.

34. Lycka och högmod
menniskorna villa,
då de efter rikdom fika:
ljusa guldet
blir en rånglig smärta;
rikdom har såmången dårat.

35. Menskom tycktes jag
glad åt mycket vara;
ty jag ringa visste för mig:
Dvala-hem
hafver Herren
fullt af hugnad skapat.

36. Jag länge lutad
satt och nedåt vägde;
mycket lysten var jag dock
att lefva:
men Han rådde,
som mägtig var:
fram skynda dödens vägar.

37. Hels kedjor,
hårdligen slutne,
kommo mig kring mina
sidor:
dem slita ville jag,
men de starke voro;
lätt är fri att gånga.

38. Ensam jag visste,
hur i alla lemmar
plågor i mig svullo;
Hels möar
skräckfullt bödo mig,
hem till sig hvar afton.

39. Solen såg jag,
sanna dagens stjerna,
sorgligt uti molnen sjunka;
men Hels grind,

på ett annat håll,
tungt jag hörde tjuta.

40. Solen såg jag
af blod-runor omhvärfd;
mycket då jag var från
verlden dragen:
mägtig syntes hon
margalunda,
mer än hon var fordom.

41. Solen såg jag,
så mig tycktes,
som jag skådat helig Gud:
sista gången,
uti tidens verld,
jag mig ned för Honom
böjde.

42. Solen såg jag,
så hon strålade,
att jag tycktes intet veta:
men på annat håll,
utaf blod,
Gilva-strömmar gnydde.

43. Solen såg jag,
skälfvande å vågen,
rädslofull och nedböjd:
ty hjertat mitt
ganska mycket var
uti vanmagt sönder brustet.

44. Solen såg jag,
sällan mera sorgsen,
mycket då jag var från
verlden dragen:
min tunga var,
såsom vänd i träd,
och kallnad allt omkring.

45. Solen såg jag
aldrig sedan,
efter denna dystra dagen:
ty skyarne lycktes
för mig samman,
och jag gick bort, från
qvalen kallad.

46. Hoppets stjerna
flög ifrån mitt bröst,
då jag födder vardt:
Hon åt höjden flög,
ingenstäds sig satte,
att hon måtte hvila hafva.

47. Längre än alla
var mig den natten,
då jag stelnad låg å bädden:
då besannas
detta Guda-ord:
Menskan är af mull.

48. Det ser och dömer
danande Gud,
som jord och himmel skapat
huru enslige
många fara,
fast från slägt de skiljas.

49. Sina verk
hvar men'ska njuter;
säll är den, det goda öfvar:
från- rikedom,
mig var beskärd,
af sand en bäddad säng.

50. Kroppens vällust
ofta villar men'skan;
många högt den skatta:
tvagnings vattnet
var mig ledast,
utaf *alla tingen.*

51. Å Nornornas stol
nio dagar satt jag,
dädan vardt å häst jag lyftad:
Jättslägtens sol
sorgligt lyste,
ur himlens drypande skyar.

52. Utan och innan!,
tycktes jag fara
genom alla de sju under-
uppe och nere [verldar:
bättre väg jag sökte,
den mig jemnast kunde vära.

---

53. Derom är att tala,
hvad jag först fick skåda,
då jag var i Qval-hem kommen:
svedda foglar,
hvilka själar voro,
många såsom mygg, der flögo.

54. Flyga såg jag
hoppets drakar,
och falla ned å öd-valls vägen:
de skakade vingarne,
att mig vida tycktes
jord och himmel remna.

55. Solens hjort
såg jag sunnan fara,
honom förde två tillsamman:
fötter hans
på marken stodo,
men hans horn vid himlen rörde.

56. Nordan såg jag rida
slägternas söner,
och voro sju tillsamman:
ur fulla horn de drucko
det rena mjöd,
ur himla-kraftens källa.

57. Vindarne tego,
vattnen stadnade,
då hörde jag ett rysligt gny:
åt sina männer,
förställsamme qvinnor
molo mull till föda.

58. Blodiga stenar,

de mörka qvinnor
drogo sorgligen:
dem blodiga hjertan
ut om bröstet hängde,
möd'de af mycken tunga.

59. Mången man,
å de glödande vägar,
såg jag sårad fara:
deras anleten
tycktes mig helt färgadt,
af förfördas blod.

60. Många män
jag såg till stoftet gångna,
som ej kunnat nådtjenst finna:
hedna stjernor stodo
öfver deras hufvud,
tecknade med hårda runor.

61. Män såg jag då,
som afund mycken
öfver andras lycka nära:
blodiga runor
voro dem å bröstet,
menligt märkte.

62. Män såg jag der,
sorgsna många,
villfarande de voro alla;
det vinner den,
som till ofärd,
denna verlden följer.

63. Män såg jag då,
som margalunda
stämplat mot hvad andra egde;
de hoptals foro,
till den giriges borg,
af bly de bördor hade.

64. Män såg jag då,
som hade mångom
lif och gods beröfvat:
dessa menskors
bröst igenom
runno starka etterormar.

65. Män såg jag då,
som aldrig ville
hålla Helgedagar:
händer deras
voro hårdt,
vid heta stenar naglade.

66. Män såg jag då,
som med mycket skryt,
öfver höfvan sig upphöjde;
kläder deras
löjligt voro
eld-omslagne.

67. Män såg jag då,
som månget ord
på annan ljugit hade:
Hels korpar

grymt ur deras hufvud
ögonen sleto.
68. Alla fasor
får du icke veta,
som de till Hel bortgångne lida:
ljufva synder
skola bittert gäldas;
alltid följer mehn på vällust.

69. Män såg jag då,
som hade mycket
gifvit, efter Herrens lagar;
rena ljus
vordo klarliga,
öfver deras hufvud brände.
70. Män såg jag då,
som med mycken flit
främjat andras bästa:
Englar läste,
helga böcker
öfver deras hufvud.
71. Män såg jag då,
som hade mycket
tärt sin kropp med fasta;
sig Guds Englar
för dem alla nederböjde;
det var största hugnad.
72. Män såg jag då,
som sin moder
matat hade:
deras hvilorum,
uti himlens strålar,
herrligt ställde vore.
73. Helga Tärnor
hade tvagit
ifrån synden rena,
deras själar,
som sig sjelfva
späkt i långa tider.
74. Höga vagnar såg jag
öfver himlen fara,
och till Gud de hade vägen;
dem styrde de,
som utan sak
mördade voro.
75. Mägtige Fader,
höge Son,
helige himlens Andel
jag beder Dig,
som allting skapat,
oss alla ifrån synden skilja!

76. Bjuggvör och Listvör
i Här-dis portar sitta
på ljudande stolar:
drypande jern
ur deras näsor faller,

det väcker fiendskap bland
menskor.

77. Odins maka,
på jordens skepp,
modigt far i vällust:
sent skola refvas
hennes segel,
som å tågreck hvila.

78. Son! blott din Fader
för dig beredt,
och sönerna i Solens sal,
detta horn,
som ur högen
Vig-Dvalin bär, den vise. –

79. Här äro de runor,
som Niords döttrar
nio ristat hafva:
Rådveig den äldsta
och Kreppvör den yngsta,
och sju deras systrar.

80. Huru mycket ondt
hafva icke Svafer,
och Svafurloge öfvat!
de sårade
och sögo såren
efter gamla seder.

81. Detta qvädet,
som jag lärt dig
skall för lefvande du sjunga:
Solens sång,
som i mycket
mindst månd' diktad synas.

82. Här vi skiljas,
men månde åter råkas
på menskors högtids dag:
Herre min!
gif de döda ro,
tröst åt dem som lefva!

83. Underlig visdom
var dig i drömmen sjungen,
men du såg det sanna:
ingen man så vis
är skapad vorden,
som af Solens sång förr
hörde orden.

II. DELEN

AF

SÄMUNDS EDDA

I. (*VÖLUNDAR QVIDA*)

QVÄDET OM VÖLUND.

Nidad het en Konung i Svithiod, han hade två söner och en dotter; hon het Böthvild.

Det var trenne bröder, Finna-Konungs söner; och het den ene Slagfinn, den andre Egil och den tredje Völund, de lupo på skidor och fällde djur: de kommo till Ulfdalen och byggde sig der hus. Der är ett vatten, som heter Ulfsjö. Tidigt om morgonen funno de på sjöstranden trenne qvinnor, som spunno lin, och lågo der deras Svanhamnar hos dem; de voro Valkyrier. Der voro trenne Konung Lödve's (*Ludviks*) döttrar, Hladgun Svanhvit, och Hervor Allhvit; men den tredje var Alrun, Kjars dotter af Valland. De (*bröderne*) förde dem med sig hem, och tog Egil Alrun, Slagfinn Svanhvit och Völund Allhvit: de bodde i sju vintrar tillsamman, då flögo qvinnorna bort att söka striden och kommo ej tillbaka. Då for Egil att söka Alrun, och Slagfinn Svanhvit; men Völund blef qvar i Ulfdalen. Han var den händigaste man, såsom det berättas i

forntids Sagor. Konung Nidad lät gripa honom, såsom i detta qväde sjunges:

1. Möar flugo sunnan
Mörkved igenom;
Allhvit den unga,
att följa sitt öde:
de å stranden
sig satte att hvila,
Söderns Tärnor,
spunno linet dyra.

2. En af dessa,
den skön'sta mö i verlden,
Egil slöt
i hvita famnen:
Svanhvit var den andra,
hon bar Svanens fjädrar;
men den tredje,
ibland dessa systrar,
slöt sig till Völunds
hvita hals.

3. Suto sedan
sju vintrar der,
men den åttonde
hela, trådde de
och den nionde
ödet dem skiljde:
de Tärnor månd' fara
i mörkan skog;
Allhvit den unga,
att följa sitt öde.

4. Kommo der från jagten
hem-längtande jägarne,
Slagfinn och Egil,
funno salen öde:
ut och in de gingo
och omkring sågo:
öster for Egil,
att Alrun söka;
men Söder Slagfinn,
efter Svanhvit.

5. Men Völund ensam
satt i Ulfdalen;
slog guldet röda
kring ädla stenar;
fogade väl
de gyldne ringar:
så väntade han
sin ljusa qvinna,
om hon åter
komma månde.

6. Då sporde Nidad,
Njara- (*Nerikes*) Drotten,

att Völund ensam
satt i Ulfdalen:
i natten foro hans män,
med naglade brynjor,
deras sköldar
mot fullmånan blänkte.

7. Ur sadlarne stego de,
utan för huset,
dädan in de gingo
ändalångs salen:
de sågo på bast
trädde ringar,
till *antal sjuhundra*;
som *den hjelten* egde.

8. De dem af drogo
och åter påsatte,
utom en,
den bort de togo:
kom der af jagten
hem-längtande jägarn,
fram skridande Völund
vägen långa.

9. Han gick till elden,
att björnen steka;
högt flammade riset
af torra furen,
den vind-torkade veden,
framför Völund.

10. Han satt å björnfäll,
Elfvornas sällskap,
räknade ringarne,
och en saknade:
då tänkte han, den hade
Hlödves dotter,
Allhvit den unga,
och vore åter kommen.

11. Der satt han så länge,
tills han somnade;
men han vaknade
utan glädje:
fann å sina händer
tunga handen,
och å fötterna
fjättrar spände.

12. "Hvilka ä de hjeltar,
som å mannen
hårda tågen lade,
och mig bundo"?

13. Nu ropade Nidad,
Njara-drotten:
hvar fick du Völund!
Elfvors höfding!
våra skatter
i Ulfdalen?

14. "Gull var der icke
på Granes vägar.
Fjerran låg vårt land
från Rhen-bergen;
och jag mins att mera
herrlighet vi hade,

då lyckliga med våra makar,
vi hemma voro.

15. Hladgun och Hervör
voro Hlödves döttrar;
och känd var Alrun
Kjars dotter;
hon inne gick
långs höga salen,
stod å golfvet
och höjde sången;
Nu är han ej glad,
som ur skogen far".

Konung Nidad gaf sin dotter Böthvild den gull-ring, som han tog af ba-stet hos Völund; men han sjelf bar svärdet, som Vö-lund egde: men Drottnin-gen qvad:

16. Hans tänder längas,
när han ser svärdet;
och när han Bothvilds
ring blir varse:
skarpa ögon har
den glänsande Ormen:
afskären honom
senornas styrka,
och sätten honom
i Sjöa-stad.

Så blef ock gjordt, att senorne afskuros honom i knävecken, och blef han satt på en holme, som låg der vid landet och hette Sjöa-stad: der smidde han åt Konungen allahanda kostbarheter. Ingen tordes fara till honom, utan Konungen ensam.

Völund qvad:

17. På Nidad blänker
i bältet svärdet,
som jag hvässte,
så väl jag kunde;
och som jag härdade,
så godt jag förmådde:
det blanka svärd nu evigt
är fjerran från mig buritt:
ej ser jag det åt Völund
till smidjan föras.

18. Nu bär Böthvild
min Bruds
gullring röda,
ej bot jag derför väntar:
Så satt han, ej han sof,
men han med hammaren slog
och försåt för Nidad
ganska fort han gjorde.

19. Då lupo de unga,
tvenne Nidads söner

ut åt sjön,
till Sjöa-stad:
kommo till kistan,
fordrade nycklarne;
vaken var hämnden,
då deri de sågo.

20. Der var af halsband
en mängd, som dem syntes
af röda gullet vara
och ädla stenar:
"kommen, J två allena!
kommen nästa dag,
och detta gull skall Eder
gifvit varda.

21. Ej nämnen det för möarne,
och ej för husets folk;
för ingen menniska,
att J mig gjort besök". -
Tidigt ropade
den ena den andra,
Broder på Broder:
"Gångom ringarne att skåda"! -

22. Kommo till kistan,
fordrade nycklarne;
vaken var hämnden,
då deri de sågo;
Han dessa piltars
hufvud afskar,
och under läskhoen
benen lade han.]

23. Men de skålar,
som under håret sutto,
han fattade i silfver
och lemnade åt Nidad:
men af ögonen,
ädla stenar
han sände, den sluga
Nidads maka.

24. Men af de bådas
tänder han smidde
bröst-smycken
och sände Böthvild:
då började Böthvild,
sin ring att rosa
och bar den till Völund,
en gång, den var bruten:
"Ej törs jag det säga,
utan Dig allena".

Völund qvad:

25. Jag så vill laga
brustna guldet,
att dinom fader
det fagrare synes,
och dinom moder
mycket bättre,

och dig sjelf,
i samma skick.

26. Med dryck han henne rusade;
ty bättre han förstod det,
så att i stolen
hon insomnade:
"Nu har jag hämnats
mina sorger
alla, utom en,
och ej den minsta".

27. Väl mig! qvad Völund,
stod jag på de senor,
dem Nidads män
mig beröfvat":
Leende Völund
hof sig i luften;
gråtande Böthvild
gick från holmen;
hon sörjde sin fästmans färd
och sin faders vrede.

28. Ute stod den sluga
Nidads qvinna.
och in hon gick
långs höga salen:
men han vid sals-gården
satt sig att hvila:
"Vak upp, Nidad!
Njara-drott". -

29. "Jag vakar alltid,
Jag glädjelös somnar,
Jag minnes sist
mina döda söner:
kallt är mig i hufvudet,
kalla ä' mig dina råd;
det skulle nu jag vilja
att få med Völund tala.

30. "Säg mig, Völund,
Elfva-Konung!
hvad vardt af de friska
söner mina"? -

31. Först alla eder
skall du mig göra:
vid skepps-bord,
vid sköldens rand,
vid hästens bogar,
och vid svärdets egg:

32. Att intet qval onsakt
Völunds qvinna;
eller min bruds
bane varda,
fast egde jag en qvinna,
den J känden,
eller son jag egde
inom dessa salar.

33. Gack du till smidjan,
som du gjorde,
der ser du bälgen
med blod bestänkt;

Jag dina söners
hufvud afskar,
och under läskhoen
benen lade.

34. Men de skålar,
som under håret sutto,
jag fattade i silfver
och lemnade åt Nidad;
men af ögonen
ädla stenar,
jag sände den sluga
Nidads maka.

35. Men af de bådas
tänder jag smidde
bröstsmycken
och sände Böthvild:
nu gångar Böthvild
tung med barn,
enda dottern,
af Eder båda. —

36. "Ej talte du det ord,
som mer mig smärta kunde;
eller som jag ville
dig värre vedergälla;
Ej fins så hög en man,
att dig af häst han tager,
och ej så stark,
att han dig neder skjuter,
der du sväfvar,
uppe vid skyarne".

37. Leende Völund
hof sig i luften;
men oglad Nidad
satt der efter qvar.

38. "Statt upp Takråd,
min träl, den bäste!
bed Böthvild,
Mö'n med sköna ögonbry-
nen,
att fagert klädd gånga,
vid sin Far att tala:
39. Är det sannt Böthvild!
som mig man sade:
sutto du och Völund,
på holmen samman?" —

40. Sannt är det, Nidad!
som dig man sade:
jag och Völund sutto
på holmen samman
en olycksstund;
ack! hade så ej varit;
jag honom intet göra kunde,
jag honom motstå ej fö-
mådde.

en å. Atle höll vakt och for öfver ån: der fann han ett hus, och en stor fogel satt och vaktade huset och var insomnad. Atle sköt med sitt spjut fogeln till döds; men i huset fann han Sigurlinn, Konungsdottern och Alof Jarlsdottern, och förde dem båda bort med sig. Franmar Jarl hade antagit Örnahamn, och med trolldom förvarat dem för hären. Hrodmar het en Konung, som friade till Sigurlinn, han drap Svava-konung och hade härjat och brännt landet. Konung Hjörvard fick Sigurlinn, men Atle Alof. Hjörvard och Sigurlinn fingo en son, som blef stark och skön: han var tyst och intet namn vardt honom gifvit, det han vidkändes. Han satt på en kulle och såg nio Valkyrier rida, och var en utmärktast: hon qvad:

6. Sent skall du Helge!
mägtig härförare,
öfver ringar råda,
och herrliga länder,
om du evigt tiger,
(så qvad arla örnen)
fast du modigt hjerta,
som en Furste eger.

(*Han qvad:*)

7. Hvad låter du följa
Helge-namnet,
lysande Tärna!
som du mig bära bjuder?
Väl betänk,
allt hvad du mig säger,
jag icke det emottar.
kan jag dig ej ega.

(*Hon qvad:*)

8. Svärden vet jag
i Sigars holme,
fyra mindre
ligga, än femtio:
ett bland dem
är bäst af alla,
sköldars olycka,
och gull-omfattadt.

9. Ring är i fästet,
Mod i midten,
Förskräckelse i udden,
för den det ernår:

utmed eggen ligger
en blodfärgad orm,
men kring fästet
ormen stjerten slingrar.

Eylime het en Konung och hans dotter Svava: hon var Valkyria och red genom luft och haf. Hon var det, som gaf Helge detta namn, och skyddade honom ofta sedan i striderna.

(*Helge till Hjörvard:*)

10. Du är icke, Hjörvard!
råd-säll Furste,
mägtige Härförare!
fast du är fregdad:
Du lät eld förtära,
de Furstars bygder,
som dock ingen skada
Dig tillfogat.

11. Men Hrodmar skall
skatterna ega,
dem som våra
ätt-fäder egde:
den Höfding för sitt lif
föga kring sig skådar,
tänker de utöddes
arf få ega.

Hjörvard svarar, att han ville lemna Helge krigsfolk, om han ville hämna sin Morfaders död: Då sökte Helge svärdet, som Svava honom anvist; sedan for han med Atle och slog Hrodmar; och öfvade många hjeltedåd. Han drap jätten Hate, som satt på ett berg. Helge och Atle lågo med sina skepp i Hata-fjärd: Atle höll vakt första delen af natten – Hrimgerd, Hates dotter qvad:

12. Hvilka ä' hjeltarne
i Hata-fjärd?
med sköldar är tältadt
å edra skepp:
ridderliga hållen i Er,
och tyckas föga frukta:
Er konungs namn mig sägen?

(*Atle qvad:*)

13. Helge han heter,
men du skall aldrig
kunna skada Konungen;
järnborgar äro
kring Furstens flotta,
oss kunna trollen ej föröda.

(*Hrimgerd qvad:*)

14. Hur nämnes du,

mägtige man!
hur kallar dig folket?
Väl tror dig Konungen,
som dig i fagert skepps-stäf
stånda låter.

(Atle:)

15. Atle jag heter,
hård skall jag dig blifva;
mest är jag trollen vred;
det fugtiga stäf
jag ofta försvarat;
och nattriderskor slagit.

16. Hur heter du?
as-hungrande Jättqvinna!
nämn din Fader;
nio raster
djupare du borde vara,
och träd utur ditt sköte växa!

(Hrimgerd:)

17. Hrimgerd jag heter,
Hate het min fader,
den jag kände mägtigast bland jättar:
mången brud han tog
ur dess boning,
tills honom Helge fällde.

(Atle:)

18. Du var det, leda Troll!
som låg för Kungens skepp,
i fjärdens mynning;
för Konungens kämpar;
dem åt Ran du ville gifva;
om stången ej emot dig kommit.

(Hrimgerd:)

19. Dårad är du, Atle!
drömma tror jag dig,
ögonbryn du sjunka låter:
Min moder var det,
som låg för Kungens skepp;
jag i hafvet sänkte Hlödves söner.

20. Gnägga skulle du nu, Atle!
om du snöpt ej vore,
lyfter Hrimgerd svansen;
bakåt, Atle! tror jag
lär ditt hjerta sitta;
fast än renan röst du hafver.

(Atle:)

21. Mer stark jag månde synas,
om du det pröfva kunde
och jag å land ur hafvet stiger:
all månde du förkrossas,
om min vrede tändes,
och svansen kröka, Hrimgerd!

(Hrimgerd:)

22. Atle! stig i land,
om du på din styrka tröstar,
låt i Varins vik oss mötas:
hur raka: refben,
kämpe, du skall få!
om du mig i klorna kommer.

(Atle:)

23. Gånga jag ej månde,
förr än folket vaknar,
och håller vård om kungen:
jag är ej säker,
hvad stund ett troll
upp under våra skepp kan komma.

24. Vakna, du Helge!
och gif bot åt Hrimgerd,
att du Hate slagit:
en natt må hon
sofva få hos kungen,
så har hon bot för skadan.

(Helge:)

25. Luden heter den som dig skall ega,
men'skors afsky!
Jätten, som på Toll-ö bor:
hundradefallt klok
och värst bland dem i klyftor bo,
är den man, dig anstår.

(Hrimgerd:)

26. Du heldre ville, Helge!
ega den som hamnen aktat,
med ditt folk, förflutna natten:
den gullprydda mö
mig tycktes styrka ega;
här landsteg hon ur hafvet,
då edra skepp hon fäste;
och hon allena våller,
att jag ej kungens män
har magt att dråpa.

(Helge:)

27. Hör du nu, Hrimgerd!
om jag bot för skadan gifver;
säg kungen nogare:
var den Hulder ensam,
som bärgade flottan,
eller voro flera samman?

(Hrimgerd:)

28. Voro trenne nio-tal;
men en mö red före,
hvit under hjelmen var hon;
sig hästarne skakade,
då flög af deras mahnar
dagg i dalar djupa,
hagel i de höga träden;
dådan komma goda år på jorden:

hvad der jag såg, var allt
mig vidrigt.

(*Atle:*)

29. Se mot öster, Hrimgerd!
ty dig Helge slagit
men sitt tal till döds:
till land och sjö
är Kungens flotta bärgad;
likså Kungens män.

30. Nu är dager, Hrimgerd!
men ditt lif att spilla,
uppehöll dig Atle,
löjligt hamna-märke
tyckes vara,
der i sten du ståndar.

Konung Helge var en stor härförare: han kom till Konung Eylime och begärde hans dotter Svava. Helge och Svava gåfvo hvarandra löftet, och älskade hvarandra undransvärdt mycket. Svava var hemma hos sin Fader, men Helge i härnad: och Svava var än Valkyria såsom tillförne. Hedinn var hemma hos sin fader, Konung Hjörvard i Norge. En Julafton for Hedinn ensam hem ifrån skogen och mötte en trollkona, som red en varg och hade ormar till tömmar och erbjöd Hedinn sitt sällskap: Nej, sade han — Hon sade: det skall du umgälla vid Brage-skålen. Om qvällen skedde löftesgång: då vardt offergalten framledd, och lade männerna på honom sina händer och gjorde löften vid fylda Brage-bägarn. Hedinn svor den ed, att ega Svava Eylimes dotter, sin broders Helges käraste, och ångrade sig så mycket, att han gick bort å villostigar till söder-landet; och fann Helge sin broder —

(*Helge qvad:*)

31. Välkommen Hedinn!
hvad kan du säga
af nya sägner
från Norrige?
Hvi är du, Höfding!
jagad af landet,

ensam kommen
oss att finna?

(*Hedinn:*)

32. Mig än en större
olycka hemsökt:
jag har mig utkorat
den konunga-borna,
Bruden din,
vid Brage-bågarn.

(*Helge:*)

33. Anklaga dig ej, Hedinn!
uppfyllas månde
dryckes-löftet,
med oss båda;
Mig har Höfdingen
ståmt till slåtten,
efter trenne nåtter, -
dit skall jag komma;
men tvifvel år derom,
att jag återkommer;
då till godo slikt kan hända,
om det hända skall.

(*Hedinn:*)

34. Du sade, Helge!
att Hedinn vore
godt vård af dig,
och stora gåfvor:
Dig båttre höfdes
att svärdet färga,
än din fiende
frid gifva.

Det qvad Helge, ty han anade sin död, och att hans följes-andår hade besökt Hedinn, då han såg troll-qvinnan rida vargen.

Älf het en Konung, Hrodmars son, som hade uthasslat valplats med Helge på Sigarsvall, till trenne nåtter derefter. Då qvad Helge:

35. Red å varg,
då det var mörknadt,
en qvinna, som bad,
honom få följa:
hon visste det,
att falla skulle
Sigurlinns son,
på Sigarsvall.

Der vardt ett stort slag, och fick Helge då sitt banesår.

36. Helge sånder
Sigar att rida,
till Eylimes
enda Dotter:
beder henne hastelig
vara fårdig,

om hon vill Konungen
lefvande finna.

(Sigar:)

37. Mig hafver Helge
hit, till dig sändt,
att med dig, Svava!
sjelf tala;
Dig säger Fursten
sig vilja råka,
innan den Höge
sin anda uppger.

(Svava:)

38. Hvad har händt Helge,
Hjörvards son?
mig hafva hårda
sorger funnit;
har sjön honom svikit,
eller svård huggit;
jag på den man
skall taga hämnden.

(Sigar:)

39. Han föll på morgon-
stunden
vid Freka-sten,
Konungen, den bäste
under Solen;
Nu får segren
Alf mänd' råda;
fast denna gången
mindre nödigt.

(Helge till Svava:)

40. Hell dig, Svava!
sorgen skall du skingra;
detta lär i verlden
vårt sista möte vara:
det spörjes, att såren,
på Konungen blöda,
mig har svärdet kommit
nog nära hjertat.

41. Jag ber dig, Svava,
min Brud! — gråt icke;
om till mitt tal
du vill lyssna:
att du åt Hedinn
brudsäng bäddar,
och Fursten unga
omfattar med kärlek!

(Svava:)

42. Det hade jag lofvat,
i glada verlden,
då, när mig Helge
ringar valde,
ej otvungen skall jag,
se'n död var min Konung,
okänd Furste
i famnen sluta.

(Helge:)

43. Kyss mig, Svava!

(Svava:)
Ej skall jag återkomma
till oroliga landet
och Róduls-vall,
förr'n jag har hämnat
Hjörvards son,
som var bland Furstar
den bästa under solen.

Det är sagdt, att Helge och Svava blefvo återfödde. (Se slutet af V:te Sången.)

III. (HELGA-QVIDA, HUNDINGS-BANA.

I.

QVÅDET OM HELGE HUNDINGS-BANA.

I början af tiden,
så foglarne sjöngo,
når helga vattnen föllo
från himla-fjällen:
då vardt födder
Helge, den modfulle,
utaf Borghild
i Brålunden.

2. Natt var i borgen,
Nornorne kommo,
som åt Ådlingen
danade lifvet:
Bjödo honom blifva
mest fråjdad bland Furstar,
och som den bästa
bland Konungar vördas.

3. Spunno med magt
ödets trådar,
då borgen dönade
i Brålunden:
De utvicklade
gyldne banden
och midt under Månans
sal dem fäste.

4. I öster och väster
de ändarne fäste,
der egde Konungen
landet emellan:
Då kastade åt Norden,
Neres syster
en tråd – och bjöd
den evigt hålla.

5. En sorg blef lagd
för Ylfinga-sonen
och den Tårna,
som danade hans lycka;
korp qvad mot korp:
(å högan qvist de sutto,
jag vet de åto
af andlösa något).

6. "Det ständar i brynja
en son af Sigmund,
dags-gammal;
nu är dager kommen:
hans öga blixtrar,
som krigares;
han är Varg-vän;
vi skola glädjas." --

7. Folket honom tyckte
Konungslig vara,
Grim, sade de åter
bland menskor kommen:
Sjelf Konungen gick
ur strids-bullret,
att unga Fursten
Liljor föra.

8. Gaf honom Helges
namn- och Hringstad,
Solfjäll, Snöfjäll
och Sigars-vallar:
Hringstad, Håtun
och Himin-vanger
gullsmidd Blod-orm (*svärd*)
åt Sinfjötles broder.

9. Började växa
för vänners bröst
den nyfödda Almen,
i lyckans glans:
belönte, och gaf
gull åt krigarne;
ej sparade Kungen
att blodfärga svärdet.

10. Ej länge Konungen
striden förbidde,
sedan han uppnått
femton vintrar;
ock föll för honom
den hårde Hunding,
som länge tvingat
land och männer.

11. Kräfde sedan
af Sigmunds son,
Hundings söner
gods och ringar;
ty de hade att hämna
på konungen,
stort penningerof,
och sin döda fader.

12. Ej lät Konungen
böter uppräkna,
ej fränderna gaf han
för dråpet försoning:

III. (HELGA-QV

...fender
...friden,
...(Odins) hun-
dar lupo
...kring ön.
14. Satte sig Höfdingen
...han slagit
Alf och Eyölf,
under örnaklippan,
Hjörvard och Havard,
Hundings söner:
utödt hade han hela
Geir-mimers ätt.
15. Då frambröt ett ljus
ur Eld-fjället,
men ur ljuset
löp-eldar foro:
då stod under hjelmarne
en hår å Himinvanger,
och voro brynjorne
blod-bestänkte,

...n åt spjuten
...utbröto strålar.
16. Derom sporde
ur ulf-idet (skölden),
Konungen arla,
Söderns Tärnor:
om de ville
hem följa krigarne,
denna natten;
det hven i bågarne.
17. Men af hästen
Högnes dotter,
lydde på sköldarnes gny,
och svarade Konungen:
"väl månde vi hafva
andra sysslor,
än med ringbrytarn
mjödet dricka.
18. Hafver min fader
lofvat sin mö,
åt den mörke
Granmars son:
men jag, Helge!
har Hödbrodd förklarat
en oförskräckt Konung,
som Katts son.
19. Den Höfding månd'
efter få nätter, (komma,
om du ej honom

visar,
tager
milda.
ger)
ta icke
bane;
skall stridsljud höras,
om jag död ej varder." –

21. Buden sände
allherrskaren dädan,
genom luft öfver vatten,
att *hjelp* begära
och ymnog bjuda
stridens lön,
åt männerne
och deras söner:

22. "Dem bedjen hastelig
gånga till skeppen,
och från Brand-ö
redo vara:
der bidar Kungen
tills de komma,
mång hundrade
från Hedins-ö".

23. Och der af strand
skred ut från näset
gullbeslagna
skepps-hären:
då sporde Helge
Hjörleif så:
"vet du talet
på tappra folket?" –

24. Men Fursten unga
svarade den andra:
"sent vore", sade han,
"räkna från Bogspröten
under segling,
långhöfdade skeppen,
som i Örva-sund
från stranden foro.

25. Tolf hundra
pålitliga män;
dock äro i Håtun,
hälften flera
af konungens krigsfolk;
hopp är oss om seger". –

26. Då slog Styrmannen
Stäftjället ned,
så att vaknade
Höfdinga-mängden
och Hjeltarne
dagbrynet skådade,
och anförarne
uppdrogo vid masten,
segel-fästet,
i Varins-fjärd.

27. Vardt årors gny
och spjutens klang;
brast sköld mot sköld

och Vikingarne rodde:
susande gick,
under Ådlingarne,
Konungens flotta,
från landen fjerran.

28. Så det hördes,
då samman kommo
Svalkans systrar (*böljor*)
och de långa kölar,
som berg eller klippor
brista skulle.

29. Helge bjöd att draga
höga seglen högre;
en våg aldrig svek,
tätt följa den andra;
när fruktansvärda
Ägers dotter
de tackelstyrde hästar
sänka ville.

30. Men dem Sigrun,
den i striden djerfva,
ofvan bärgade,
och deras fartyg:
ryckte mägtigt
Ran ur händer
Konungens våg-foglar
vid Gnipa-lunden.

31. Der låg om qvällen
i lugna viken,
fagert rustade,
flytande flottan;
men de sjelfva
från Svarins kulle,
med hämndfull hug,
spejade hären.

32. Den Guda-burne
Gudmund sporde:
"Hvem är Höfdingen,
som flottan styrer,
och tal-lösa mängden
förer till stranden?"

33. Sinfjötle qvad:
(han uppslog vid rå
sin lysande sköld,
dess rand var af gull:
der stod en strandvakt,
som svara kunde,
och med Furstarne
orden växla:)

34. "Säg du det, i afton,
när du svinen matar,
och edra tikar
till sollen lockar:
att Ylfingarne äro
östan komne,
väntande striden
från Gnipa-lunden".

35. Der skall Hödbrodd

Helge finna;
den sent-flyende Konung,
i midten af sin flotta:
honom som ofta
örnarne mättat,
medan du i qvarnen
trälinnor kysste". —

(Gudmund qvad:)

36. Litet vet du, Höfding!
af forntids sagor,
då ädlingarne
du osannt förebrår:
du *hafver* ätit
Ulfva-rätter,
och är dina bröder
till bane vorden:
ofta sår du sugit
med kalla läppar;
hafver i buskar
städs' afskydd krupit.

(Sinfjötle qvad:)

37. Du var en Vala
på Varins-ö,
Räflistig kona,
samlade lögner:
sade dig ingen
brynjeklädd man
ega vilja,
förutan Sinfjötle.

38. Du var ett förderfligt
troll bland Valkyrier;
grym och mägtig
hos allfader:
Enheriar alla
strida mände,
svekfulla kona!
för din skull:
Ulfvar nio,
på Sagas näs
vi födde - men jag
var ensam deras fader.

(Gudmund qvad:)

39. Fader var du icke
åt Fenris-ulfven,
den äldste bland alla,
det jag minnes:
sedan dig snöpte,
för Gnipa-lunden,
Jätt-möar,
å Thors-näs.

40. Du var Siggejrs styfson
låg under jorden hemma,
van vid Ulfvars låt,
i skogen ute:
allt ogagn dig
då kom till handa;
när din Broders
bröst du uppskar,
och gjorde dig ryktbar
af ill-brågder.

(Sinfjötle qvad:)

41. Du var Granes brud,
på Bråvallen,
gullbetslad var du
redo att löpa:
jag dig utmattad,
hungrig under sadlen,
många skeden ridit,
Troll! utför bergen.

42. Sedlös Yngling
tycktes du vara,
när du Gullners
getter mjölkade;
men en annan gång,
var du, Jätte-dotter!
en tiggerska trasig –
vill du träta längre? –

(Gudmund qvad:)

43. Heldre vill jag
vid Freke-sten,
korparne mätta
med lemmar dina:
och edra hundar
locka till sollen,
eller svinen mata;
Den onde träte med dig! –

Helge qvad:

44. "Dig, Sinfjötle!
mycket bättre höfdes
strid att pröfva,
och örnar gläda,
än med onyttigt
tal att strida;
fastän hat inbördes
Höfdingarne bära.

45 Ej synas mig gode
Granmars söner;
dock höfves Konungar,
sannt att tala:
de hafva visat
å Moins-hed,
sig mod hafva,
att svärden blotta.

46. De af riket,
flygtiga gjorde,
Svipud och Svegjod,
till Sol-hemmen:
öfver daggiga dalar
och skumma dälder,
sig skakade Mistas häst,
hvar de starke foro". –

47. De mötte Konungen
i borg-porten,
bådade Furstens
fiendtliga ankomst. –
Ute stod Hödbrodd
hjelmblottad,
märkte ljudet
af sönernas hästar:

"hvi är harmens färg
å mina hjeltars anlet?" –

48. "Här vända till lands
snabbe kölar,
mastade hjortar (*skepp*)
och långa rå'r,
många sköldar,
glattade åror,
Furstars herrliga härsmagt,
och glada höfdingar.

49. Femton hopar
gånga i land,
dock är i dälden ute
sju tusende:
ligga här i hamnen
för Gnipa-lunden,
blåa svalldjuren (*skeppen*)
gull-beslagna:
der ligger största
mängden af dem:
Nu månd' ej Helge dröja,
att hålla svärds-ting."

50. "Nu betslade djuren
till stora stämmor löpe:
Spor-vitner
till Sparins-hed,
Melner och Mylner
till Myrkved:
låten ingen man
hemma sitta,
som sårflamman (*svärdet*)
mägtar att svänga.

51. Uppbjuden Högne
och Hrings söner,
Atle och Yngve,
och Alf den gamle:
de äro lystne,
att höja striden:
Völsungarne låtom
motstånd finna"! –

52. En blink blott var det,
så samman kommo
de blåa lantsar,
vid Freka-sten:
alltid var Helge
Hundings-bana,
främst i flocken
der hjeltarne stridde:
ifrig i larmet,
all-trög till flygten,
ock egde denna Konung
ett hårdt och modigt hjerta.

53. Ofvan ur himlen
kom den hjelmvana (*Valkyrian*)
(vapengnyet växte)
och de som Kungen hjelpte:
då qvad Sigrun,
(väl öfvad att flyga
till hjeltarnes skär)

från Hugins träd (*molnet?*):
54. "Säll skall du, Konung!
folket ega,
ättling af Yngve!
och glädas af lifvet;
sedan du fällt hafver
flyckt-sena Fursten,
honom, som vållde
Jättens (*Isungs*) död:
ock dig Konung!
anstå båda väl,
ringarne röda,
och mö'n den rika.
55. Säll skall du, Höfding!
båda njuta,
Högnes dotter,
och Hringstad,
seger och länder;
då är striden lycktad".

IV. (HELGA-QVIDA, HUNDINGS-BANA)

II

QVADET OM HELGE
HUNDINGS-BANA.

Konung Sigmund Völsungsson egde Borghild af Brålund: de kallade sin son Helge, och efter Helge Hjörvardsson; Hagall uppfostrade Helge. Hunding het en rik Konung; af honom är Hundland nämndt. Han var en stor härförare och hade många söner, som voro i härnad. Ofrid och fiendskap var mellan Konungarne Hunding och Sigmund, och dråpo de inbördes hvarsandras fränder. Konung Sigmund och hans ättmän kallades Völsungar och Ylfingar. Helge for bort och bespejade Konung Hundings hof, i löndom. Häminger var Konung Hundings son; men när Helge for bort, råkade han en vallgosse, och qvad:

1. Säg du åt Häming,
att det var Helge,
den i brynja
kämparne höljde,
som J haden
Ulfven grå i salen,
då Konung Hunding trodde
honom Hamal vara.

Hamal het en son af Hagal. Konung Hunding

sände män till Hagal att söka Helge; – men Helge kunde icke undkomma någon annan väg, utan tog pigkläder och gick att mala: De sökte Helge, men funno honom icke – då qvad Blinder den illsluge:

2. Skarpa ögon
har Hagals trälinna,
det är ej bonde-ätt,
som i qvarnen ståndar;
qvarnstenarne brytas,
kupan far i stycken:
nu hårdan lott
har Höfdingen valt,
när Kungen skall
Val-bjugg mala,
långt bättre sämdes
dessa händer
svärds-fästet,
än qvarn-kaflen.

Hagal svarade och qvad:

3. Det är ej under
att kupan ljuder,
när kaflen röres
af Kungs-dotter'n:
hon sväfvade
öfver skyar,
och tordes strida
som Vikingar;
tills henne Helge
slog i bojor:
Syster är hon
Sigars och Högnes;
derför så skarpa ögon
har Ylfinga Tärnan.

Undan kom Helge, och for bort på härskeppen. Han fällde Konung Hunding och vardt sedan kallad Helge Hundingsbana. Han låg med sin här i Bruna-våg och höllo de der strandhugg (slagtade boskap) och åto rått. Högne het en Konung; hans dotter Sigrun var Valkyria och red öfver luft och haf; hon var Svava återfödd. Sigrun red till Helges skepp och qvad:

4. Hvilka låta flyta
skeppen vid stranden?
hvarest, härförare!
hem egen J?
hvem biden J,

i Bru-

i Bruna-vågen?
hvart lyster Eder
leden känna?

(*Helge qvad:*)

5. Hamal låter flottan
flyta vid stranden;
vi hafva hem
i Hless-ö;
vi bida på vind
i Bruna-vågen;
öster lyster oss,
leden känna.

(*Sigrun qvad:*)

6. Hvar har du, Konung!
Hildur (*striden*) uppväckt,
eller foglarne,
Stridens systrar, mättat?
hvi är med blod
bestänkt, din brynja;
hvi skall man underhjelmen
rått kött äta? –

(*Helge qvad:*)

7. Det gjorde nyss
Ylfings ättling,
för västan haf,
(lyster dig veta't),
när björn jag fångade
i Braga-lunden,
och Örna-slägtet
med spjuten mättade.
Nu Mö! jag svarat,
hvad orsak var,
att litet stekt
vi åto vid hafvet.

(*Sigrun:*)

8. Du lyser till strid,
och för Helge
Konung Hunding
digna månde:
slog drabbningen samman,
Edra fallne J hämnadens
och å svärdsegg
blodet lyste.

(*Helge:*)

9. Hur visste du,
vis-hjertade Tärna!
att vi de voro,
som våra hämnades?
många ä' de tappre
Stridens söner,
och friskt i minne,
hos våra ättmän.

(*Sigrún:*)

10. Jag var ej fjerran,
spjutens Höfding! –
gifver mången
Höfding döden: –
men vis jag aktar

Sigmunds son,
som i Val-runor
striden förtäljer.

11. Jag såg dig en gång
förr, å långskeppen,
då du bodde
i blodigt stäf,
och de blå-kalla
böljor lekte:
nu vill sig dölja
för mig, hjelten;
men honom känner
Högnes dotter! –

V. (*VÖLSUNGA-QVIDA*)
hin forna.

VÖLSUNGA-QVÄDET,
det fordna.

Granmar het en rik Konung, som bodde på Svarins-kulle; han egde många söner: en het Hödbrodd, den andra Gudmund, den tredje Starkather. Hödbrodd var en gång på Konungs-stämma, och fäste sig Sigrun Högnes-dotter; - men då hon sporde det, red hon bort med Valkyriör öfver luft och haf att leta Helge. Helge var då vid Loga-fjäll och hade hållit en drabbning med Hundings söner: der fällde han då Alf och Eyölf, Hjörvard och Hervard, och helt trött af striden, hade han satt sig under Örna-fjället. Der fann honom Sigrun, lopp om hans hals, kysste honom och sade honom sitt ärende, såsom det förtäljes i Völsunga-qvädet, det fordna:

1. Sigrun sökte
glada Fursten;
började Helges
hand att fatta,
kysste och helsade
hjelmklädde Kungen:

2. Då vändes hjeltens
hug till henne

förr sad' hon sig älskat,
af allt hjerta,
Sigmunds son,
än honom hon skådat.

(*Sigrun qvad:*)

3. "Jag vardt Hödbrodd
lofvad å tinget,
men annan Konung
ville jag ega:
dock ser jag, Höfding!
fränders vrede;
jag min faders
vilja brutit" –

4. Mot sin hug
ej talte Högnes mö:
qvad, hon ega skulle
Helges huldhet.

(*Helge qvad:*)

5. Räds icke du
Högnes vrede,
eller onda hugen
dina fränders;
Unga mö! du skall
för mig lefva;
utaf ätt den goda,
ser jag att du stammar.

Helge samlade då en stor flotta och for till Freka-sten. De fingo på hafvet en stor och förödande storm: då kommo ljungeldar öfver dem och strålarne stodo in i skeppen. De sågo i luften, att Valkyrior nio redo; de kände Sigrun: då lade sig stormen och kommo de så till lands. Granmars söner sutto på ett berg, när skeppen seglade mot landet. Gudmund sprang på sin häst, och red att kunskapa på berget vid hafvet; då refvade Völsungarne segel och Gudmund qvad, såsom förr är berättadt, i Qvädet om Helge:

*Hvem är Höfdingen,
som flottan styrer
och tallösa mängden
förer till stranden? –*

Detta qvad Gudmund Granmars son:

6. Hvem är Sköldungen,
som skeppen styrer,
och håller å stäf
det gyldne baner?
ej tyckes mig frid
i skeppens förstäf;

strids-rodnan
kring sjömännen flammar.

Sinfjötle Sigmunds son svarar, och är det äfven förut beskrifvit:

7. Här månde
Hödbrodd finna,
sent flyende Helge,
midt i sin flotta;
han din ätts
goda besitter,
och ynglingars arf
under sig slagit.

(*Gudmund qvad:*)

8. Dess förr vi skola
vid Freka-sten,
endrägtigt samman
tvisten slita!
tid är för Hödbrodd,
hämnd att taga,
om vi sämre lott
länge burit.

(*Sinfjötle qvad:*)

9. Förr må du, Gudmund!
getter valla,
och å branta
bergskrefvor klifva,
hafva i handen
hassle-stafven,
det blidare är dig,
än svärdens dommar.

Då qvad Helge:

10. Dig vore, Sinfjötle!
mera höfviskt,
striden att pröfva
och gläda örnar,
än med fåfäng'
ord att kifvas,
fast inbördes vrede
Furstarne delá.

11. Ej tyckas mig goda,
Granmars söner,
dock höfves Konungar
sannt att tala;
de hafva visat
å Moins-hed,
sig mod hafva,
svärd att blotta;
och äro hjeltarne
oförtrutne.

Gudmund red hem med härbud; då samlade Granmars söner en här, och kommo der många Konungar. Der var Högne, Sigruns fader och hans söner, Brage och Dag — der stod ett stort slag, och föllo alla Granmars sö-

ringprydda Qvinna!
du och söner dina.

(*Sigrun qvad:*)

23. Så säll skall jag ej sitta
vid Seva-fjällen,
ej morgon och ej afton,
att jag gläds af lifvet:
om ej då vid grafven
en låga flämtar,
och luftiga hästen,
den gullbetsel-vane,
dit bär min Konung,
och jag kan få hans möta.

24. Så hade Helge
fiender sina
bäfvande gjort,
och deras fränder,
som för ulfven,
den grymme, flyckta
getter från fjället,
ondske-fulla.

25. Så höjde sig Helge,
ibland furstarne,
som herrligt-bildade
Asken bland törne;
eller som hjort-kalfven,
slagen af daggen,
höjer sig öfver
alla djuren,
och hornen lysa
mot himlen sjelfvan.

Högen vardt gjord efter Helge; men när han kom till Vallhall, böd Odin honom öfver allt befalla med sig. – Helge qvad:

26. Du skall, Hunding!
hvarje man
fotbad gifva;
eld upptända,
hundar binda,
hästar sköta
och svinen mat gifva;
förrn du går att sofva.

En afton gick Sigruns tjenstemö förbi Helges hög, och såg att Helge red i högen med många män. – Tjenstemön qvad:

27. Är det en villa,
jag tycker mig se,
eller Magternas afton,
att J, döde riden,
och edra hästar
med sporrarne jagen? –
eller äro hjeltarne
hem-förlofvade? –

(*Hel-*

(Helges skugga:)

28. Det är ej en villa,
som du se dig tycker,
eller magternas afton,
fastän du oss skådar:
och vi våra hästar
med sporrar jaga;
ej eller ä' hjeltarne
hem-förlofvade.

Tjenstemön gick hem och sade till Sigrún:

29. Ut skynda, Sigrún!
från Seva-fjällen,
om du stridshöfdingen
lyster finna!
öppnad är högen,
Helge är kommen,
strids-ärren blöda;
Helge bad dig,
att dryppande såren
du stilla skulle.

Sigrún gick in i högen till Helge och qvad:

30. Nu är jag så glad
af vårt möte,
som för-hungrade
Odins korpar,
när val de veta,
åt varma spisen —
eller de daggstänkte,
dags-brynet skåda.

31. Jag vill kyssa
min liflösa Konung,
förrän du blodiga
brynjan kastar;
ditt hår, Helge!
är genomfrostigt;
helt af valdagg
är Höfdingen slagen;
händerna så kalla,
på Högnes frände! —
Hur skall jag derför, Konung,
bot för dig finna?

(Helges skugga:)

32. Du blott Sigrún! vållar,
från Seva-fjällen,
att Helge är
af sorgdagg (*grått*) slagen:
Du gråter, Gull-prydda!
brännande tårar,
sol-glänsande Söderns tärna!
förr'n du går att sofva;
hvar (*tår*) faller blodigt
på Furstens bröst,
det infallna, kalla,
af din sorg genomträngda.

33. Väl skola vi dricka
mjödet dyra,

fast fägnad och länder
mist vi hafva: -
dock ingen qväde
ångest-sånger,
fast mig i bröstet
sår han skådar;
nu äro brudarne
slutne i högen,
de Furstliga Tärnor
hos oss framlidne.

Sigrun bäddade en säng i högen - och qvad:

34. Här har jag, Helge!
dig hvila beredt,
väl fri från ångest,
Ylfinga-ättling!
Jag vill dig i famnen
Konung! sofva,
som fordom, när
min Hjelte lefde.

(*Helges skugga:*)

35. Nu säger jag intet
vara otroligt,
sent eller tidigt,
vid Seva-fjällen:
då i den dödes
famn du sofver
i högen, du hvita
Högnes dotter!
och dock du lefver,
Konunga-burna! -

36. Tid är att rida
röda vägarne;
låta hästen bleka
luftstigen trampa;
skall västan vara
för Vindhjälms-bron
förr'n Hanen i Valhall
seger-folket väcker.

Helge och hans följeslagare redo nu sin led; men Sigrun for hem till gården. -Andra aftonen lät Sigrun sin tjenstmö hålla vård på högen, men vid dag-sättningen (solens nedgång) när Sigrun kom till högen, qvad hon:

37. Kommen vore nu,
om komma tänkte,
Sigmunds son,
från Odins salar:
Jag vet att hoppet minskas
om Konungens möte,
när å Askens grenar
örnarne sitta,
och allt folk sig skyndar,
till drömmarnes stämma.

(Tjenstemön qvad:)
38. Var ej så galen,
att ensam fara,
Sköldunga-mö!
till Ande-husen; –
starkare varda
om natten alla
döda fiender,
än om dagen ljusa.

För Sigrun vardt lifvet förkortadt af sorg och saknad. Det var en tro bland de gamla, att menniskor blefvo återfödde; men det är nu kalladt käring-villa. – Helge och Sigrun sägas hafva blifvit återfödde, och kallades han då Helge Haddinga-skade, men hon Kara Halfdans-dotter, såsom qvädet är i Karas sånger; ock var hon Valkyria.

VI. SINFJÖTLES DÖD.

Sigmund Völsungsson var Konung i Frankland. Sinfjötle var hans äldsta son, den andra var Helge, den tredje Hunder. Borghild Sigmunds qvinna, egde en Bror, som het Gunnar; men Sinfjötle hennes styfson och Gunnar, friade båda till en och samma qvinna och för den sak drap honom Sinfjötle. Men då han kom hem, bad Borghild honom fara bort: Men Sigmund bjöd henne penninge-böter, och det måste

hon emottaga. Men vid begrafningen bar Borghild öl för gästerna: Då tog hon ett horn fyllt med etter och bar för Sinfjötle; men då han såg i hornet, märkte han, att etter var deri, och sade till Sigmund; "grumlig är drycken". - Sigmund tog hornet och drack deraf. Det berättas att Sigmund var hård-gjord, så att hvarken kunde etter skada honom, utan eller innan; och alla hans söner motstodo etter utan på huden. Borghild bar ett annat horn för Sinfjötle och bad honom dricka och gick allt nu som tillförene. Och ännu tredje gången, räckte hon honom hornet, dock med smäde-ord, om han icke drack deraf. Han talade än, som förut till Sigmund; men han sade: "låt då skägget sila, min son"! - Sinfjötle drack, och vardt död deraf. Sigmund bar honom långa vägar i sin famn, och kom till en smal och lång fjärd, och låg der ett litet skepp och en man uppå. Han tillböd Sigmund fart öfver fjärden; men när Sigmund bar liket ut på skeppet, vardt båten lastad, och karlen sade att Sigmund skulle fara inom fjärden: karlen sköt ut skeppet och försvann genast.

Konung Sigmund hade dvalts länge i Danemark i Borghilds rike, sedan han fick henne; men for då söder till Frankland, till det rike som han der egde; då fick han Hjördis, Eylimes dotter: deras son var Sigurd. Konung Sigmund föll i kriget för Hundings

söner, och Hjördis gifte sig med Alf Hjalpreks son, och växte der Sigurd upp i sin barndom. Sigmund och alla hans söner voro långt öfver alla män i styrka och växt och mod och all skicklighet. Sigurd var dock förnämligast af alla, och alla kalla honom i fornsagorne, en framför alla utmärkt härförare.

VII. (SIGURDAR-QVIDA, FAFNIS-BANA)

I.

QVÄDET OM SIGURD

FAFNERS-BANA,

Äfven kalladt

GRIPERS VISDOM.

Griper het Eylimes son, Hjördisas broder; han var bland menniskor den visaste och kände hvad hända skulle. Sigurd red en gång ensam ut och ankom till Gripers boning. Sigurd var ödkänd; han råkade utan för salen, i samtal med en man, som het Gejter: då ä-skade Sigurd honom till svar - och sporde:

1. Hvem är, som bor
i denna borgen?
hur nämner folket
denna Höfding? —
(*Gejter:*)
Griper heter
Folk-styrar'n,
som öfver land
och folk råder.
(*Sigurd:*)
2. Är Konungen, den vise,
hemma i landet;

månd' han komma,
med mig att tala?
samtal behöfver
okänd man;
jag vill snarliga
Griper finna!

(Gejter:)

3. Det lär den blida Konung
Gejter fråga:
hvem den man kan vara,
som beds med Griper tala.

(Sigurd:)

"Jag heter Sigurd
Sigmunds son;
men Hjördis är
hjeltens moder". -

4. Och Gejter gick
att Griper säga:
"här ute är kommen
okänd man;
han är herrlig
till att påse,
och vill dig,
O Konung, råka".

5. Gångar ur kamma'rn
Hjeltars drott,
och väl han helsar
komne Konungen:
"Håll tillgodo här, Sigurd!
(så hade förr bort vara),
men du Gejter,
mottag Gråne!" -

6. Samtalades då
och mycket språkades,
när de råd-vise
hjeltar råkades.

(Sigurd:)

Säg mig, Moderbroder!
om du vet det:
hur månd' Sigurds
lefnad vändas?

(Griper:)

7. Du varder en man,
störst under solen,
upphöjd öfver
hvarje Konung:
rund att gifva,
sparsam att fly,
utmärkt i skapnad
och vis i ordom.

(Sigurd:)

8. Säg, gode Konung!
mer än jag spörjer,
du vise! för Sigurd,
vet du dig se det:
hvad skall först
till båtnad göras,
då från din boning
jag är gången? -

(*Griper:*)

9. Först skall du, Konung!
hämnas din fader,
och Eylime
all sorg betaga:
du månd' de hårda
Hundings söner
snarlig fälla,
och skall seger hafva.

(*Sigurd:*)

10. Säg, du ädle Konung!
mig din ättling,
visligen – emedan
vi förtroligt tala:
föreser du Sigurd,
någon utmärkt bragd,
som upphöjas skall
under himlens sköte?

(*Griper:*)

11. Du skall ensam döda
glänsande ormen,
som hungrig ligger,
på Gnita-heden:
du de båda,
Regin och Fafne
månd' till bane varda:
sannt nu talar Griper.

(*Sigurd:*)

12. Gods får jag nog,
blir jag i strid
med män, så mägtig,
som du vist förtäljer:
för dig till sinnes
och längre säg:
hvad månd' sedan
af min lefnad varda?

(*Griper:*)

13. Du skall finna
Fafners håla,
och upp taga
godset fagra:
gullet lada
på Granes bogar
och rida till Gjuke,
stridgode Konung!

(*Sigurd:*)

14. Än, i förtroligt samtal,
skall du Konung,
förutseende Furste!
mera säga:
jag gästar hos Gjuke,
och gångar dädan;
hvad månde sedan
af min lefnad varda?

(*Griper:*)

15. Hon sofver å fjället
Konunga-dottern,
i blankan brynja,
efter Helges död:

du

du skall hugga
med svärdet skarpa,
med Fafners bane
brynjan rista.

(*Sigurd*:)

16. Bruten är brynjan,
Bruden börjar tala,
som vaknade
upp ur sömnen:
hvad månd' hon väl då
med Sigurd tala,
Herre! det honom
länder till välgång?

(*Griper*:)

17. Hon månd', Höfding!
dig runor lära,
alla dem, som men'skor
egnas kunna:
och hvarje mans
språk att tala –
salva till läkdom; –
lef nu säll, Konung! –

(*Sigurd*:)

18. Nu är det lycktadt,
runorne lärde,
och jag dädan
färdig att rida:
för dig till sinnes
och längre säg:
hvad månd' sedan
af min lefnad varda?

(*Griper*:)

19. Du skall finna
Hejmers bygder,
och glader vara
hos folkets Konung:
Nu Sigurd! slut är
min framtids visdom;
du skall ej längre
spörja Griper! –

(*Sigurd*:)

20. Nu sorg mig bringa,
de ord du talte,
ty du framomser,
Konung! längre:
vet du mycken
ångest för Sigurd?
efter du, Griper!
det ej vill säga.

(*Griper*:)

21. Mig din ålders
ungdom låg
ljusast före,
till att skåda:
rätteligen icke
vis jag varder aktad,
ej framtids-kunnig eller;
slut är hvad jag visste.

(*Sigurd:*)

22. Ingen vet jag
ofvan mullen,
som längre fram än du,
Griper! skådar,
skall intet dölja,
fast ondt det vore,
och mehn fölle
på min lott.

(*Griper:*)

23. Ej vardt till tunga
dig lifvet lagdt,
lät, store Hjelte!
sådant fara:
ditt namn,
Pil-rägns Höfding!
blifva månde,
länge som verlden.

(*Sigurd:*)

24. Värst jag aktar,
varder att Sigurd
skall skiljas från Konungen,
så underrättad:
allt förelagdt är;
visa mig vägen,
täcks det dig, herrlige
Moder-broder!

(*Griper:*)

25. Nu allt skall Sigurd
erfara noga,
efter du, Konung!
mig dertill tvingar:
må du då veta,
(att jag ej ljuger)
dig är en dag,
att dö bestämd.

(*Sigurd:*)

26. Ej rika Konungens
vrede jag ville;
men väl af Griper
få goda råden:
jag veta vill för visso,
hvad kan synas vara
Sigurd förelagdt.

(*Griper:*)

27. Hos Hejmer är en qvinna,
skön till anseende,
henne Brynhild
menniskor kalla, –
Budles dotter:
men hård-lynta mö'n
den herrlige Konung
Hejmer fostrar.

(*Sigurd:*)

28. Hvad rör mig det,
fast Jungfrun vore,
skön till anseende,
fostrad hos Hejmer?
det skall du, Griper!

noga säga,
ty du förutser
öden alla.

(*Griper:*)

29. Hon aflägsnar
från dig mesta glädjen,
ansigts-fagra
Hejmers fosterdotter:
du en blund ej sofver,
ej om saker dömmer,
ej på menskor aktar,
om du Mö'n ej skådar.

(*Sigurd:*)

30. Hvad läkdom månde
vara Sigurd ämnad?
säg du Griper! det,
tror du dig det veta:
skall jag Jungfrun ernå
och för hemgift vinna,
denna fagra
Konunga-dottern?

(*Griper:*)

31. Alla eder
månde gifva,
full-fasteliga;
men få utaf dem hålla:
varit har du Gjukes
gäst en enda natt,
minn's ej mer den täcka
fosterdotter'n Hejmers.

(*Sigurd:*)

32. Huru är det? Griper!
det förtälj du mig,
ser du trolöshet
uti Kungens hjerta;
att jag löften bryta
månde mot den Mö,
som jag älska tycktes
så af allt mitt sinne.

(*Griper:*)

33. Ja, du skall det, Konung!
för en annans ränkor;
du skall uti Grimhilds
anslag falla:
hon åt dig sin dotter
bjuda månde,
ljus-lockiga mön,
och med svek dig vinna.

(*Sgiurd:*)

34. Skall jag då med dem,
Gunnar och hans bröder,
stifta vänskap
och gå att Gudrun ega:
väl beqvinnad
vore jag då;
om meneds-sorgen
mig icke gjorde ångest.

(*Griper:*)

35. Dig månde Grimhild
väl besvika;

hon dig drifva månde,
Brynhild att begära,
Gunnar till handa,
folkens Höfding:
du hastigt Konungs-modren
lofvar färden.

(*Sigurd*:)

36. Olyckor vänta;
det väl jag märker,
mycket är vacklande
Sigurds lycka;
skall jag den herrliga
mö'n begära
en annan tillhanda,
som sjelf jag mycket älskar.

(*Griper*:)

37. J skolen alla
eder gifva,
Gunnar och Högne,
och Konung! du den tredje;
ty gestalt J skolen
under vägen byta,
du och Gunnar;
Griper det ej ljuger.

(*Sigurd*:)

38. Hvartill gagnar det?
hvi skola vi
gestalt och åtbörd,
under vägen byta?
något annat svek
dermed följa månde,
oerhördt med allo:
men förtälj, du Griper!

(*Griper*:)

39. Du har Gunnars
gestalt och åtbörd,
men Din talegåfva,
Din kraftfulla håg;
du månd' dig fästa
den högsinnade
Heimers foster-dotter;
det förhindrar ingen!

(*Sigurd*:)

40. Värst jag aktar,
att ond skall kallas,
Sigurd bland männer,
af sådan gärning;
jag icke ville
med svek dåra
Konungs-bruden,
den bästa jag känner.

(*Griper*:)

41. Du skall hvila,
spjutens Höfding!
ren hos jungfrun,
som hon din moder vore,
thy skall vara,
länge som verlden,
mägtige Furste!
ditt namns ära.

42. Samman varder
bådas bröllop druckne,
Sigurds och Gunnars,
i Gjukes salar:
då gestallt J byten
när hem J kommen,
men hvar sitt eget
sinne eger.

(*Sigurd:*)

43. Skall goda qvinnan
Gunnar ega,
den lysande bland männer?
mig säg det, Griper!
fastän hjeltens
stolta brud, tre nätter
hos mig söfvit:
oerhördt är detta!

44. Huru till glädje
skall frändskapen sedan
varda bland männerne?
mig säg det, Griper!
månde rådslaget
varda Gunnar,
eller mig sjelf till fägnad?

(*Griper:*)

45. Du ederna minnes,
måste tiga;
dock har du Gudrun kär
i godt ägtenskap:
men Brynhild sig tycker
en vanlottad brud,
svek stämplar den sluga,
sig att hämnas.

(*Sigurd:*)

46. Hvad hämnd månd' denna
qvinna taga,
när vi svekit
det väna vif?
hon af mig hafver
svurna eder,
ingen uppfylld,
och liten glädje:

(*Griper:*)

47. Hon månde Gunnar
noga förtälja,
att du ej väl förvarat
dina eder,
'då den store Konung,
Gjukes arfving',
dig, Furste! af allt hjerta
sig förtrodde.

(*Sigurd:*)

48. Huru sedan, Griper!
derom säg för mig:
månd' jag skyldig vara
till beskyllningen,
eller ljuger detta på mig
den låfsälla qvinnan,
och uppå sig sjelf?

det förtälj mig, Griper!

(Griper:)

49. Dig skall för vrede
och öfversmärta,
ej rika bruden
allt godt bereda:
du gör den Goda
intet ondt,
fast Konungs-dottern
J bedrogen.

(Sigurd:)

50. Skall tappre Gunnar,
Guttorm och Högne
efter hennes
uppmaning gånga:
skola Gjukes söner,
i mig sin frände,
svärdsegg bloda? –
än tala, Griper!

(Griper:)

51. Då blir mörkt
för Gudruns hjerta;
Bröder hennes
ditt lif förråda:
af intet sedan
varder glad
den goda qvinna;
det vållar Grimhild.

52. Af detta, Höfding!
skall mod du fatta:
lagd är den gåfva
till din lefnad,
ej skall en större man
på jorden komma
under solens fäste,
än du Sigurd! är aktad.

(Sigurd:)

53. Nu skiljoms; Hell dig!
På ödet vinner ingen; –
Nu har du, Griper!
gjort, som jag bad dig;
gerna skulle du
sällare tälja
min lefnads dagar,
om du det kunde.

VI. (SIGURDARQVIDA FAFNIS-BANA).

II

QVÄDET OM SIGURD

FAFNERS-BANA.

Sigurd gick till Hjalpreks stall och utvalde sig den häst, som sedan vardt kallad Grane. Då var kommen till Hjalprek, Reginn Hrejdmars son; han var händigare än alla och dverg till växten. Han var vis, vredsam och trollkunnig. Reginn gaf Sigurd uppfostran och lärdom och älskade honom mycket: han berättade Sigurd om sina föräldrar, och denna tilldragelse: att Odin, Häner och Loke en gång hade kommit till Andvara-fors: I denna fors voro många fiskar. — En dverg het Andvare; han var som oftast i forsen i Gädd-hamn och fick sig mat. "Ottar het vår broder, qvad Reginn, "som ofta for i forsen i Otter-hamn: Han hade tagit en lax och satt på å-balken och åt blundande. Loke kastade honom med en sten till döds. Då tyckte sig Asarne hafva varit mycket lyckliga och flådde huden af Ottern.

Den samma qväll sökte de gästning hos Hrejdmar och visade sin fångst. Då grepo vi dem och förelade dem, till lifs-lösen, att fylla Otterskinnet med gull, och utan hölja det med röda gullet. Då sände de Loke, att skaffa gullet. Han kom till Ran och fick hennes nät och for så ut till Andvara-fors: han kastade det ut för en gädda och hon lopp in i nätet: – Då sade Loke:

---

1. Hvad är det för en fisk,
som far i floden
och vet ej sky för faran?
du ditt hufvud löse
ifrån döden,
mig skaffa flodens låga!
(*gull*)

(*Gäddan:*)

2. Andvare jag heter,
Oinn het min fader:
jag mången fors igenomfarit:
Oblid Norna
oss förelagt i tidens början,
att uti vattnet vada.

(*Loke:*)

3. Säg du, Andvare!
om du vill behålla
lif i mensko-salen:
huru vedergällas
mensko-söner,
om med ord de slå hvarandra?

(*Andvare:*)

4. Öfverhårda straff
få de mensko-söner
som i Vad-gelmer vada i
osanna ord,
hvem på en annan ljuger,
öfver-länge vara straffen.

Loke såg allt det gull, Andvare egde; men när han hade framplockat gullet, hade han en ring qvar; den tog äfven Loke af honom: Dvergen gick in i stenen, och qvad:

5. Det skall, — detta gull,
som Guster egde,

bröder tvenne
till bane varda;
och Furstar åtta
till fiendskap;
månde mitt gods
ej någon njuta!

Asarne utbredde för Hrejdmar godset och stoppade upp Otterhuden och reste den på fötterna. Då skulle Asarne uppstappla gullet och öfverhölja; men när det var gjordt, gick Hrejdmar fram och såg ett bart hår och böd hölja det: Då drog Odin fram ringen Andvara-Naut (Andvares skänk) och höljde håret. Loke qvad:

6. Gull har du nu,
och hafver lösen
stor, för mitt hufvud:
Ej för din son
bestämd är sällhet;
det varder bådas eder bane.

(*Hrejdmar:*)

7. Gåfvan den du gaf,
gaf du ej vänskapsgåfva,
gaf du ej af redligt hjerta:
edra lif beröfvade
J skullen vara,
hade jag förut det vetat.

8. Men värre är
det jag veta månde,
ättlingarne strida om en jungfru:
än de Furstar vet jag
icke födde vara,
dem det blef till hat bestämdt.

9. Gullet röda
tror jag mig få ega,
länge som jag lefver:
För ditt hot
jag ringa fruktar:
hem skynden hädan!

Fafner och Reginn kräfde slägt-bot af Hrejdmar efter Otter, broder sin: han svarade nej dertill: men Fafner genomstack med sitt svärd sin fader, då han sof. Hrejdmar ropar på sina döttrar:

10. Lynghejd och Lofnhejd!
veten att mitt lif är ute;
mycket är det, hvartill ödet drifver.

(*Lynghejd:*)
Få systrar månde,
fast sin far de mista,
på sin broder sorgen hämna.
(*Hrejdmar:*)
11. Fostrar du en dotter,
ulf-hugade Tärna!
föder du ej son;
med din Konung,
skaffa mö'n en man,
(om så behöfves)
då hennes son,
skall sorgen hämna.

Sedan dog Hrejdmar och Fafner tog gullet allt. Då begärde Reginn att få sitt Fäderne-arf; men Fafner svarade nej dertill. Då sökte Reginn råd af Lynghejd sin Syster, huru han skulle taga sitt Fäderne-arf: — hon qvad:

12. Blidliga du fordre
af din Broder
arf, och billigare sinne:
ej är det höfviskt,
att med svärd du skulle
gods af Fafner fordra.

Denna sak sade Reginn för Sigurd. En dag då han kom till Reginns hus, blef han väl undfägnad — Reginn qvad:

13. Hit är kommen
Sigmunds ättling,
den råd-snare mannen,
till våra salar:
han har mera mod
än gamla mannen,
ock är mig hopp om fångst
af vilda ulfven.

14. Jag månd' fostra
strid-djerfva Kungen;
Nu är Yngves ättling
till oss kommen;
Han en konung varder
rikast under solen;
kring all land det ljuder
af hans ödes trådar.

Sigurd var då ständigt hos Reginn och han sade Sigurd att Fafner låg på Gnita-heden i Orms liknelse: han hade, förskräckelsens (Ägers) hjälm, förhvilken alltlefvande bäfvade. Reginn gjorde Sigurd ett svärd, som kallades Gram; det var såhvasst, att han nedhögg det ofvan i Rehn (Rin) och lät en ulltapp drifva med strömmen och

klöf det då ulltappen i tu såsom vattnet: med detta svärd klöf Sigurd Regins smidjestäd. Derefter eggade Reginn Sigurd att dräpa Fafner: Han säger:

15. Högt månde Hundings
söner le,
de som stäckte
Eylimes dagar,
om mera Konungen
lysste söka
guldet röda,
än fadershämnden.

Konung Hjalprek lemnade Sigurd skeppsfolk att hämnas sin fader. Dem öfverföll en stark storm och de stadnade utför en bergspets: En man stod å berget och qvad:

16. Hvilka rida der
Räfils hästar,
de höga vågor,
å gnyende hafvet?
svettstänkte äro
segelfolarne:
ej månde vågens hästar
uthärda stormen!

(*Reginn svarar:*)

17. Vi och Sigurd
äro å skeppen;
en vind är oss gifven
till döden sjelfvan;
brant faller vågen,
högre än bogspröten,
plankhästarne störta:
hvem frågar derefter? –

(*Mannen på berget:*)

18. Man nämnde mig Hnikar,
när korpen (*Huginn*) jag glädde,
Völsunger unge!
och segrat hade:
Nu må du kalla mig
mannen på berget,
Feng eller Fjölner;
fart vill jag begära.

De veko till landet och mannen steg på skeppet: då lade sig stormen:

19. Säg du mig, Hnikar,
du som båda känner,
mäns och Gudars lycka;
vid svärdens svängning hvilka äro,
när stridas skall,
järtecken de bästa?

(*Hnikar qvad:*)
20. Många äro goda,
kände dem blott folket,
järtecken vid svärdens
svängning:
lyckosamt jag menar vara
mörka korpens följe,
för den vapenklädde.

21. Detta är ett annat:
om du ut är kommen
och å vägen rustad,
och du skådar stånda
två i strid å vägen,
ärelystna männer.

22. Detta är det tredje:
om du tjuta hörer
ulfven under askens grenar;
segerlycka är dig ämnad
öfver hjelmklädd kämpe,
ser du dem (*ulfvarne*) fram-
för dig gånga.

23. Det må ingen
hjelte strida
mot sent skinande
månens Syster;
de hafva seger,
som se kunna,
de tappre i svärdslekar
och vigglikt hären ordna.

24. Det är största fara,
om du snafvar,
när till strid du gångar;
Svekets Tärnor stånda
dig å båda sidor
och vilja se dig såran.

25. Kammad och tvagen
hvar man vare,
och om morgon mättad,
ty så visst det är ej
hvart till qväll'n man kom-
mer:
hårdt är för sitt öde falla.

Sigurd höll ett stort slag med Lyngve Hundings son och hans bröder. Då föll Lyngve och trenne dess bröder. Efter slaget qvad Reginn:

26. Nu är blodig örn
med svärdet skarpa
å ryggen ristad
på Sigmunds bane:
större är ingen
Konunga-son,
som jorden blodstänkt
och korpen mättat.

Hem for Sigurd till Hjalprek. Då eggade honom Reginn, att dräpa Fafner.

IX. (*FAFNIS-MÁL*)

SÅNGEN OM FAFNER.

Sigurd och Reginn foro till Gnita-hed och funno der Fafners stig, hvarpå han skred till vattnet. Der gjorde Sigurd en stor grop på vägen och gick Sigurd ned deruti: men när Fafner skred utaf gullet, blåste han etter och flöt det ofvan för Sigurds hufvud. Men då Fafner skred öfver gropen, högg Sigurd honom med svärdet till hjertat. Fafner skakade sig och slog med stjert och hufvud. Sigurd lopp fram ur gropen och sågo de då hvarannan -- Fafner qvad:

1. Sven, du ungersven!
af hvem är du buren,
hvilken hjeltes son? -
att du rödt i Fafners blod
färgat har din blanka klinga;
mig till hjertat trängde svärdet.

Sigurd dolde sitt namn, ty det var deras tro i forntiden, att en döende mans ord förmådde mycket, när han förbannade sin ovän med namnet — Han qvad:

2. Hög-djur nämnes jag,
och gångit hafver jag
den moderlösa sonen;
jag ej fader eger,
som andra mensko-söner,
och jag vandrar ensam.

(*Fafner:*)
3. Om du Far ej egde
såsom mensko-söner,
af hvad under fick du lifvet?

(*Sigurd:*)
4. Dig min härkomst
månde okänd vara,
som för mig den är det: –
Sigurd heter jag,
(Sigmund het min Fader)
jag som dig med vapnen
dräpit.

(*Fafner:*)
5. Hvem har dig eggat?
Hvi lät du dig egga,
att mitt lif föröda?
blank-ögde Sven!
du en vildsint fader egde,
dig ofödd söng å qvist en fogel.

(*Sigurd:*)
6. Mitt mod mig eggat,
min hand fullbragte't
och skarpa svärdet:
ej mången varder modig,
som börjar med att rädas
och i barndomen är blödig.

(*Fafner:*)
7. Om du fått uppväxa
för dina vänners bröst
såg man dig nu tappert
strida:
men nu är du bunden,
och här-fången;
alltid sägas fångne bäfva.

(*Sigurd:*)
8. Hvi förebrår du, Fafner!
mig att jag är fjerran
från min Fader-glädje:
Icke är jag bunden,
fast i hären fångad;
att jag är fri, du funnit.

(*Fafner:*)
9. Hämde-ord allena
du i allt dig täljer;
men dig ett sannt jag säger;
det ljudande gull,
och det glöd-röda gods
de varda dig till bane.

(*Sigurd:*)
10. Gods vill alltid
hvar man egå,
intill den ena dagen:
ty till Hel en gång
skall hvar man
hädan fara.

(*Fafner:*)
11. Du Nornornas dom
(*döden*)
skall alltid för dig hafva,

den ovisa dårens:
du i vattnet drunknar,
om i vind du seglar,
allt är den feges ofärd.

(Sigurd:)

12. Säg mig, Fafner!
ty man tror dig vara
vis, och mycket veta:
hvilka äro
de förlossande Nornor,
som lösa mor från son?

(Fafner:)

13. Mycket olik härkomst
vet jag att de hafva
och gemensam ätt ej ega:
somliga af Asar stamma;
andra utaf Elfvor;
somliga ä' Dvalins döttrar.

(Sigurd:)

14. Säg mig, Fafner!
ty man tror dig vara
vis, och mycket veta:
hvad man den ö månd kalla,
der sverds-lag (*blod*) A-
sarne
och Surtur sammanblanda?

(Fafner:)

15. Oskopner hon heter
der med spjuten månde
Gudar alla leka;
Bilröst (*Bifröst?*) brister,
när åstad de fara;
hästarne i Moda simma.

16. Ägers hjelm jag bar
ibland mensko-söner,
då jag låg på skatten:
ensam starkast ibland alla
tänkte jag mig vara,
ty jag många män ej mötte.

(Sigurd:)

17. Ägers-hjelmen bärgar
ingalunda,
der de vrede strida:
då det man finner,
när man bland flera kommer,
att ingen är för alla mägtig.

(Fafner:)

18. Etter blåste jag,
när jag ligga månde
å min faders arf, det stora;

(Sigurd:)

19. Stygge Orm!
du blåste etter mycket,
hårdan hug du hade:
mera vrede ger det
mensko-söner,
att en sådan hjelm de hafva.

(Fafner:)

20. Jag dig råder, Sigurd!
men gif akt på rådet,

och rid hädan hem:
det klingande gull,
och det glödröda gods,
de skatter dig till bane varda.

(*Sigurd:*)

21. Dig (*nog*) råd är gifvit;
och jag rida månde
till det gull, i ljunget ligger:
men du, Fafner! ligg der
i ditt lifs upplösning,
der dig Hel må ega!

(*Fafner:*)

22. Reginn mig förrådde;
han skall dig förråda,
båda oss till bane varda:
Nu sitt lif förlora
vet jag Fafner månde;
ditt nu varder mera mägtigt.

Reginn var bortviken, medan Sigurd slog Fafner, och kom då tillbaka, när Sigurd strök blodet af sitt svärd. Reginn qvad:

23. Hell dig, Sigurd!
du seger dig tillkämpat,
och Fafner ombragt:
mest oförfärad buren,
af dem som tråda mullen,
jag dig förklarar.

(*Sigurd:*)

24. Ovisst är att veta,
då vi komma alla samman,
Segerguda-söner,
hvem är född mest oförfärad;
mången är modfull,
fast ej svärd han bryter,
i en annans bröst.

(*Reginn:*)

25. Glad är du nu, Sigurd!
glad af ditt arbet',
då du torkar Gram i gräset:
Broder min
hafver du gjort såran,
dock sjelf jag något deri
vålde.

(*Sigurd:*)

26. Du mig rådde,
att jag rida skulle
hit, de höga bergen öfver:
gods och lifvet egde
än den stygge Ormen,
om du ej min hug uppmanat.

Då gick Reginn till Fafner och skar hjertat ur honom, med det svärd, som Ridil heter och drack derefter blod ur såret:

27. Sitt nu du, Sigurd!
men jag vill gå att sofva'

håll för elden Fafners hjerta:
evig svalla
vill jag äta,
efter denna bloddryck.

(*Sigurd:*)

28. Fjerran gick du,
medan svärdet hvassa
jag i Fafner färgat,
kämpade med styrka:
jag min styrka satte
mot den starka ormen,
medan du låg gömd å heden.

(*Reginn:*)

29. Du å heden
skulle gamla trollet
länge låtit ligga;
hade du ej nyttjat,
det jag sjelf dig gjorde,
ditt det hvassa svärdet.

(*Sigurd:*)

30. Mod är bättre
än svärd-styrkan,
der de vrede strida:
ty ofta modfull man
jag såg med svärdet slöa
segren sig tillkämpa.

31. Modfullom är bättre
än försagdom,
till att gå i Hildurs lekar:
gladom är bättre
än sörjandom,
ehvad för handa kommer.

Sigurd tog Fafners hjerta och stekte på spett; men då han trodde, att det var fullstekt och blodet fradgade ur hjertat, då tog han derpå med sitt finger att skönja om det var fullstekt: Han brände sig, och stack fingret i munnen; men när Fafners hjerteblod kom på hans tunga, förstod han foglars sång. Han hörde, att svalor qvittrade i riset – en Svala qvad:

32. Der sitter Sigurd,
blodbestänkt
och Fafners hjerta
för elden steker:
klok skulle mig tyckas
ring-ödar'n,
om han den lysande
lifsnerfven (*hjertat*) äte.

(*Andra Svalan:*)

33. Der ligger Reginn,
och för sig öfverlägger;
svika vill han hjelten unga,
som på honom litar:
vrångvis ord

han af vrede samlar;
nu vill olycks-stiftar'n
sin broder hämna.

(*Tredje svalan.*)

34. Hufvud kortare
han till afgrunds låte,
gamla mannen hädanfara!
han sedan ensam kunde
för allt det gullet råda,
som under Fafner låg, det
mycknа.

(*Fjerde Svalan:*)

35. Klok han skulle tyckas,
om han följa kunde
vänligt råd det goda,
edert, systrar!
tänkte han sig om
och glädde korpen:
Ulfven jag förmodar;
der jag ser hans öron.

(*Femte Svalan:*)

36. Ej han är så vis,
stridens unga hjelte,
som härförar'n
jag förmodat hade:
om han brodern låter
undan komma,
sedan han den andra
lifvet har beröfvat.

(*Sjette Svalan:*)

37. Mycket ovis är han,
om sin fiende, [nar,
den folk-hätske, än han sko-
der som Reginn ligger,
hvilken honom svika månde,
kan han icke slikt afvärja.

(*Sjunde svalan:*)

38. Hufvud kortare
låte han rimkalla jätten;
ifrån gullet gånga!
då månd' till det gods,
som Fafner egde,
du ensam herre vara.

(*Sigurd qvad:*)

39. Ej så mägtigt ödet
varda skall, att Reginn
skall min dödsdom bära;
ty de båda bröder
hastelig till afgrund
månde hädan fara.

Sigurd högg hufvudet af Reginn, och åt Fafners hjerta, och drack båda deras, Regins och Fafners blod. Då hörde Sigurd, hvar svalorna sjöngo:

40. "Bind du, Sigurd!
ringarne röda;
det är ej konungsligt,

att öfver mycket qvida:
Jag vet en mö,
den allra fagraste,
rikt med gull beprydd,
om du henne kunde vinna.
41. Ligga till Gjuke,
stigar gröna,
vägen visar ödet
de vandrande fram:
der den dyre Konung
fostrad har en dotter;
henne månde Sigurd!
du med brudskatt vinna.
42. A Hindfjället höga
ståndar en sal;
utan är han
af eld omflammad;
kloke män
den hafva byggt
af det ej dunkla
flod-ljuset (*gull*).
43. Jag vet å fjället
den strid-erfarne sofva,
och öfver henne leker
Lindens våda (*elden:*)
Ygger (*Odin*) fäste fordom
sömn-törnet
i Tärnans mantel,
som hjeltar kåra ville.
44. Du skall, unge hjelte!
mö'n under hjelmen skåda,
som ur striden
Vingskorner (*örnen?*) red;
Ej kan du störa
Sigurdrifas sömn,
Sköldunga-ättling!
för Nornornas dommar.

Sigurd red efter Fafners spår till hans läger och fann det öppet och jerndörrarne på gafvel; af jern voro ock alla timmerstockar i huset och gods nedgräft i jorden. Der fann Sigurd en myckenhet gull och fyllde dermed tvenne kistor. Der tog han ock Ägers-hjelmen och gullbrynjan och svärdet Hrotta och många dyrbarheter och klöfjade (*lastade å ymse sidor*) dermed hästen Grane; men hästen ville ej gå fram, förr än Sigurd steg på hans rygg.

X. (*BRYNHILDAR-QVIDA, BUÞLA-DOTTUR.*)

I.

eþa

(*SIGURDRIFO-MAL.*)

QVÄDET OM BRYNHILD, BUDLES DOTTER.

eller

SIGURDRIFAS SÅNG.

Sigurd red upp på Hindfjället och vände sig söder åt Frankland: På fjället såg han ett stort ljus, såsom en eld brunne, och flammade deraf mot himmelen; men då han kom dertill, stod der en sköldborg och midt uti ett baner. Sigurd gick i sköldborgen och såg, att der låg en man och sof med alla härvapnen. Han tog honom först hjelmen af hufvudet; då såg han, att det var en qvinna. Brynjan var fast, som vore hon fastvuxen vid hullet. Då uppskar han brynjan med Gram, uppifrån hjessan allt nedigenom och så ut igenom båda armarna, och tog den af henne. Då vaknade hon; satte sig upp, såg Sigurd och talte:

1. Hvad skar brynjan?
hvi stördes jag i sömnen?
hvem afklädde mig
de blåa bojor? –

Han svarar:
Sigmunds son
nyss sönderslet
den mörka klädnad,
Sigurds (*var*) svärdet.

(*Hon qvad:*)
2. Länge sof jag –
länge somnad låg jag –
långa äro men'skors plågor!
Odin deri våller,
att jag icke kunnat
bryta slumrets runor.

Sigurd satte sig neder och sporde efter hennes namn. Hon tog då ett horn fullt af mjöd och gaf honom minnes-drycken.

3. "Hell, Dag!
Hell, Dagens söner!
Hell, Natt! och dotter:
med blida ögon
skåden oss här,
och de sittande gifven seger!

4. Hell Eder, Asar!
Hell Eder, Asynjor!
Hell Dig, mångnärande Jord!
tal och förstånd
oss ädle tvenne gifven,
och läkande händer, medan
vi lefva".

Hon kallades Sigurdrifa och var Valkyria. Hon berättade att två Konungar stridde; en het Hjalmgunnar, han var då gammal och den störste stridskämpe och hade Odin lofvat honom seger; men den andra het Agnar, Hödas broder, hvilken ingen ville tuga. Sigurdrifa fällde Hjalmgunnar i striden; men Odin stack henne med sömntorn, till hämnd derför och qvad, hon aldrig skulle seger vinna i strid och att hon skulle blifva gift – "Men jag sade honom, att jag deremot gjorde det löfte, att aldrig giftas med en man, som rädas kunde. Han (Sigurd) svarar och beder henne lära honom vishet, emedan hon visste tidender från alla verldar. Sigurdrifa qvad:

5. Dryck jag dig förer,
Brynjornas Höfding!
med magt blandad
och Gudastyrka:
full af sånger
och läkedom,
goda qväden
och glädje-runor.

6. Seger-runor skall du kunna –
om du vill seger vinna:
du dem å svärd skall rista;
å *skidan* några
några på *fästet*,
och nämna tvåfallt Tyr.

7. *Dryckes-runor* skall du kunna;
om du ej vill att qvinnan,
den väl du tror, dig sviker:
dem skall du uppå hornet
och bak å handen rista,
och ordet *Naud* å nageln.

8. Den fyllda bägarn signa,
väl se dig om för faran,
lägg örter i ditt bad:
då vet jag det,
dig varder aldrig mjöd
till skada blandadt.

9. *Fräls-runor* skall du kunna,
om du vill andra rädda,
af barnsnöd qvinnor lösa:
dem in i handen rista
och i hvar ledgång, spänn dem,
och kalla Disors bistånd.

10. *Svall-runor* skall du kunna,
om du vill kunna bärga
å hafvet seglens hästar;
å stäf du skall dem rista
och uti roder-bladet,
slå eld i kölens spår:
då fast så brant än vågen
och mörk och blå är böljan,
du kommer frälst af hafvet.

11. *Ört-runor* skall du kunna,
om du vill kunna läka,
och sår förstå att hela:
å bark de skola ristas
och i de skogens stammar,
hvars grenar öster luta.

12. *Mål-runor* skall du kunna,
om du vill att ingen
dig hårdt skall gällda harm:
dem omlindar man, [men:
dem omvefvar man
och kringströr dem alla

på det ting,
dit folken månde
till domslut fara.

13. *Hug-runor* skall du kunna,
om du, än alla andra
sinn-rikare vill vara:
dem tydde först,
dem ristade,
dem begrundade Hropter.

14. Af de droppar,
som flutit hade
ur Hejd-dröpners hufvud
och Hoddröpners horn –
Å berget stod han
med flammande svärd
och hjelm å sitt hufvud.

15. Då talte Mimershufvud
det första ordet visligt,
och talte sanna runor:
dem ristade han sade
å skölden, som ståndar för skinande Guden,

16. Å Arvakers öra,
och Alsvinns hofvar,
å hjulet som rullar,
under Rögners vagn,
å Sleipners tänder
och slädens fjätar.

17. Å Björnens ram
och å Brages tunga;
å Ulfvens klor,
å Örnens näf
och blodiga vingar,
å broens bjälkar,
å den lösande handen,
i den läkandes fjät.

18. Å glas och å gull
och menskornas skydds-ting,
i vin och *vört*
och å Valans stol,
å Gugners udd
och Granes bröst,
å Nornans nagel
och Ufvens näf:

19. Afskafne vordo alla,
de ristade voro,
och i det helga mjödet lagde,
och vida vägar sände:
de finnas bland Asar,
de finnas bland Elfvor,
några bland de visa Vaner,
och några menniskor nu hafva.

20. Det äro bok-runor,
det äro hjelp-runor,
och alla dryckes-runor,
och kraft-runor dyra,
för den som kan dem o-förvilladt

och oförderfvadt
till sin välgång bruka:
om du dem fattat, njut dem,
tills magterna upplösas!

---

21. Nu skall du välja,
medan val dig bjudes,
du stöd för hvassa vapnen!
rykte eller glömska;
dig sjelf i hugen haf;
afmätt är all fara.

(*Sigurd qvad:*)

22. Jag aldrig månde fly,
fast du min dödsstund visste,
jag icke vardt med feghet buren:
din kärleks råd
jag alla vill bevara,
så länge, som jag lefver.

(*Sigurdrifa:*)

23. Det råder jag dig först,
att du mot fränder dina,
ostraffelig må vara:
sent du dig hämne,
fast de dig orätt göra;
det sägs de döda gagna.

24. Det andra jag dig råder,
att ej en ed, om icke
den sann är, du må svära:
grymma band
vid trohets-brottet fästas:
eländ är menedar'n.

25. Det tredje jag dig råder,
att intet du vid tinget
med fåvitsk man har odelt:
ty ovis man
ofta fäller orden
värre än den vise;

26. Allt är ock vanskligt,
om dervid du tiger;
då feg man tror dig buren,
eller sannt åklagad:
verldens dom är farlig,
om man god ej kan den vinna! -
andra dagen
låt hans ande fara
och vedergäll så folket lögnen.

27. Det fjerde jag dig råder,
om en elak qvinna
lastfull bor vid vägen;
gånga är bättre
än taga gästning,
fast natt dig öfverfölle.

28. Försigtighetens ögon
behöfva mensko-söner,
som vrede gå att strida;
ofta onda qvinnor

vid vägen sitta nära,
som svärd och hjerta döfva.

29. Det femte jag dig råder:
fastän du fager ser
en brud å bänken,
lät frändskaps-silfret
i råda för din sömn:
till kyss dig ingen qvinna
locka.

---

30. Det sjette jag dig råder,
fast ibland männer föres
afvigt dryckes-tal,
skall du dock icke tvista
med öfverlastad kämpe:
från mången vin stjäl vettet.

31. Buller och dryckenskap
mången man har varit
till sinnes smärta;
somliga till bane,
somliga till ofärd;
mycket är, som menskan
qväljer.

31. Det sjunde jag dig råder,
om du träta hafver
med modfull man:
ute slåss är bättre
för de rika, än inne brinna.

33. Det åttonde jag råder:
du se dig om för faran,
och fjerran vik för smaran;
ej mö du locke,
eller mans qvinna;
ej egga dem till vällust.

34. Det nionde jag råder:
att dödas lik du vårdar,
hvar du dem ser på fältet,
ehvad de ä' sot-döda,
eller vatten-döda,
eller äro vapen-döda.

35. Hög skall man göra
dem framlidnom;
två händer och hufvud:
man må dem äfven kamma,
förr'n de i kistan fara,
och bjuda roligt sofva.

36. Det tionde jag råder,
att du aldrig tror
den hämnd-skylldes löften,
hvars broders bane,
eller faders, du är vorden;
en Ulf i unga sonen växer,
fast han med gull är blidkad.

37. Tvister och vrede
tro ej sömniga vara,
icke eller sorgen:
Vett och vapen
får ej så lätt en Furste,
som dock förnämst bland
män skall vara.

38. Det elfte jag dig råder: Långt lif mig tyckes
du se dig om för faran, för höfdingen veta;
hvart den kan syfta! - starkt *försåt* är anlagdt.

Sigurd sade: "icke gifves en man visare, och det svär jag, att dig skall jag ega, och du är efter mitt sinne". — Hon svarar: "Dig ville jag heldst ega, fast jag valde bland alla män". — Och detta stadfästade de med eder.

OBS. De sista nio stropher äro öfversatte ifrån handskrifter af Prof. Rask fundne på Island. Dessa stropher finnas väl äfven i Stockholmska Handskrifterne, men ofullständigare och mest i prosa upplöste.

XI. FRAGMENTER

af Sångerna

OM SIGURD OCH BRYNHILD.

Fyllnad i berättelserna om Brynhild och Sigurd, hämtad ur Sagan om Sigurd Fafners-bana:

Nu rider Sigurd bort från Hind-fjället och far, till dess han kommer till Hejmers gård, som egde Beckhild Brynhilds syster. Alsvid het Hejmers son: han var till lek gången, när Sigurd kom till gården; och mottog Sigurd väl och bad honom blifva hos sig, det Sigurd mottog och var der en tid. Brynhild var då till Hejmers och invof i gullborder Sigurds berömda bragder.

En dag när Sigurd kom från skogen, flög hans hök till det fönster, hvarvid Brynhild satt sig att väfva. Sigurd lopp efter honom, får se qvinnan, och behagade honom mycket hennes arbete och fägring. Dagen derefter gick Sigurd i hennes stuga, men Alsvid stod utanför och skäfte pilar. Sigurd talte: "Hell sitten J Fru! — eller, huru går det E-

der?" -- Hon svarar: "Väl går mig allt: fränder och vänner lefva, men ovisst är hvad lycka menniskan skall hafva till sin dags slut". Han satte sig neder hos henne. Brynhild mälte:" detta säte månd få beviljadt varda, om ej min fader kommer". Sigurd svarar: "nu är det uppfyldt, som du mig lofvat". Brynhild säger: "Du skall här välkommen vara". Sedan stod hon upp och fyra Tärnor med henne, och gick för honom med gullkäril och bad honom dricka. Han räckte handen emot och fattade om hennes hand, tillika med bägaren, och satte henne hos sig, tog henne om halsen, kysste henne och sade: "Ingen qvinna fagrare än du är född" - Hon svarar: "det är ej visligt att sätta sin lit till qvinnor, ty de bryta jemnt sina löften. -- Han mälte: "den goda dag skall komma öfver oss, att vi skola sällhet njuta". -- Hon svarar: "ej är det så af ödet oss bestämdt, att vi skola samman bo och bygga; ty jag är sköldmö". -- Sigurd sade: "då främjas bäst vår lycka, när vi samman bygga; och mera är att tåla den smärta som härå ligger, än hvassa vapnen". -- Brynhild mälte: "jag månd kallas i krigares sällskap, men du skall ega Gudrun Gjukes dotter". -- Sigurd svarar: "ej mig bedrar en Konungs dotter och ger mig icke tvenne tankar om detta, och det svär jag vid Gudarne, att jag skall dig ega eller ingen!" -- Hon sade det samma. -- Sigurd tac-

kade henne för denna bekräftelse och gaf henne en gull-ring: sedan var Sigurd der en tid i mycken trefnad.

Sigurd red nu bort af Hejmers gård med mycket gull, och fram till dess han kom till Konung Gjukes salar. Hans hustru het Grimhild och de egde tre söner Gunnar, Högne och Guttorm; Gudrun het deras dotter. Konung Gjuke böd Sigurd der att vistas. Så blef han der en tid; alla voro lägre än Sigurd.

En afton stod Grimhild, den mång-kloka upp och bar för Sigurd ett horn, och sade: "till fägnad är oss din härvaro, och allt godt vilja vi dig bevisa; tag emot hornet och drick!" — Han tog och drack, och vid den drycken glömde han sin kärlek och sina löften till Brynhild. Efter detta tjuste honom Grimhild så, att han gick att ega Gudrun, och togo de alla förbindelser af Sigurd och stadfästade det med eder. Sigurd gaf Gudrun att äta af Fafners hjerta och vardt hon sedan mycket grymmare. Deras son het Sigmund.

Grimhild råder nu Gunnar sin son, att fria till Brynhild, och fingo de Sigurd till följe vid detta företag. Brynhild hade gjort det löfte, att ingen annan ega än den, som kunde rida i den eld, som brann kring hennes sal. De funno salen och brann elden deromkring. Gunnar red hästen Gote, och Högne Hölken. Gunnar styr sin häst mot elden, men

han stegrade. Sigurd talte: "hvi ryggar du Gunnar"? Gunnar svarar:" ej vill hästen inlöpa i denna eld" — och beder Sigurd läna sig Grane. "Billigt är det", svarade Sigurd. Gunnar rider nu mot elden, men Grane vill icke fram; då bytte de gestalter: Sigurd rider och hafver svärdet Gram i handen och gullsporrar på sina fötter: Grane löper fram emot elden när han känner gullsporrarne, och vardt nu ett stort gny, såsom det heter:

1. Elden hväste,
jorden skalf,
hög steg lågan
mot himlen sjelfvan;
ej dristade mången
Kämparnes höfding,
i elden rida,
eller öfver stiga,

2. Sigurd Grane
med svärdet kör,
och elden slocknar,
för Konungs-sonen:
Sig lågan lade
för rycktets älskling,
med blänkande sadeln,
som Reginn egde.

Brynhild satt i stolen, när Sigurd kom in; hon spörjer, hvilken man det vore, och han nämnde sig Gunnar Gjukes son: "och är du ämnad mig till hustru med din faders ja-ord, sedan jag ridit genom din troll-eld enligt eder tillsägelse" — Hon svarade: "ej vet jag väl, huru jag skall härtill svara". Hon stod upp, villrådig från sitt säte, likt en Svan ur böljan, hade svärd i handen, hjelm å hufvudet och var klädd i brynja. Gunnar! — så tilltalade hon honom, — "tala icke så till mig, om du ej är manli-

gare än alla, ock skall du då dräpa dem, som mig begärt; om du har dristighet dertill" -- Sigurd svarade: "minns nu den ed, att du skulle med den gånga, som kunde rida genom din troll-eld." Hon finner nu sannt svaret och beviset, står upp och undfår honom väl. Der dvaldes han i tre nätter och bereddes dem samma bädd. Han tog svärdet Gram och lade det emellan dem båda: hon frågade, hvarföre detta skedde: han sade det vara honom förelagdt, att så fira bröllopp med sin hustru, eller finge han bane. Han tog då af henne ringen Andvara-naut, och gaf henne sedan en annan ring af Fafners arf. Derpå red han bort öfver samma eld till sina följesvenner; skiftade han sedan åter gestalt med Gunnar, och redo de så hem tillbaka.

Brynhild berättade i förtrolighet detta för Hejmer sin fosterfader och sade: "en Konung, som Gunnar är benämnd, red öfver min troll-eld och kom sedan, att med mig tala; men jag sade Sigurd ensam det göra kunna, den jag gaf eden på Hind-fjället, och honom ensam den mannen vara. Hejmer svarar, att då nu så är skedt, måste dervid blifva. Brynhild sade: vår dotter Aslög skall du här hos dig uppfostra. For då Brynhild till sin fader, och Budle kom till Konung Gjukes salar med sin dotter. Vardt sedan bröllopp hållet. Då mindes åter Sigurd alla eder, som förenat honom med Brynhild, och blef dock

stilla. Gunnar och Brynhild sutto nu i gästabudet och drucko vin.

En dag gingo Brynhild och Gudrun till Rehnströmmen, och vadade Brynhild längre ut i strömmen. Gudrun spörjer hvi hon det gjorde. Brynhild svarar: "hvi skulle jag mer i detta gå jämnt med dig än i annat: Jag menar att min fader var mera rik och mägtig än din, ock min man utfört större bragder, och ridit genom flammande elden; din man var Konung Hjalpreks träl" -- Gudrun svarar med vrede: "du borde vara visare, än djerfvas lasta min man; ännu är det i hvar mans mun, att ingen, honom jämnlik i något, kommit i verlden, och mindst anstår dig, att honom lasta, ty han var din förstlingsman; och drap han Fafner och red genom lågan, då du tänkte det vara Konung Gunnar; och han låg hos dig och tog af dig ringen Andvara-naut och kan du här densamma igenkänna". Brynhild ser nu denna ring och igenkänner honom: då bleknar hon, såsom hon död vore. Brynhild var mycket få-ordig den aftonen: Gudrun frågade Sigurd, hvi Brynhild var så tyst. Han teg länge vid denna fråga; svarade ändtligen att det snart spörjas månde.

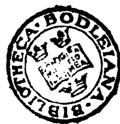
Om morgonen suto de i sin sal; då sade Gudrun: "var lustig Brynhild, eller hvad hindrar din glädje? -- Brynhild svarar: "något ondt uppsåt drifver dig till detta, ock har du ett grymt hjerta". Tag det icke så, säger Gudrun -- Brynhild sä-

ger: "spörj du om något som bättre vore dig att veta; det anstår förnäma qvinnor; ock är det lätt att vara nöjd, då allt går eder efter önskan" — Gudrun sade: "tidigt är det än, att deraf sig rosa, ock lär detta förebåda något; — eller hvad uppeggar dig så mot oss? – Brynhild svarar: "det skall du umgälla att du fått Sigurd; ty jag unnar dig ej att honom ega." — Gudrun sade: "Ej kände jag edra ensliga samtal. — Brynhild svarade: "ej hafva vi lönliga samtal hållit, och dock hafva vi trohets-ed svurit, och de visste att de sveko mig, och det skall jag hämnas". — Gudrun sade: "du är bättre gift, än du är värd, och illa lär ditt upprörda sinne stillas". — Tillfreds skulle jag vara, sade Brynhild, om du ej hade berömligare man än jag. — Gudrun svarade: "berömlig man eger du, ock är det ovisst hvilken större Konung månde vara" — Brynhild sade: "Sigurd öfvervann Fafner, ock är det mera värdt än allt Gunnars rike, såsom sjungit är:

---

3. Sigurd ormen slog
och det månde sedan
allom spörjas,
medan verlden står:

men stallbrodren
tordes hvarken
i elden rida,
eller öfver stiga.

Gudrun sade: "Grane lopp ej i elden under Gunnar, Konungen; men väl tordes han rida". — Brynhild svarade: "låtom oss ej tvista härom; jag tror Grim-

hild icke väl". — "Tillmäl henne intet; ty hon är mot dig, som mot sin dotter". — Brynhild sade: "hon är upphof till alla sorger, som mig tära; hon bar för Sigurd den grymma dryck, så att han mindes mig ej mera". — Gudrun svarar: "mycket vrångt talar du nu, ock mycket osannt är detta" — Brynhild sade: "njute du så Sigurd, som J mig icke svikit, och gånge eder som jag det menar!" — Gudrun svarade: "bättre skall jag honom njuta. än du månd' vilja, och ingen kan säga, att han fått för mycket godt af mig njuta någonsin" — Brynhild sade: "illa talar du, och när vreden går af dig, skall det ångra dig; låtom css nedlägga dessa bitande ord, och ej tvista med onyttigt prat; länge förteg jag sorgen, som mig i bröstet bor; äfven älskar jag något din broder; Nu låtom oss taga annat tal"! — Gudruu sade: "nog långt fram skådar din hug."

Nu lägges Brynhild (sjuk) i säng och Konung Gunnar kom att med henne tala och bad henne uppstånda och utgjuta sin sorg, men hon ville icke höra honom. Sedan bådo de Sigurd, att han ville besöka Brynhild och utforska om hennes sorger kunde stillas. Då mindes de båda än sina eder, och huru de båda hade blifvit besvikne, och kom så dertill, att Sigurd tillbjöd sig att ega henne och förskjuta Gudrun; men hon ville det icke tillåta — Sigurd fattades så af denna sorg, att brynje-ringarne brusto

sönder från hans sidor, såsom det heter i Sigurds Qväde:

4. Ut gick Sigurd
från detta samtal,
i Konungs-salen,
och våndades,
så att af hjeltens
sidor banden
af järnskjortan
sönder brusto.

Sedan eggade Brynhild Gunnar, att dräpa Sigurd; sade honom svikit hafva dem båda och brutit sin ed. Gunnar kom till rådslag med Högne och yppade för honom detta samtal. Högne misshagade mycket detta förehafvande, för deras eder skull. Gunnar sade sig veta råd derföre: "uppeggom Guttorm, vår brodier; han är ung och ringa förståndig, och utaf inga eder bunden"; sade ock gälla såsom bane-sak, att hafva tagit Brynhilds jungfrudom. De togo så en orm och kött utaf en varg, låto det sjuda och gåfvo det honom att äta: erbjödo honom gull och stort rike, att han skulle utföra detta verk, — såsom här säges:

Skogens fisk (orm) de steka,
taga ormens as;
somliga skifta
gull åt Guttorm:
lade ulfva-kött
uti soppan,
och mycket annat,
deri de blanda.

Vid denna föda blef han så grym, att han ville med första utföra detta verk: — härom säges så i Brynhilds qväde, då Gunnar och Brynhild taltes vid:

5. Hvi är du Brynhild!
Budles dotter,
så full af vrede
och mord-anslag:
hvarmed har Sigurd
det förskyllat,
att du den ädle
vill röfva lifvet?

(Brynhild:)

6. Mig hafver Sigurd
svurit eder;
svurit eder,
alla lugna;
då mig bedrog han,
när han borde
sina eder
fulltrogen vara.

\- - - - - - -

(Högne:)

7. Dig hafver Brynhild
väckt vreda sinnet,
att ondt göra
och fullbringa sorgen:
hon missunnar Gudrun
sin goda maka,
och sedan dig,
sig sjelf att ega.

\- - - - - - - -

8. Några ulfven stekte;
några ormen skuro,
några utaf Freke
delade åt Guttorm,
förr än de kunde,
illbragds-lystne,
händer bära
på tappre hjelten.

9. Ute stod Gudrun
Gjukes dotter,
och dessa orden
först hon qvad:
"Hvar är nu Sigurd,
Karla-Drotten,
då fränder mina
främre rida?"

10. Dertill blott Högne
gaf till svar:
"Vi hafvom Sigurd
med svärd styckat;
gråhästen står och hänger
städs öfver Kungen döda".

11. Då qvad Brynhild
Budles dotter:
"Väl skolen J njuta
land och vapen;
ensam Sigurd
för allt skulle råda,
om han längre litet
fått behålla lifvet;

12. Vore det ej troligt,
att så öfver Gjukes

arfland han rådde,
och myckna folket;
då fem söner,
till här-styrkan,
strid-lystne
han fostrat hade". -

13. Log då Brynhild,
(all Borgen dönade)
denna gången
af allt hjerta:
"Väl skolen J njuta
land och män,
då J den djerfve Konung
falla låtit". -

14. Då qvad Gudrun
Gjukes dotter:
"Du talar till mången
oerhörd gerning:
de onde *(magter)* hafve Gunnar,
Sigurds förrädare!
på ondskefulla hjertat
skall hämnadt varda". -

15. Fallen var Sigurd
Sunnan vid Rehn;
Korpen å qvist
ropade högt:
"i edert blod skall Attle
svärdsegg färga;
edra eder, mördare!
skola Er fälla". -

16. För hand var qvällen;
mycket var druckit
och mångahanda
skämtord talad';
somnade alla,
som kommo i säng;
men Gunnar vakte,
längre än alla.

17. Började fot att röra,
mycket att tala;
det härförar'n
ville begrunda:
hvad städs mellan sig
de båda talte,
korpen och örnen,
då hem de redo.

18. Vaknade Brynhild,
Budles dotter,
Sköldunga mö'n,
litet för' dager:
"manen mig eller låten mig,
(olyckan är fullbragt)
att uttala sorgen,
eller så det låta" *(blifva)*

19. Tego alla
vid dessa orden;
ty få förstodo
slik qvinno åtbörd:

att gråtande
hon (*nu*) uttalte,
hvad leende
hon hjeltarne budit.

20. "Mig tycktes, Gunnar!
så grymt i sömnen:
så svalt var allt i salen;
jag hade sängen kalla:
men dig Konung!
glädjelös rida
slagen i fjättrar
i fiendens led:
så månd all eder
Niflunga-ätt
sin magt beröfvas; -
edbrytare J ären. -

21. Mins du ej, Gunnar!
det helt noga,
när eder båda
flöt blod i spåren:
nu honom detta allt
du illa lönat hafver,
att han sig främst
i faran låtit finna:

22. Då röntes det,
när han ridit hade
modig mig att söka,
för att fria:
hur härförar'n
hade första
eden hållit,
mot dig, Konung unga!

23. Sår-stängeln (*svärdet*)
den gullbelagde,
mellan oss lade
den högt herrlige Konung;
med eld var eggen
utom belagd,
med etter-droppar
inom bestruken.

Så förtäljes i detta qväde om Sigurds död; och går här så till, som dräpte de honom ute; men somlige säga, att de dräpte honom inne, sofvande i sin säng. Men Tyske män berätta så, att de dräpte honom ute i skogen, och så säges i *Gudruns Qväde, det fordna*, att Sigurd och Gjukes söner hade ridit till tings, när han vardt dräpen. Men det säga alla enstämmigt, att de sveko i tro, och mördade honom liggande och oväpnad.

XII. (GODRUNÁR-QVIDA)

I.

QVÄDET OM GUDRUN.

Gudrun satt öfver Sigurds lik: hon gret icke som andra qvinnor; men hennes hjerta var nära att brista af sorgen. Både qvinnor och män gingo till att trösta henne; men det var icke lätt. Det är en folksägn, att Gudrun hade ätit af Fafners hjerta och hon förstod derföre foglars sång. Detta sjunges än om Gudrun:

---

1. En tid var då Gudrun
var redo att dö,
då hon satt sorgfull
öfver Sigurd:
hon suckade ej,
slog icke med händerna
och klagade icke,
som qvinnor andra.

2. Gingo Jarlar
så höfvitske fram,
som hennes hårda
sorg ville mildra;
icke Gudrun
gråta kunde,
så var hon sorgfull;
dö blott, ville hon.

3. Der de ädle
Jarla-döttrar,
gull-beprydde
sutto för Gudrun:
hvar af dem förtäljde
sin tyngsta sorg,

den som bittrast
plågat hade.

4. Då talte Gjaflög,
Gjukes syster:
"Mig glädjelösast
vet jag på jorden;
fem mäns förlust
har jag lidit,
tvenne döttrars,
trenne systrars,
åtta bröders;
dock jag ensam lefver". -

5. Men icke Gudrun
gråta kunde,
så var hon sorgfull
öfver sin maka,
och hårdt bedröfvad
för Konungens död.

6. Då talte Herborg,
Hunalands drottning:
"Jag hårdare sorger
har att klaga;
sju mina söner
i Söderlanden,
och mannen den åttonde,
föllo i striden:

7. Fader och moder,
och fyra bröder,
dem å vågen
vinden besvek:
hårdt slog böljan
mot bord-plankan.

8. Sjelf skulle jag pryda,
sjelf påtänka,
sjelf utföra
deras jordfärd;
det allt jag lidit
på ett år,
så att glädje ingen
för mig funnit:

9. Då blef jag bunden
och här-tagen,
vid slutande
samma året:
då måste jag pryda
och skorna binda
på härförarns hustru,
hvarje morgon:

10. Hon af afund
mig förföljde,
och med hårda
hugg mig dref:
aldrig en husfader
fann jag bättre;
eller en husfru
nå'nsin värre!" -

11. Men icke Gudrun
gråta kunde;
så var hon sorjfull
öfver sin maka,

och hårdt bedröfvad
för Konungens död.

12. Då talte Gullrönd,
Gjukes dotter:
"Ej mycket, fostermoder!
du vet, fast klok du är,
att unga mö'n
till svar gifva;
hon varnade
Kungens lik att hölja". –

13. Hon ryckte duken
bort af Sigurd,
och vände hans kinder
mot qvinnans knän:
"Se på den älskade;
lägg mun till hans läppar,
som du omfamnade,
lefvande Fursten". –

14. På honom skådade
en gång Gudrun;
såg Konungens hår
begjutit med blod,
de klara ögon
Konungens släckta,
Furstens hug-borg (*bröst*)
med svärd sargad.

15. Då sönk Gudrun
tillbaka mot bolstret;
hårbindeln lossnade,
kinderna rodnade,
och en droppa rägn
flöt ned på hennes knän.

16. Då gret Gudrun,
Gjukes dotter,
så att tårarne
stridt strömmade,
och högt instämde
svanorne i gården,
de herrlige foglar,
som Gudrun egde.

17. Då qvad Gullrönd,
Gjukes dotter:
hos eder såg jag,
kärleken starkast,
bland alla men'skor
öfvan mullen;
du fann ej ro,
ute eller inne,
syster min!
utan hos Sigurd". –

18. Då qvad Gudrun,
Gjukes dotter:
"Så var Sigurd
bland Gjukes söner;
som svärdsliljan
uppskjuten ur gräset;
eller som demanten
å band dragen,
en ädel sten
öfver Konungar:

19. Jag syntes ock
för Konungens hjeltar,
högre än hvarje
Odins Tärna;
nu är jag så ringa,
som det fallna
löfvet i stormen,
vid min döda Konung.

20. Jag saknar i högsätet
och i sängen
mina samtals älskling;
det vålla Gjukes söner:
Gjukes söner
min olycka vålla;
sin systers
bittra tårar:

21. Så folkets land
J hafven härjat,
som J hållit
de svurna eder:
Ej skall du, Gunnar!
gullet njuta;
dig månd' de ringar,
till bane varda,
som du Sigurd
med eder tillsvor.

22. Glädje större
var ofta i gården,
då min Sigurd
sadlade Grane,
och de fore,
att fria till Brynhild,
den plågo-anden,
till olycksöden". -

23. Då qvad Brynhild,
Budles dotter:
"utan man och barn
blifve det Troll,
som dig, Gudrun,
gråta bad,
och dig i morgons
gaf talets runor!" -

24. Då qvad Gullrönd,
Gjukes dotter:
"håll inne de orden,
du menniskors afsky!
ädlingars olycka
har du alltid varit;
Dig alltid drifver
ett oblidt öde:
du sju Konungars
bittra sorg,
och qvinnofridens
största förstörerska!" -

25. Då qvad Brynhild,
Budles dotter:
"blott Attle vållar
allt det onda;
Budles ättling;
min Broder,

26. Då vi skådade
i Huna-folkets
borg, å Konungen
ormgropens eld; (*guldet*)
omgullit har jag
den färden sedan:
denna åsyn
ångrar mig evigt". -

27. Hon stod vid pelar'n
hårdt fattande trädet;
då brann eld
ur Brynhilds ögon,
Budles dotters:
hon frustade etter
när hon beskådade
såren på Sigurd.

Gudrun gick då dädan, bort i skog och ödemarker. -- For så allt till Danemark och vistades der hos Thora Hakonsdotter i sju år. Brynhild ville icke lefva efter Sigurd: hon lät dräpa sina åtta trälar och fem tjenstemör; sedan stack hon sig sjelf till döds med ett svärd; såsom det förtäljes i Sigurds Qväde, det mindre.

XIII. (BRYNHILDAR-QVIDA) II.

QVÄDET OM BRYNHILD.*)

1. Fordom Sigurd,
Völsungen unga,
som segrat hade,
Gjuke besökte;
han mottog de tvenne
bröders trohet;
hvarandra eder
svuro de djerfve.

2. De bödo honom möen,
Gudrun den unga,
Gjukes dotter,
och mycket klenoder;
i dagar många
drucko och språkade
Sigurd den unge
och Gjukes söner:

3. Tills de foro
att fria till Brynhild,
så red ock Sigurd
med dem i sällskap,
som vägen kände:
sjelf gerna han egt henne,
om ega han skolat.

4. Sigurd den Sydländske
lade blottadt svärd,
lysande svärd
dem emellan:
han icke möen
kyssa mände,
ej henne hof i sina armar
den Huniske Konung;
den uppblomstrande Unga
gaf han åt sonen af Gjuke.

5. Ej vid sin kropp
hon lyte visste,
och vid sin lefnad

*) Kallas äfven Sigurds Qväde det mindre.

intet brott:
ej fel som var,
eller tycktes vara.

6. Mellan kommo
Urdas grymma domar: –
Ensam satt hon ute
dagens afton;
hon oförtäckta ord
så tala månde:
"Hafva vill jag Sigurd,
eller eljest dö,
den blomstrande unga man,
i mina armar.

7. Ord talte jag nu
dem sedan jag månd' ångra;
Gudrun är hans hustru,
jag är Gunnars
och trånad lång
de onda Nornor skickat". –

8. Ofta hon gångar,
inom fylld af sorg,
öfver is och snöfjäll,
mången afton,
när å bädd gingo
han och Gudrun,
och henne Sigurd
med täcket höljde,
den Huniske Konung
sin älskliga brud:

9. "Man och glädje
och allt beröfvad går jag,
men af tanken grymma
skall jag mig fröjda". –

10. Af detta hat hon börjar
uppmana till mordet:
"Du skall, Gunnar!
helt och hållit
mitt land förlora
och mig sjelfvan;
aldrig glädjen njuta
vill jag med Konungen:

11. Jag skall åter fara
dit, der förr jag var,
till de när-skylde
fränder mina:
der vill jag sitta
och mitt lif framslumra,
om du ej Sigurd
låter dö,
och öfver Kungar andra
varder en Konung:

12. Låtom sonen fara
samma färd som fadren;
ej må ulfven unga
länge fostras;
för hvar blef hämnden,
deraf lättare,
och sen till förlikning,
att sonen lefver?" –

13. Vred vardt Gunnar

och tyngdes ned af sorg;
med sväfvande tankar
han satt den hela dag:
han visste icke
det rätt noga
hvad honom kunde
höfvas att göra;
då Völsungen sig
han tänkte beröfvad,
och efter Sigurd
saknad mycken.

14. Oroligt han tänkte
den hela långa stund:
det var icke
timadt ofta,
att från Konungar
qvinnor gingo:
Sig till förtroligt samtal
han kallade Högne,
der hade han i allt
en fulltro vän.

15. "Den endaste Brynhild
mig bättre är än allt,
Budles dotter:
hon är qvinnors krona!
förr mitt lif
skall jag låta,
än denna möens
skatter förlora:

16. Vill du, att vi Fursten
på godset svika?
godt är att råda
för flodens malm
och i ro
landet styra,
och sittande
sällhet njuta". –

17. Men härpå Högne
gaf till svar:
"oss icke höfves
slikt att öfva:
med svärd att bryta
svurna eder,
eder svurna,
gifna trohets-löften.

18. Ej känna vi på jorden
män så sälla,
medan vi fyra
landet styra,
och denne Hunske
stridsbålde lefver;
eller så mägtig
slägt på jorden,
om vi fem söner
länge få fostra,
och ätten goda
kunna se tillväxa.

19. Väl vet jag hvadan
vägarne stånda;

de äro mägtige
Brynhilds trägna böner". –

20. Vi skola Guttorm
egga till dråpet,
vår yngre broder
den oförvägne;
han var utan
svurna eder;
eder svurna,
gifna trohetslöften.

21. Lätt var att egga
den skynd-lystne:
snart stod svärdet
i Sigurds hjerta.

22. Han uppstod till hämnd
i salen, den tappre,
och högg efter
den skynd-lystne:
flög efter Guttorm
krafteligen
Grams blänkande stål,
ur Konungens hand.

23. Sönk då hans ovän
i tvenne delar:
händer och hufvud
föllo å annan väg;
men undra delen
tillbaka på stället.

24. Somnad var
i sängen Gudrun
bredvid Sigurd,
sorgelös;
men hon vaknade
glädjelös,
när hon flöt i blod
af Freys vän.

25. Så slog hon svåra
sina händer,
att den stark-hjertade
sig reste mot bädden:
"gråt icke Gudrun!
så bitterliga,
unga blomstrande brud!
dina bröder lefva.

26. Allt för ung
en arfvinge jag eger,
han kan ej räddas
ur fiende-huset:
de sig hafva
grymt och nesligt,
men nya rådslag
företagit.

27. Sednare än de,
fast dem sju föddes
slika systersöner,
ingen far till tinget:
jag vet noga,
hur' nu tillgå mände:
endast Brynhild
allt det onda vållar:

28. Mig älskade mö'n,
mer än hvarje man,
men mot Gunnar
ondt jag icke stiftat:
jag skyddat vår förvandtskap
de svurna eder:
sedan vardt jag kallad
hans qvinnas vän". –

29. Qvinnan uppgaf en suck,
men Konungen andan:
så slog hon svåra
sina händer samman,
att dervid söngo
hästarnes käftar
och gåfvo ett skri
gässen i gården.

30. Då log Brynhild,
Budles dotter,
ena reso,
af allt hjerta;
när hon till sängen
höra kunde
Gjuka-dotterns
gälla gråt.

31. Detta talade Gunnar,
hökförarnes höfding:
"Du ler ej deråt,
hämndlystna qvinna!
glad å golfvet,
att godt dig bådas;
Hvi förlorar du
den sköna färgen?
missdådens Stifterska!
döende du tyckes vara.

32. Du hade, qvinna!
det väl förtjent,
att vi för dina ögon
Atle sloge,
och du såge å din broder
blodigt sår;
drypande såren
finge förbinda". –

33. Svarade Brynhild,
Budles dotter:
"Ingen man dig friar;
du har kämpat ut!
och Atle fruktar föga
för din vrede;
han edert lif
skall efterlefva,
och alltid vara
den större kraften.

34. Dig månd' jag säga,
Gunnar!
sjelf vet du det fullväl,
hur' J Eder tidigt
omgjordade till brottet:
var jag då helt ung,
ej tvang mig sorgen

med godset rikt begåfvad
i Broder-huse.

35. Jag icke ville det,
att någon man mig egde,
till's J, Gjukungar
å edra hästar, trenne
i gården reden,
Folk-höfdingar: -
att dock denna färd
ej hade varit!

36. Då mig den höfding
jag trolofvade,
som gullprydd satt
å Granes bogar;
ej han i ögat
var Eder lik,
ej till anseende
i minsta del;
dock tycken J Eder
här-konungar.

37. Och mig det Attle
endast sade,
att hvarken lät han
gåfvorna dela,
gull, eller land,
lät jag mig ej bortge;
och ingen del
i tillfallna godset,
det mig, än barnet unga
han ville ge att ega,
och mig än barnet unga
af penningar tilldela.

38. Då var i tvekan
derom min hug,
om jag strida skulle;
eller fälla val
i brynjan båld,
för broders-tvisten:
det månde då
folk-kunnigt varda,
mången man,
till glädjens minskning.

39. Vi vår försoning
sluta månde,
mig lekte mer i hugen,
att kostbarheter undfå
och ringar röda
af Sigmunds son:
ej annan mans
gull jag taga ville;
en blott älska,
icke flera:
ej flygtigt sinne hyste
halsprydda Tärnan.

40. Allt det månd' Attle
härefter finna,
när min dödsfärd
han fullbragt spörjer,
att aldrig skall
vekhjertad qvinna

med annans man
tillbringa lifvet:
då hämndens tid skall komma,
för mina sorger". –

41. Uppstod Gunnar,
stridsmännens höfding,
och kring hennes hals
slog sina armar:
gingo så alla,
dock hvar för sig
af redlig hug, att henne
från sorgen lätta;

42. Hon sig från halsen
stötte der all verlden;
lät ingen man sig hindra
från färden långa.

43. Han lät sig Högne
kalla till samtal:
"Kämparne alla
vill jag i salen kalla,
dina med mina,
nu görs det behof:
om hindras kunde
qvinnans dödsfärd,
tills än af talet
olyckan kommer;
då låtom deruti
nödvändigheten råda". –

44. Men derpå Högne
svara månde:
"Hindre henne ingen,
från färden långa
dit, hvadan aldrig
hon varder återburen!
ond hon kom
från modrens knä,
till oupphörlig sorg
hon född är vorden;
att mången mans
hjerta bedröfva". –

45. Han modlös hastar
från detta samtal,
dit gullprydda Valkyrian
skiftade smycken;
hon skådade omkring
på alla sina skatter,
döda trälinnor
och sals-tärnor:
drog gyldne brynjan på,
var icke glad till mods,
förr'n sig med svärdets egg
hon genomstungit.

46. Hon sönk till bädden
å annan sida,
och sårad af svärdet
begrundade rådet:
"Nu månd' framgånga,
de gull önska,
eller mindre gåfva,

att af mig undfå;
jag gifver hvarje
det röda halsband,
bindel och mantel
och skinande kläder". -

47. Tego alla;
tänkte sig om råd,
och gåfvo alla
gemensamt svar:
"Nog äro döda,
vi vilja ännu lefva,
sals-tärnor blifva,
och det oss sämer göra".

48. Tills efter begrundning
den i linne prydda,
unga till åldren,
orden emot qvad:
"Ej vill jag att någon
missnöjd eller nödgad
för min skull
skall lifvet lemna;

49. Dock månd' bränna
å edra ben
färre skatter;
ej den halspryddas guld
när J framlidit,
mig att besöka:

50. Sätt dig neder, Gunnar!
jag för lifvet hopplös,
vill dig säga
om fager brud:
ej skall Er farkost
helt gå förlorad,
fastän jag hafver
låtit lifvet.

51. Försonte varden J
och Gudrun,
förr' än du tänker;
hon närer, visa qvinnan,
med Konungen förenad,
än sorgsna minnen
af sin döda man;
då varder född en mö,
modren henne föder:
hvitare,
än den klara dag
och solens stråle,
Svanhild månde vara.

52. Gifva skall du Gudrun
en båg-skött god,
en olycka
för Kämpars mängd:
blir ej efter önskan
man-säll bortgift,
henne månde Attle
gå att ega,
Broder min,
sonen af Budle:

53. Mång' ting har jag
att minnas,

hur' med mig J handlat,
då så svåra
J mig svikit haden;
på sällhet dårad var jag
medan jag lefde:

54. Du månd' Oddrun
vilja ega,
men det tillstädjer
dig ej Attle:
då skolen J lönligt
Er luta tillsamman;
hon dig månde älska,
som jag dig skulle älskat,
om blidt vårt öde
hade kunnat vara.

55. Dig månd' Attle
hårdt vedergälla,
du månd' i trångan
ormgrop varda lagd:
det skall än längre
förutsagdt varda,
att Attle månde
uppgifva andan,
somna från lifvet
och sina skatter;

56. Ty honom Gudrun
grymt å bädden
med stålet hårda (*stinger*)
af vredfullt hjerta – –.

57. Bättre höfdes
vår Syster Gudrun,
sin förstlings man
att följa i döden,
om henne gåfvos
goda råd,
eller hjerta
oss likt hon hade.

58. Oredigt nu jag talar;
men icke skall hon
för vår skull
lifvet mista;
henne skola bära
höga vågor
till Jonakers
odal-torfva;
i *vill-råd* äro
Jonakers söner.

59. Månd' hon Svanhild,
sin och Sigurds
dotter, sända
utaf landet:
henne skola skada
Bickes råd,
ty Jormunrek
till ogagn lefver;
då all Sigurds
ätt är utödd,
och dess flera
Gudruns tårar:

60. Bedja vill jag

dig en bön,
den månd' i verlden
sista bönen vara:
bygg så bredt
ett bål å fältet,
att för oss alla,
som dött med Sigurd
fullt rum må vara!

61. Omgif bålet
med tält och sköldar,
väl färgad valskrud
och många stridsmän:
bränn mig vid hjeltens
ena sida:

62. Bränn å hjeltens
andra sida
tjenarne mina,
de gullbeprydde;
vid hufvudet tvenne
och tvenne hökar;
då är allt
jämnt skiftadt.

63. Än oss emellan
lägg gullinlagda
svärdet hvassa;
svärdet hvassa,
så lagdt ännu en gång,
som då vi båda
en bädd bestego;
vi voro då
till namnet makar.

64. Så störta honom då
icke på hälarne
gullglänsande
salens portar,
när honom följer
mitt sällskap hädan;
ej skall vår färd
ömklig synas.

65. Ty honom följa
fem tjensteqvinnor,
åtta tjenare
af ätten goda,
mitt fosterfolk,
och fäderne,
som Budle gifvit
åt sin dotter.

67. Mycket jag talat:
ville än mera,
om svärdet mer
mig gåfve tid att tala:
rösten mattas –
såren svälla –
sannt jag talat: —
så jag sluta månde" –

XIV. (*HELREID BRYNHILDAR*)

eþa

(*GYGJARQVIDA*)

BRYNHILDS FÄRD TILL HEL

eller

JÄTTQVINNANS QVÄDE.

Efter Brynhilds död vordo tvenne bål gjorda, det ena för Sigurd och brann det först, men Brynhild vardt sedan bränd, ock var hon i den vagn, som var täckt med Guda-väfven, (*med kroppar af dem som fallit på valplats*). Så är sagdt, att Brynhild for med vagnen på afgrundsvägen, förbi en gård der en Jättqvinna (*Gyger*) bodde: -- Jättqvinnan qvad:

1. Icke skall du
genomgånga
de å klippor stödde
gårdar mina:
dig bättre höfvits,
väfven sköta,
än en annans
man besöka.

2. Hvi skall du komma
mö af Valland,
lättfärdiga!
till mina gårdar?
Du har gullprydda!
om dig höra lyster,

dig af händer ymnogt
mansblod tvagit.

(Brynhild:)

3. Förebrå mig icke,
Brud af klippan!
fastän jag
i härnad varit:
jag månd' af oss
den bättre synas,
der våra öden
uppenbara varda.

(Jättqvinnan:)

4. Du vardt, Brynhild!
Budles dotter,
till mindsta lycka
i verlden buren:
du har ombragt
Gjukes barn,
och deras goda
hus omstörtat.

(Brynhild:)

5. Jag vill dig säga,
ur lätta vagnen,
okunnig är du mycket,
om dig veta lyster,
huru Gjukes söner
mig min kärlek
och tillsvurna eder
gjorde förlustig.

6. Den hugfulle Konung
lät våra hamnar,
åtta systrars,
under eken bära:
jag var vintrar tolf,
lyster dig det veta,
när den unga Konung
jag gaf trohetslöftet.

7. Mig kallade alla
i Hlymdalen (*Echodalen?*)
Hjelmklädd Hildur,
de som mig kände.

8. Sedan lät jag
å Guda-landet,
Hjelmgunnar gamle
till Hel gånga:
gaf segern åt den unga
Ödas Broder;
der vardt mig Odin vred
för denna gerning.

9. Med sköld han omslöt mig
i höga lunden;
röda och hvita
kretsar bundo mig:
den mannen bad han slita
sömnen starka,
som ingenstäds
frukta månde.

10. Lät kring min sal
emot sunnan,
högan flamma

skogens härjare: *(elden)*
der öfver bjöd han
en kämpe rida,
den det gull
mig bringa kunde,
som under Fafner legat.

11. Den gode red Grane,
Gull-utdelar'n,
dit der min Fosterfader
i högsätet herrskar:
der han mig tycktes
ibland alla
Vikingen bäste,
i Daners antal.

12. Vi sofvo roligt
i samma säng,
som vore han
min broder buren;
ej ens vi månde
hand öfver annans
i åtta nätter
hvarannan lägga.

13. Thy mig tillvitte Gudrun,
Gjukes dotter,
att jag Sigurd
sof i famnen:
då fick jag derom veta,
hvad jag icke ville,
att de mig svikit,
då mig man vardt gifven.

14. Till sorger många
allt för länge,
män och qvinnor
till lifvet födas: --
Vi skola nu vårt lif
tillsammans njuta
jag och Sigurd. --
Nu sjunk du Jätte-kön!

XV. (GODRUNAR-HARMR)

(NIFLUNGA-LOK)

GUDRUNS SORG.

NIFLUNGARNES ÄNDALYCKT.

Gunnar och Högne togo då gullet allt, arfvet efter Fafner. Då var ofrid mellan Gjukungarne och Attle; han anklagade dem att hafva vållat Brynhilds död, och blef det bestämdt till förlikning, att de skulle gifva honom Gudrun till hustru. Då gåfvo de henne glömskans dryck att dricka; innan hon biföll att gifvas Attle. Attles söner voro Erp och Eitil; men Svanhild var Sigurds och Gudruns dotter. Konung Attle bjöd hem till sig Gunnar och Högne och sände Vingi, eller Knefröde. Gudrun visste sveket och sände med runor varning, att de icke skulle komma, och till järtecken sände hon Högne ringen Andvara-naut och knöt varghår deruti.

Gunnar hade begärt Oddrun, Attles syster till äkta, men erhöll henne icke: sedan fick han Glömvo;

men Högne Kostbera; deras söner voro Solar, Snöar och Gjuke. Men när Gjukungarne kommo till Attle, bad Gudrun sina söner att de skulle bedja för Gjukungarnes lif, men de ville icke. Då vardt hjertat skurit ur Högnes bröst, och Gunnar satt i en ormagård. Då slog han harpan och söfde ormarne; men en huggorm högg honom till lefren.

(*GODRUNAR HARMUR.*)

GUDRUNS SORG.

Thjodrek, Konungen var då hos Atle och hade der förlorat alla sina män. Konung Thjodrek och Gudrun klagade ömsesidigt sin sorg emellan sig: hon sade honom (*sina öden*) och qvad:

---

1. Mö var jag bland möar,
moder mig födde,
den fagra i buren,
väl älskade jag mina bröder,
till's mig Gjuke
utstyrde med gull,
med gull utstyrde,
och gaf mig åt Sigurd.

2. Så höjde sig Sigurd
öfver Gjukes söner,
som gröna liljan
ur gräset vuxen,
eller högbente hjorten
öfver andra djuren,
eller glödröda gullet
öfver silfret gråa.

3. Till's mig förmente
bröder mina,
att ega få en man,
förnämst af alla:

sofva de ej kunde,
ej om saker dömma,
förr än Sigurd
de omkomma låtit.
4. Grane lopp till tinget,
gny var att höra,
men Sigurd då
sjelf icke kom:
hästarne alla
voro svettbestänkte
och öfverhöljde
af de stridandes blod.
5. Gråtande gick jag
att tala med Grane,
den blodstänkte:
om Husbonden talte jag,
lutade då Grane
sorgligt ned sitt hufvud;
djuret visste,
att hans Herre icke lefde.
6. Länge jag omkringgick;
länge var jag tvähugse,
förr'n fursten jag sporde
efter min Konung.
7. Sorgsen stod Gunnar;
Högne mig sade
tidningen om Sigurds
svåra död:
"Illa slagen ligger
på hinsidan floden
Guttorms Bane,
och ulfvarne gifven:
8. Sök du Sigurd
sunnan-väg,
der hörer du
korparne ropa,
örnarne skria,
glade åt spisen;
der kring din man
vargarne tjuta." –
9. Hur kan, Högne!
du förtälja,
mig olyckliga
slika sorger:
ditt hjerta måtte
korpar slita
vidt kring land,
helldre än du lefver! –
10. Svarade Högne,
den ena gången
tungt var hans sinne
af smärtan stora:
"Thy får Gudrun
orsak mer att gråta,
att mitt hjerta
korpar slita." –
11. Jag skyndade ensam
från samtalet bort,
till de vida spridde
vargarnes lemningar;
ej månde jag sucka,
ej händer vrida,

ej öfver min förlust,
som qvinnor andra qvida
då tärd af sorg
jag satt hos Sigurd.

12. Natt tycktes mig
mörk, och i nedan vara,
der sent jag satt
öfver Sigurd:
allt bättre skulle
mig ulfvarne tyckas,
om de mig läto
från lifvet bortdö;
eller brunne jag,
som björke-lunden!

13. Så for jag af fjället,
fem dagar talde,
till's jag upptäckte
Halfs höga salar:
satt der med Thora,
Hakons dotter,
de halfva åren sju,
i Danemark.

14. Hon mig till fägnad
virkade i gull
sydländska borgar,
och svanor Danska.

15. Vi tecknade å taflor,
hvad hjeltarne lekte;
i våra hand-arbeten,
Konungens kämpar;
sköldar röda,
Huniske kämpar,
svärds-här, hjelm-här,
som Konungen följde.

16. Sigmunds skepp
skredo från landet,
med gyllne prydnader
och uthuggna stäf:
vi stickade i border,
huru de stridde,
Sigar och Siggeir,
sunnan på Fivi.

17. Då sporde Grimhild,
den Götiska qvinna,
hur' jag var bedröfvad –
Hon kastade sin söm
och kallade sina söner,
med stor åtrå
det att spörja,
hur sonen månde bot
sin syster gifva,
eller slagna mannen
henne gälda ville?

18. Gerna biföll Gunnar,
gull att bjuda,
saken att gälda,
och äfven Högne:
då månd' hon derom fråga,
hvem fara ville,
gångarn att sadla,

vagn köra,
häst rida,
hök föra,
pilar skjuta
med böjda bågen? –

19. Valdar bland Danskarne,
Jarisleif
och Eymód, den tredje,
med Jariskar,
inträdde då,
Konungar like:
Lång-bardiske kämpar,
med röda kappor,
utzirade brynjor,
gutna hjelmar,
omgjordade med svärd,
och hade bruna lockar.

20. Hvar ville mig
välja klenoder,
välja klenoder
och tala till behag:
att de mig måtte
för stora sorgerna
försoning gifva;
om tro jag dertill sätta
månde.

21. Då förde mig Grimhild
en bägare att dricka,
så kall och bitter,
att jag ej tvisten mindes:
den var ifyld
med trolldoms kraft,
den bittra kalla sjö
och försonings vatten:

22. Voro i hornet
all slags runor, skurne
och blodfärgade,
dem jag ej tyda kunde:
ljungets fisk (*orm*) så lång,
från Haddingaland,
oskuret ax,
djurens hemvist. (*skog*)

23. Voro i den drycken
mång' onda ting tillsammans,
många skogars örter
och ek-ållon,
kring spisen fallna daggen,
offerdjurs inelfvor,
svinlefver suden;
ty detta döfvar hatet.

24. Då glömde jag allt,
när jag den undfått hade,
lutad mot jorden,
i Furstens sal:
Konungar kommo,
trenne för mina knän;
sedan kom hon sjelf,
med mig att tala:

25. "Jag dig gifver, Gudrun!

gull att ega,
mycket af allt det gods,
din döde fader egde:
ringar röda,
Hlödves sal
och hela borgen
efter fallne fursten:

26. Huniska tärnor,
som fagert gull arbeta
och uti stycken virka,
att dig det blir en glädje;
du allen' skall ega
Budles skatter,
bli utstyrd med gull,
och gifven Atle." –

27. Icke vill jag
med man gånga,
och icke Brynhilds
broder ega:
mig anstår ej
med Budles son
dess ätt föröka;
ej glädjas åt lifvet.

28. "Vedergäll du icke
hjeltarne med vrede,
ty vi hafva
först detta vållat:
så må du låtsa,
som för dig båda lefde
Sigurd och Sigmund,
om en son du föder." –

29. Jag kan ej, Grimhild!
glädje njuta,
eller stridsärans
förhoppningar tälja,
sedan Sigurds
hjerteblod tillsammans,
så såra drucko
likfrätarne, och Huginn. –

30. "Den Konung jag
för alla ättgod
funnit hafver
och främst i mycket,
honom skall du ega,
tills dig tiden fäller;
och manlös vara,
om du ej vill denna *hâfva*." –

31. Vakta dig
att med så stor åhåga
denna ondskefulla
slägt mig bjuda;
han skall Gunnar
skada tillfoga,
och ur Högne
hjertat slita;

32. Jag skall ej aflåta
förr'n jag den lif-glade
strids-uppmuntraren
lifvet beröfvat. –

33. Gråtande Grimhild

tog vid det ord,
som hennes söner
fall bådade,
och ättlingarne
olyckor stora:
"Än mer, jag gifver dig
land, folk och följesvenner,
Vinberg, Valberg,
om du vill det taga;
ege du det alltid
och njute det, dotter!" –
34. Denna konung
månde jag då välja,
och dock af mina fränder
nödigt emottaga:
ej varder denna man
mig till sällhet;
ej mig mina bröders fall
till qvinno-skygd. –
35. Snart var å häst
hvar småsven att skåda,
men Valländska qvinnan
i vagn lyftad:
sju dagar redo vi
kalla landet,
och andra sju
vi prässade böljorna,
men tredje gången sju
vi torra landet gingo.
36. Port-vårdarne
der i de höga borgar
portarne uppläto,
förr'n i gård vi redo.
37. Mig Atle väckte,
men jag vara tycktes
sorgefull i hjertat,
öfver döda fränder:
"så mig nyss, (*han sade*)
Nornor väckte;
önskelig uttydning
jag ville att jag hade:
38. Dig jag tyckte, Gudrun!
Gjukes dotter,
med blodstänkt svärd
mig igenom stinga." –
39. Det eld betyder
när om järn man drömmer;
svek och sorg betyder
qvinnors vrede:
jag månde mot det onda
gånga dig att bränna,
lindra och läka;
fast du led mig varder. –
40."Mig tycktes här i gården
telningarne fallna:
de jag gerna ville
se uppvuxna,
med rot upprifne
och färgade i blod:
å bord de blefvo burne

och bjudne mig att äta.

41. Tycktes mig af handen
hökarne flyga
omättade
till olycksboningen:
jag tyckte deras hjertan,
med honung ätna,
sorgsna sinnet mildra,
uppsvälde utaf blod:

42. Tyckte mig ur handen
valpar lösas,
och mål betagne
de skällde båda:
deras kött jag tyckte
till as vordet;
nödigt åtel'n
jag äta månde." –

43. Der skola kämpar
tala kring din säng,
och de ljuslockade
hufvudet aftaga:
de månde fege vara
om få nätter;
före dager litet,
ditt hof-folk af dem spisa.

44. Jag lade mig sedan,
ej sofva ville jag
otåligt å sorgbädd
beslöt jag det utföra. –

Herkia het en Attles tjensteqvinna: och hade varit hans frilla. Hon sade Attle, att hon hade sett Thjodrek och Gudrun båda tillsamman. Attle var då helt missnöjd: Då qvad Gudrun: *).

45. Hur' är dig, Attle?
städse, Gjukes son!
är dig krankt i hjertat;
hvarför ler du aldrig? –
det månde bättre
Jarlarne synas,
att vid män du talte
och mig såge.

(*Attle*:)

46. Det mig oroar, Gudrun!
Gjukes dotter,
som mig i salen
Herkia sade,
att med dig Thjodrek
sofvit under tak,
och dig lättliga
höljt under lin.

(*Gudrun*:)

47. Dig för allt detta
jag ed månd gifva,

*) Denna sång kallas äfven *Gudruns Qväde det tredje*.

vid den hvita
helga stenen,
att jag med Thjodrek ej
haft det omgänge,
som ej hvar *qvinna*
kunnat hafva.

48. Men jag Härförar'n
omfamnade,
den ädle Furste,
ena reso:
andra voro
våra samtals ämnen
när vi sorgsne två förtroligt
oss till hvarandra slöto.

49. Här kom Thjodrek
med trettio kämpar,
de lefva, icke en
utaf de trettio män.
Ställ kring mig mina bröder,
och brynjeklädda;
ställ kring mig alla
hufvud-fränder mina!

50. Sänd du till Saxe,
de Sudmäns konung;
han kan helga
den sjudande kittel'n! –
Sjuhundrade män
inträdde i salen,
förr'n konungs-qvinnan
tog i kitteln:

51. "Nu kommer ej Gunnar,
ej kallar jag Högne!
aldrig ser jag åter
de bröder kära!
Högne skulle hämna
slik oförrätt med svärdet,
nu får jag, sjelf för mig
vederlägga brottet." –

52. Hon sträckte till botten
fagerhvitan hand,
och hon upptog
de ädla stenar:
"Skåden nu, J män!
frisagd är jag vorden,
på det helga sätt;
hur än kitteln månde sjuda." –

53. Log då i Attles
bröst hans hjerta,
när oskadd Gudruns
hand han såg:
"nu skall Herkia
till kitteln gånga,
hon som Gudrun
ämnade sorgen." –

54. Ymkligt ingen såg,
som det ej såg,
huru Herkias
händer brändes:
de ledde mö'n
till träsket stygga:
så hämnades Gudrun
sina sorger.

XVI. (ODDRÚNAR-GRÁTR.)

ODDRUNS GRÅT.

Hejdrek het en man, hvars dotter het Borgny. Hon kunde icke framföda barn, förr'n Oddrun, Atles syster, kom till hjelp; hon hade varit Gunnar Gjukes sons käraste: om denna sägn sjunges här:

1. Jag hört förtäljas
i fordna sagor,
hur det kom en mö
till Mornaland;
ingen fanns
ofvan jorden,
som Hejdreks dotter
hjelpa kunde.

2. Det sporde Oddrun,
Atles syster;
att den möen hade
plågor svåra;
tog brådt af stallet,
och sadel'n lade
å den svarta
styr-betslade *gångarn*.

3. Lät hästen fara
slättan mullväg,
till dess hon kom till
högt stående borgen:
strök sadeln af
smärta hästen,
och in hon gick
ändlångan sal,

4. Och dessa orden
allraförst hon qvad:
"Hvad spörs som tidast
här å landet,
eller hvad som bäst
i Hunaland? -

(Borgny:)
Här ligger Borgny,
betyngd af plågor,

din väninna, Oddrun!
se om du kan hjelpa!
(*Oddrun*:)
5. Hvilken Höfding har dig
vänäran åsamkat?
hvi äro Borgny
bråda plågor? –
(*Borgny*:)
Vilmund heter
hök-jägarnes vän;
han höljde sin mö
så i linnet varma,
fem hela vintrar,
att för min far det döljdes.
6. Jag vet, de talte
ej sedan mera:
gick *Oddrun* mild att sitta
vid möens knän:
rikt qvad Oddrun,
starkt qvad Oddrun,
kraftfulla sånger
öfver Borgny.
7. Månde mö och son
mullväg trampa,
de blida barnen
hos Högnes bana: –
Då började att tala
den dödsjuka mö,
så att intet ord
hon före detta sade:

8. "Så hjelpe dig
de skyddsväsen hulda,
Frigg och Freya
och flera Gudar!
som du mig af händer
faran hulpit."
(*Oddrun*:)
9. Derför' jag nedsteg,
ej dig att hjelpa,
att du det vore
nånsin värd;
men löfte gjorde jag,
då så jag talte,
att all slags *plåga*
jag hjelpa månde,
när ädlingarne
skiftade arfvet." –
10. "Ifrån sansning
är du, Oddrun!
att du mig qvad af vrede
så månget ord:
men dig jag följde,
å gamla jorden, (*Fjörgyn*)
som tvenne bröders
barn vi vore." –
11. "Jag minnes än, hvad du
den afton sade,
då jag för Gunnar
lagade drycken:
slikt, sade du, månd' icke

härefter spörjas
om någon mö,
förutan mig allena." –
12. Då sig nedsatte
sorgbundna qvinnan;
att tälja smärtan
och öden svåra:
"Uppammad var jag
i Kunga-salen,
mig prisade mången
i männernas samtal.
13. Så njöt jag lifvet
och fader-huset
fem år allenast,
som än min fader lefde:
då månde tala
ett ord, det sista
förr än han dödde,
den trötte Konung:
14. Mig bjöd han hugnas
med gullet röda,
och sunnan gifvas
åt Grimhilds son:
förnämligare man, han sade,
ej födas månde
af mö på jorden;
om ödet icke dårar.
15. I buren Brynhild
väfven slog:
hon kring sig hade
folk och länder:
sött slumrade jorden,
och himlen ofvan,
då Fafners bane
upptäckte borgen.
16. Vardt strid kämpad
med Välska svärdet,
och borg bruten,
den Brynhild egde:
det var ej långt derefter,
men heldre liten tid,
till dess hon kände
sveken alla.
17. Derföre lät hon
hårdt hämnadt varda,
att vi alla
deraf minne hafva;
det kring hvarje
mensko-land månd' spörjas,
hur hon villigt
dog med Sigurd.
18. Men jag gick att Gunnar
ge min kärlek,
gull-utdelarn,
som Brynhild borde:
men han Brynhild
bad hjelm taga;
henne sin Val-mö,
han sade varda skola.
19. De bjödo Attle

ringar röda;
min Broder
försoning, icke ringa:
bjöd för mig
gårdar femton
och Granes sidors börda,
om han taga ville.

20. Men Attle qvad,
sig icke vilja gifva
hemgift någonsin
åt Gjukes söner:
men icke vi förmåtte
vår kärlek öfvervinna;
utan till ringbrytar'n
jag lutade mitt hufvud.

21. Då talade så mången
af mina fränder:
sade oss båda
tillsamman komma.
Men Attle sade,
att jag ej månde
det fel begå,
eller blygd få öfva.

22. Men slikt borde
för en annan ingen
nånsin neka,
der kärlek råder.

23. Ut sände Attle
buden sina,
kring mörkan skog
att mig bespeja:
de kommo, der
de alldrig komma skolat,
när öfver oss vi samma
täcke bredde.

24. Vi männerne bjödo
ringarne röda,
att de det icke
sade för Attle:
men brådt de allt
för Attle säga månde,
och hasteligen
hem skyndade.

25. Men de för Gudrun
det noga döljde,
fast dubbelt helldre
hon det bordt veta.

26. Klang var att höra
af gyllne hästskor,
när de i gården redo,
Gjukes söner: –
De ur Högne
hjertat skuro,
men i ormgård
den andra *brodern* lade.

27. En gång sedan
var jag faren,
att Geirmund gästa
och dryck bereda: –

Den tappre konung börjar då
på harpan slå,
ty till hjelp han tänkte,
den snillrike Konung,
att jag snarlig
komma månde.

28. Kunde jag då höra
ifrån Hless-ö,
huru der de strida,
strängar klungo:

29. Bad mina tjenstmör
sig göra redo,
konungens lif-
jag bärga ville:
vi låto flyta
skepp öfver fjärden,
till's hela Attles borg
jag skåda månde.

30. Då kom den ussla
ut skridande
Attles moder, (*en orm*)
att dock hon multnad varit! —
och Gunnar
hon grof till hjertat,
att jag ej måtte
den ädle bärga.

31. Ofta det mig undrar,
hur' jag efter
orm-fältets *fallne*
lefva kunde:
jag som älska tycktes
svärd-utdelar'n,
den modfulle i striden,
såsom mig sjelfvan.

Du satt och lydde på,
medan jag dig sade
mångetolycksöde,
mitt och andras:
Hvar menniska
för sin kärlek lefver." —
Nu är Oddruns gråt
öfvergången.

XVII. (GODRÚNAR HÆFNA.)

GUDRUNS HÄMND. *)

Gudrun Gjukes dotter hämnades sina bröder, såsom vida är spordt. Hon dräpte först Attles söner; men sedan dräpte hon Attle och brände salen med allt hoffolket: Härom är författadt detta qväde:

1. Attle sände
en gång till Gunnar,
känd man att rida,
Knäfröd var han kallad:
till Gjukes gårdar kom han
och till Gunnars salar,
bänkar jernbelagde
och dryckesstämman glada.

2. Der de Furstar drucko,
(men de dolske tego)
vin i Val-salen,
fruktade för Huners vrede:
ropade då Knäfröd
med rösten kalla,
sydländske mannen,
satt å bänken höga:

3. "Attle mig hitsände,
ärendet att rida,
å gullbetslade gångarn;
okändan Mörk-skog öfver,
att eder bedja, Gunnar!
att å hans bänkar komma
med *örn-prydde* hjelmar
i Attles hus att gästa.

4. Sköldar kunnen J der välja
och svärden blanka,
gyllne hjelmar
och Huner många:
silf-förgylde sadelkläden;
kastspjut döfvande,
blodfärgade pantsar,
gullbetslade hästar.

*) Kallas äfven: *Attles sång, den Grönländske.*

5. Land lofvar han Er gifva,
den vida Gnita-hedens;
klingande spjut
och gyllende stäf:
stora kostbarheter
och staden Danpar;
skog den så fager är,
som Mörkved månde heta." –

6. Sitt hufvud vände Gunnar
och till Högne sade:
"Hvad råder du oss, stränge
kämpe!
då slikt tal vi hörom?
annat dylikt gull
jag visste icke
å Gnita heden,
det vi icke egde.

7. Sju ega vi salarne
fulla med svärd,
å hvarje ibland dem
af gull är fästet;
min häst jag tror den bästa,
mitt svärd hvassast;
bänkprydnad är min båga,
men brynjan utaf gull,
hjelm och sköld så goda
ur Kjars salar,
ensam den är bättre
än alla Huners äro.

8. Hvad tror du, bruden mente,
när hon oss ringen sände,
omlagd med ulfvens kläd-
nad?" –
"Jag tror hon varna ville;
jag varga-hår har funnit
i röda ringen bundit:
svekfull är oss vägen,
detta ärende att rida." –

9. Ej mante Gunnar
någon af hans söner,
eller annan frände,
Siare, rådgifvare,
eller de som rika voro:
då fortfor Gunnar,
som konungen det höfdes,
med storsint hjerta,
den herlige i dryckesalen:

10. "Statt upp nu, Fjörner!
lät kring hjeltarnes lag
gullskålarne gånga,
ur småsvenners händer!

11. Den ulfven råda månde
för Niflunga-arfvet,
J gamle, gråskäggige!
om Gunnar J misten;
de brunpälsade björnar
i hund-sällskap skola fägnas,
och skördarne förtära,
om Gunnar icke kommer
åter." –

12. De vördige män ledsagade
gråtande sin konung;
till strid manad
från Huners hemvist:
Då qvad så den unge,
arfs-vårdaren af Högne:
"Nu faren väl, hugfulle!
dit edert mod Er manar." -

13. Öfver fjällen då de tappre
snabbfotade låto fara
de betseltuggande hästar,
okända mörka skogen:
All Huna-marken skakades,
der de hårdsinte framforo;
flugo öfver busk-hatande
allgröna vallen.

14. Atles land de sågo
och skåde-tornen djupa;
och *Bickes* kämpar stånda
å högan borggård;
salen kring söderfolket
omgifven med bänkar,
sammanbundna
bleka Sköldar,
kastpsjut döfvande;

15. Men der drack Atle
vin i val-salen:
att vackta suto väcktare
mot Gunnar och hans män,
om här de kommo på besök,
med hvinande spjuten,
mot konungen att väcka
striden.

16. Först märkte deras syster,
att i salen kommo
hennes bröder båda;
så litet mjöd hon druckit:
"förrådd är du nu vorden,
Gunnar!
hvad vill du, konung! göra
emot de Huners illbragd;
du skynda dig ur salen:

17. Du gjorde bättre, broder!
att dig i brynjan kläda
och med gullbeprydda hjelmar
Atles hus hemsöka:
sute du i sadlarne
de sol-ljusa dagar,
du öfver lik, dödsbleka
skulle låta Nornor gråta.

18. Hunernas sköldmöar
du skulle sorgen låta pröfva,
men Atle sjelf
i ormagropen komma;
nu är den orm-gård
beredd åt Eder." -

19 "Det är för sent nu, Syster!
att Niflungarne samla;
så långt det är att söka
till undsättning folket,
öfver Rehnens träsk-fjäll,
de stolte kämpar." –

20. Så togo de Gunnar
och i fjättrar satte,
Borgundernas vänner,
och fasteliga bundo.

21. Sju högg Högne
med svärdet hvassa,
men den åttonde
han dref i elden heta;
så skall kämpe bålld
för fiender sig värja!

22. Högne värjde
Gunnars händer:
tillsporde de den tappre,
om lif ville
folk-höfdingen
för gull köpa?

23. "Mig skall Högnes hjerta
i hand ligga,
blodigt ur den bållde
riddarens bröst,
med slöa dolken skuret
från konungs-sonen." –

24. De skuro hjertat
ur trälen Hjalles bröst,
blodigt å ett fat det lade
och för Gunnar buro;

25. Då qvad Gunnar,
folk-drotten:
"Här ser jag hjertat
af Hjalle den blödige,
olikt hjertat
af Högne den tappre;
det mycket skälfver,
der det å fatet ligger;
skalf hälften mera,
när det i bröstet låg."

26. Då log Högne,
när de till hjertat skuro,
den lefvande hjelmprydaren;
qvida sidst han tänkte:
de blodigt det å fatet lade
och för Gunnar buro.

27. Då qvad den ädle
Niflunga-hjelten:
"Der ser jag hjertat
af Högne den tappre,
olikt hjertat
af Hjalle den blödige;
det föga skälfver,
der det å fatet ligger,
skalf hälften mindre,
när det i bröstet låg.

28. Vore du så, Attle!
från mina ögon fjerran,

som du från våra skatter
skall det vara!
mig ensam är förunnad
all den fördolda
Niflunga-skatten;
ty Högne mer ej lefver.
29. Alltid ångst jag hade
medan vi båda lefde,
nu har jag ingen,
ty jag ensam lefver:
Rehn skall ega
menniskornas träto-malm,
det af Asar kända
Niflunga-arfvet.
30. I hvälfvande floden
val-ringarne lysa;
bättre än å Huners händer
gullet skiner: –
Vänden tappre edra vagnar;
fången är i bojor." –

31. Attle den väldige
red bort å gnyende hästar,
omgifven af strids-törnen,
svågern deras:

— — — — —

Segerhjeltarnes Gudrun
varnade med tårar,
gående i strids-salen:
32. "Så gånge dig Attle!
som du mot Gunnar hållit
eder, ofta svurna;
och fordom nämnda:
vid söderns sol
och Seger-gudens borg;
den täckta hvil-bädd
och Ullers ring." –

33. Och derefter sedan,
på mördarens bud,
drog ussla gångarn
gull-vårdaren till döden.

34. Den konung, som än lefde,
folkmängden lade
i den gård,
der innan fullt
ormar skredo:
men ensam Gunnar,
vred i hjertat,
slog väldigt harpan.

35. Strängarne klungo:
så skall sitt gull
ring-ödande Furste
mot män förvara.
Attle lät,
sin gård att besöka,
järnskodda hästen
återgå från mordet.

36. Ett gny vardt i gården,
af hästars trängsel,
och krigarnes vapen-sånger,

de voro af heden komne.

37. Ut gick då Gudrun,
Attle till mötes,
med gyllne bägarn,
att kungens fordran fylla:
"Nu kan du ega, Konung!
i dina salar,
glad hos Gudrun,
de Nifhel-farnes vapen." -

38. Vinfyllde suckade
Attles dryckes-skålar,
när i salen samman
Hunerna taldes:

39. In trädde bistre,
skäggside män:
då gick att bära mjöd
blid för furstarne
vidunderliga qvinnan:
valde kräseliga rätter,
af de nödigt bleknade,
men sin nid-gerning Attle
sade:

40. "Dina söners hjertan,
du, svärdens höfding!
lik-blodiga
med honing tuggat:
Du modfulle, jag sade,
kan val-fälldt mensko-kött
i gästabudet äta,
och till de höga säten sända:

41. Ej kallar du mera
till dina knän
Erp och Eitil,
din dryckstunds glädje båda:
du ser dem icke mera,
(der du i ditt säte
Gull utdelar!)
spjut skäfta,
klippa mahnar,
eller fålar tämja." -

42. Uppstod ett sorl å bänkarne,
underlig sång bland männerna,
ett gny under Guda-klädnaden:
Huna-barnen greto:
blott icke Gudrun;
ty hon alldrig gret
björn-hårda bröder sina,
eller söner blida,
unga, oförfarna,
dem hon med Attle födde.

43. Gull utsådde
den Svanhvita;
huskarlarne hon prydde
med ringar röda:
Beslutet lät hon växa,
men klara malmen fara;
ej qvinnan nå'nsin

skattkammar'n ökte.

44. Trött hade han sig druckit,
vapen han ej hade,
var ej på vakt mot Gudrun;
den lek var ofta bättre,
för ädlingarne,
då de mildt hvarandra
ofta omfamnade.

45. Hon bädden broddade,
gaf blod att dricka
af mordlysten hand,
och hundarne löste,
dref ut för salen;
huskarlarne qvinnan
med hetan brand uppväckte;
så månd' hon hämnas sina bröder.

46. Åt elden gaf hon alla,
som då der inne voro
och från Gunnars och hans broders mord
ifrån Mörkhem komne voro:
De gamle timbren föllo,
förrådshusen ruko,
konungens gårdar brunno
och hans sköldmöer derinne;
de i sin ålder hämmade
i heta lågan sönko.

47. Full-taladt är om detta:
så brynje-kläds härefter
ej någon qvinna,
att sina bröder hämna:
hon hafver trenne
folk-konungar
burit bane-orden,
den fagra, förr'n hon död är vorden.

Än säges utförligare härom i *Attles-qväde*, *det Grönländska.*

XVIII. (*ATLA-MÁL EN GROENLENZKO*)

DEN GRÖNLÄNDSKA SÅNGEN.

OM ATTLE.

1. Spordt är kring verlden
det *dåd*, som fordom kämpar
å ting beslöto,
det stadfäst vardt med eder:
långt enmäle de höllo;
dem vred var Odin, (*Yggr*)
och äfven emot Gjukes söner;
de i sanning svekne vordo.

2. Mognade Sköldungarnes
att dö de skulle; (öde
sig illa rådde Attle,
och egde dock klokhet;
fällde stöden stora;
hårdt med sig sjelf han stred;
med svek till sina svågrar sände
de bud, att brådt de komma skulle.

3. Så snäll var husfrun,
sin hug till vishet vände;
hon hörde orda-lagen
af hvad de lönligt talte:
då var i nöd den visa;
ville hon dem hjelpa;
öfver sjö de segla skulle;
sjelf komma hon ej kunde.

4. Hon började runor *rista*,
dem förvände Wingi,
förr'n han den framgaf,
till ofärd han. då seglade:
så foro åstad
sändemännen Attles,
öfver fjärden Lima,
der de berömde bodde.

5. De öl-glade vordo
och elden tände,
tänkte ingenting derunder,
att de komne voro:
togo mot de gåfvor,
som dem kungen sände;
hängde dem å pelar'n,
tänkte intet det betydde.

6. Kom då Kostbera,

Högnes hustru,
den omtänksamma qvinna,
och helsade dem båda:
glad var ock Glömvor,
som Gunnar egde;
hvad höfvitskt var, hon visste;
för gästernas behof hon
sörjde.

7. Då hem de bödo Högne,
om han ville fara;
öppet var sveket,
om de sig rätt besinnat:
då lofvade Gunnar,
om Högne ville;
men Högne nekade,
hvad denne betänkte.

8. De fagre mjöd kringburo,
margfalldig var gästningen;
der tömdes många horn,
till's fulldruckit tycktes.

9. Makarne tillredde hvilan
som bäst dem tycktes:
Berycktad var Kostbera,
hon kände runors tolkning,
läste ord-stäfven
vid elds-ljuset,
behöfde tungan hålla
midt i munnen,
så voro de villade,
att svårt var dem att tyda.

10. Till sängs derefter
gick hon och Högne;
drömde den folkmilda,
dolde det icke,
sade det konungen,
så snart hon vakna månde:

11. "Hem ifrån ämnar du
dig, Högne!
gif akt på rådet,
full-kloka äro få,
far du en annan gång!

12. Jag runor tydde,
som din syster ristat;
den fagra denna gången
dig icke hafver bjudit:
ett mest mig undrar,
ej kan jag än begripa
hvad den visa feltes,
att hon så villse ristat.

13. Så är utvisad,
som under synes vara,
bådas eder bane,
om snarligen j kommen;
fel är i qvinnans stafning,
eller är det gjordt af andra." —

(Högne qvad:)

14. J ären mistänksamma alla,
ej sådant jag förmodar,
och vill dertill ej akta;
utan bör oss taeka;

oss med glödröda gullet
konungen vill pryda;
alldrig månd jag fruktâ,
fast vi larm förspörjom!

(*Kostbera:*)

15. Er månde otryggt gånga,
om dithän J stunden,
ej skall denna gång
Er vänlig gästning möta;
så mig drömde, Högne!
jag vill det ej dölja:
Er emot skall gånga;
eller fruktar jag *för mycket:*

16. Jag ditt lakan tyckte
uti elden brinna,
högan låge lyste
genom mina salar.

(*Högne qvad:*)

17. Ligga här lin-kläden
dem du föga aktar,
brådt de månde brinna,
som du såg mitt lakan.

(*Kostbera:*)

18. Björn jag tyckte här inkommen,
uppbryta husets bjelkar,
han sina ramar risste,
så att vi förskräcktes:
oss många hade han i munnen,
så att intet vi förmådde;
der var ock ett folk-gny,
icke så litet. –

(*Högne:*)

19. Ett väder lär uppväxa,
hastigt stormigt varda;
der du hvita björnen tyckte,
östan regn månd' komma.

(*Kostbera:*)

20. En Örn här in jag tyckte flyga,
ändalångs i huset:
det oss dyrt lär blifva,
alla han med blod bestänkte:
af hans hotelser jag tyckte
Attles hamn den örnen vara. –

(*Högne:*)

21. Vi slagta flitig',
då se vi blod,
ofta det betyder oxar,
att om örn man drömmer:
ärligt bröst har Attle,
hvad du än må drömma: –
Nu de lycktat;
så till slut hvart samtal lider.

22. Ädlingarne vaknade
och gick der sammaledes;
märkte Glömvor,
att ondt bådades i sömnen;
Gun–

Gunnar betagit
att tvänne vägar hinna.

23. Tycktes mig en galge
upprest,
och du gå att hängas;
ormar åto dig
och lefvande dig öfverföll
Guda-skymning; (*ragnarök*)
lös, hvad det månd' betyda?

24. Blodigt svärd jag tyckte
ur din skjorta buret,
svårt är slikan dröm
säga olycks-mannen!
spjut såg jag stånda
dig midtigenom,
och tjöto ulfvar
i dess ändar båda." –

(*Gunnar:*)

25. Der hundar ränna,
de mycket månde skälla:
ofta bådar hundars skall,
att lantsar flyga.

(*Glömvor:*)

26. Här in långs salen,
en flod jag tyckte rinna,
tjuta utaf vrede,
svalla öfver bänkarne,
bryta edra ben,
brödernas båda;
intet motstod floden:
något månde det betyda!

27. Döda qvinnor, tyckte jag,
i natt hitkomma,
voro ej, som höfdes, klädde,
ville dig kåra:
bödo dig hasteliga
till sina bänkar;
jag tänker, från dig vände äro
dina Huld-gudinnor vordne.

(*Gunnar:*)

28 Sent är att det förtälja,
det är nu så beslutadt,
ej denna färd vi undfly,
ty förelagdt är dock att fara:
af mycket är sannolikt,
att kort vi lefva månde.

---

29. När färgorna upplystes
månde de tappre
alla uppstånda;
de andra än dröjde:
Foro de fem tillsamman,
hälften fler' att tillgå voro
af huskarlar;
ej var det väl betänkt.

30. Snöar och Solar
voro Högnes söner,
Orkning en nämndes;

som dem äfven följde:
den sköld-förar'n blid,
var hans hustrus broder.
31. Foro de fager-klädde,
till's dem fjärden skiljde:
dem afstyrkte stadigt qvinnorna,
de låto sig dock icke öfvertala.
32. Glömvor tog till orda,
(hon som Gunnar egde,)
och till Vingi talte,
hvad henne höfvas tycktes:
"Ej vet jag, om J löna skolen
oss till glädje;
svekfull var din gästning,
om något händer." –
33. Svor då Vingi,
så litet på sitt väl han tänkte,
att honom Jättar måtte ega,
om han oss bedroge,
och galgen med allo,
om han mot friden tänkte.
34. Bera tog till orda,
blid uti sin hug:
"Sälle seglen!
segren eder gynne!
gånge eder så
som jag det önskar;
må det minsta detta ej förmena!" –
35. Svarade Högne,
godt mente han med fränder:
"Hafven mod, j gode!
hur' än gånga månde;
så talar mången
fast stor är dess saknad:
mången litet derom sköter,
hur han hemifrån ledsagad varder." –
36. Växlade sedan ögonkast,
till's afståndet dem skiljde;
då bestämdes, tror jag, deras öden,
och deras vägar skiljdes.
37. Ro månde de mägtige,
refvo kölen halfva,
lade åt med bakåtböjde kroppar,
arbetade med mycken ifver,
årorna sletos,
ro-tullarne brusto,
ej fäste de sin farkost,
förr'n i land de sprungo.
38. Och litet längre fram,
(färdens slut vill jag förtälja,)
den gård de sågo,
som Budle besutit;
hårdt gnislade grindarne,
när Högne bultade.
39. Ett ord då talte Vingi,
som kunnat vara otalt:

"Faren fjerran hädan;
tryggt är ej här att ingå,
brådt lär jag se er brända,
straxt J skolen dödas,
jag fagert yrkade Er hitkomst,
svek var dock derunder;
eller biden här,
medan jag Er galge byg-
ger!" –

40. De orden qvad då Högne,
tänkte föga på att vika:
fruktade för intet,
som förestod att pröfva:
"Tänk ej, oss att skrämma,
sällan skall du deri lyckas;
om ett ord du än tillägger,
illa skall det länge dig
bekomma.

41. De då anföllo Vingi,
och ihjelslogo;
med yxa honom höggo,
medan än han andan flåste.

42. Sig flockade Attles folk
och klädde sig i brynjor,
gingo så, de väpnade,
att mur var dem imellan;
ord vexlade
alla lika vrede:
"Förr vi det fast beslutit,
att fjerma Er från lifvet; –

43. "Illa det sig visar,
att förut J rådslag plägat,
då obeväpnade J ären,
och dock en fallen hafven,
till döds slagen:
en af edra var han." –

44. Vrede de vordo,
när det ord de hörde,
sträckte ut fingrarne
och grepo i strängarne,
sköto skarpeliga
och med sköldar sig betäckte.

45. In kom ett tal,
hvad de ute gjorde;
hårdt utanför salen
hördes en träl ropa.

46. Uppbragt blef då Gudrun,
när hon sorgen hörde,
prydd med halsband,
dem alla hon bortryckte;
slängde så silfret,
att ringarne sönderbrusto.

47. Ut gick hon sedan,
öppnade ej sagta dörrarne;
med räddhåga hon icke fram-
for,
helsade de komne,
skyndade till Niflungarne;
det var den sista helsning,
som snart bestyrktes;

än några ord de talte:
48. "Jag sökte trolldom,
att eder ofärd hindra;
(men sitt öde ingen undflyr.)
J skullen likväl hit anlända."-
Hon talade med klokhet
om de försonas kunde;
ej dertill de aktade;
nej, svarade alla.

49. Såg då den Säll-burna,
att de svåra lekte,
begrundade ett hårdt beslut
och slet sig ur sin skrud:
ett blottadt svärd hon tog,
sina bröders lif hon värjde;
hårdt gick hon fram i striden,
der hon händer fäste.

50. Månd' för Gjukes dotter
två stridsmän digna;
hon högg Attles broder,
att han vardt buren sedan,
hon riktade så hugget,
att en fot hon undanskiljde:
En annan så hon mände
hugga,
att han ej uppstod mera;
till Hel hon denna sände,
ej darrade dock hennes
händer.

51. Då höllo de en strid,
den blef vidt beryktad;
men allt annat öfvergick,
hvad Gjukes söner öfva
månde:
Så spordes Niflungarne,
medan än de lefde,
rikta svärdens anfall,
få sönderslitna brynjor:
och så hjelmar hugga,
som dem modet bistod.

52. Om morgonen de stridde
till middagsstunden;
så led Ottan hela
och dagens första timmar:
förr hade full-stridt varit,
(i blod flöt vallen)
än aderton föllo;
öfrige blefvo
Beras tvenne svenner
och hennes broder.

53. Började den tappre
Attle tala,
fastän vred han var:
"Hårdt det är att åse!
Er det månd' tillräknas;
trettio vi voro,
stridbare män;
elfva vi nu efterlefva:
det är mycket afbrändt!

54. Vi fem bröder voro,

när vi Budle miste:
Hel nu eger hälften,
tvenne ligga slagne.
55. Hög frändskap fick jag,
det må jag ej dölja;
fruktansvärd en qvinna,
deraf kan jag icke glädjas;
ljuft var oss emellan sällan:
Se'n du kom i mina händer,
jag sett mig ofta sviken
och beröfvad mina fränder;
du ock till Hel min syster
sände;
det jag tungast känner." –
56. Talar du om sådant,
Attle!
som förut så handlat:
tog och mördade min moder,
att erhålla hennes skatter;
systerdottern snälla
lät du dö i hällen:
löjligt det mig tyckes,
att du räknar dina sorger;
Gudarne jag tackar,
att dig illa gångar."
(*Attle:*)
57. Nu jag eder manar,
den stora sorg att öka, Jarlar!
för qvinnan stolta;
det jag vill åskåda:
så utdelen huggen,
att Gudrun qvider,
det se jag önskar
att hon icke gläds.
58. Tagen Gunnar,
öppnen med knif hans kropp,
skären hjertat ut,
fullgören det hurtigt!
grymhjertade Gunnar
fästen i galgen;
dragen fast till bandet,
ditbjuden ormarne!" –
(*Högne qvad:*)
59. "Gör som dig lyster!
glad vill jag dig bida:
oförskräckt du mig skall röna;
förr bättre öden har jag
pröfvat:
I haden motstånd,
medan jag var oskadd,
nu är jag så sårfull,
att du sjelf må råda." –
60. Då talade Beiti,
Attles tjenare:
"Tagom Hialle,
men skonom Högne;
half möda vi då hafva,
han är döden värd,
lefver alltför länge,
usel månd' han alltid kallas.

61. Förskräckt vardt gryt-vårdarn;
ej blef han längre stilla,
lätt blef han försagd,
kröp i alla vrår,
osäll deras strid han sade,
som hans ofärd gällde,
och sorglig sin dag,
att han skulle dö från svinen,
all den herrlighet,
den han hittills njutit.

62. De togo Budles slaf
och riktade mot honom knifven,
då tjöt trälen ymkligt,
innan än han kände udden:
sade sig nog tid nu hafva,
att väl åkern göda,
värsta arbete förrätta,
blefve han från detta räddad;
glad sade sig Hjalle *blifva*,
finge han behålla lifvet.

63, Det beslöt då Högne,
(få göra så)
att han måtte undanslippa:
"för mig jag aktar mindre
att denna lek sjelf främja;
än här jag skulle villa
hans skräck-rop höra." –

64. Då togo de konungen,
det var ej tid
för de muntre kämpar,
beslutet längre att fördröja:
då log Högne,
det hörde Dagens-söner
hur han kämpa kunde;
och qvalen väl fördrog han.

65. En harpa Gunnar tog,
och rörde den med fota-bladets qvistar;
så han slå den kunde,
att de väne qvinnor greto,
och de karlar sörjde,
som det nogast hörde:
söng den mägtigas rådslag,
bjälkarne sönderbrusto.

66. Dogo då de dyre Furstar;
snart vardt ljusan dag:
de lemnat längst att efter-lefva,
idrotterna sina.

67. Stor i hug vardt Attle;
att de båda han besegrat,
och sade ädla qvinnan sorgen,
hårdt smädande han den förtäljde:
"Nu är morgon Gudrun!
de dig hulde har du bortmist;
sjelfvållande i något är du,
att dig så är gånget." –

(Gudrun:)

68. Nu du glädes, Attle!
att mordet få förkunna,
men å dig skall ångren falla,
när allt du röner:
det arfvet blir dig lemnadt,
jag kan dig det säga,
ondt skall ej ifrån dig skiljas,
förr'n jag ock död är vorden.

(Attle:)

69. Slikt kan jag förhindra,
jag annat råd betänker,
hälften bättre;
det goda ofta vi förkastat:
Jag månde dig försona
med dyrbara skänker,
slafvar och snöhvita silfret,
som du sjelf det önskar.

(Gudrun:)

70. Detta hopp är fruktlöst,
jag vill det förneka;
jag då slet vänskapsbandet,
när än var orsak mindre:
nog grym jag fordom tycktes,
nu skall det ännu ökas,
hvar *osämja* jag qväfde,
medan Högne lefde:

71. Uti samma hus
fostrade vi voro,
lekte mången lek,
växte upp i lunden;
rikt då gaf oss Grimhild
gull och halsband;
mina bröders bane
alldrig skåll du gälda,
eller något mer mig hända,
det mig glädja kunde.

72. Qvinnans lott nedtrycker
karlars öfvervälde:
I knäet sjunker handen,
när armarne vissna;
trädet digna månde,
om bandet undanhugges:
Nu må ensam Attle
öfver allt här råda." –

73. Stor var den oklokhet,
att konungen det trodde;
uppenbar var listen,
om han sig begrundat.
då betryckt var Gudrun,
hon kunde mot sitt hjerta tala;
lätt hon sig gjorde,
med tvenne sköldar lekte.

74. Stort gästabud hon redde,
till sina bröders arf-öl;
det lät äfven Attle,
efter sina fallne göra.

75. Afslutat det de hade,
beredt var dryckeslaget;

och var det gästabud
med största öfverflöd:
Grym var den stolta qvinna,
Budles ätt hon öda tänkte;
på sin man'
gruflig hämnd hon taga ville.

76. Hon lockade de små,
och å ståck dem lade;
förskräcktes de modige,
men greto icke:
foro i moder-famnen,
frågade hvad hända skulle?

77. "Spörjen ej derefter
bådas lif jag spilla tänker;
länge var jag sinnad
Er från ålderdomen skydda."

78. "Offra barnen som du
tycker,
ingen det förhindrar;
kort blir glädjen af din vrede:
om du väl betänkte
vår späda barndom,
min och min snälla broders,
oss bättre ginge." –
Hon bådas hufvud afskar.

79. Då sporde Attle,
hvart farne voro
hans söner, till att leka,
att han ej såg till dem? –

(*Gudrun*:)

80. Öfver vill jag gånga;
att det Attle säga:
För dig Grimhilds dotter
ej fördölja månde;
det dig minst lär glädja, Attle!
när allt du noga erfar:
mycket ondt du väckte,
när du dräpte bröder mina:

81. Mycket litet sof jag,
se'n de föllo;
jag bad dig alfvarligt;
nu jag dig ett minne gifvit:
I morgons du mig sade,
den tidning jag mins noga,
nu är ock afton,
och må du slikt utaf mig
spörja:

82. Mist har du dina söner,
som sent du borde;
sett har du deras hufvud-
skålar,
till dryckes-skålar gjorda;
så din dryck jag blandat,
att den med deras blod jag
färgat:

83. Tog ock deras hjertan
och å spett dem stekte,
gaf jag dig det sedan,

sade

sade af en kalf det vara:
blott du dertill är upphof;
du rätterna ej sparat,
tuggade idkeligen,
tuggade väl med dina oxel-
tänder.

84. Nu vet du barnens öde;
få värre ha' att vänta;
mitt värf jag fullgjordt,
dock mig deraf jag ej be-
römmer. –

(*Attle:*)

85. Grym var du, Gudrun!
då du så göra kunde,
med blod af dina barn
min dryck att blanda:
blod har utaf din slägt du
prässat,
det sent du borde:
mig du också lemnar
mellan sorger liten hvila!

(*Gudrun:*)

86. Än vore det min önskan,
att dig sjelfvan dräpa;
sällan görs fullt illa
mot en sådan konung:
förr har du begått
det, bland menniskor
i denna verld är ohördt
grymt och vildsint,

87. nu är det än ökadt,
som vi nyss erfarit;
stor skuld du dig ådragit;
druckit hafver du ditt arf-öl.

(*Attle:*)

88. Bränd å bål du månde
varda,
förut stenad;
då du hade ernått,
hvad du efterlängtat.

(*Gudrun:*)

89. Tälj du dig slika sorger
för morgondagen!
med herrligare död jag väntar
att i andra ljuset ingå. –

90. De suto samrummes,
växlade ovilja,
kastade stick-ord,
ingen af dem väl befann sig.
Upp växte vred en Niflunge,
stor hämnd i sinne bar han;
sade, för Gudrun
hur han var Attle vred.

91. Kom henne i hugen
Högnes medfart:
sade honom lycklig
om han hämnden vunne:
då vardt Attle dräpen;
kort tid det månde dröja:

honom dräpte Högnes son
och sjelfva Gudrun.

92. Den bållde började att tala
väcktes upp ur sömnen,
kände hastigt såren:
band han sade ej behöfvas:
"Sägen mig det sannast,
hvem slog Budles son?
något är jag sveken;
lifvets hopp jag intet täljer."–

(*Gudrun:*)

93. Icke Grimhilds dotter
för dig dölja månde:
vet att jag det vållar,
att din ålder lider,
och något Högnes son,
att dig såren möda.

(*Attle:*)

64. Rasat hafver du till mordet,
fastän det var onaturligt,
illa var det att besvika,
den som väl dig trodde:
Som friare *dock* for jag,
till att dig begära, Gudrun!

95. Lemnad var du Enka;
stor-rådig man dig sade vara,
ock blef det besannadt,
när vi det pröfva månde:
hem for du hit
då följde oss en här af män;
allt tillgick konungsligt
vid vår framfärd.

96. Mycket var der hedersamt!
som anstog tignar-män,
oxarne vordo slaktade
vi njöto deraf ymnogt:
der var mycket gods;
nog många deraf fingo.

97. Jag till morgongåfva
många smycken gaf den ädla:
trälar trenne tiotal,
sju tjenste-tärnor goda;
heder var med dylikt;
silfret var än mera.

98. Du allt lät dig tycka,
som ingenting det varit,
medan landen ännu stilla lågo,
som mig Budle lemnat:
du grof så under,
att ingen lott jag erhöll.

99. Din svär-syster lät du
förgråten ofta sitta;
och fann jag i hjertat glad,
af de makar, ingen sedan.

(*Gudrun:*)

100. Osant nu du talar Attle!

dock, jag det ringa aktar;
blid var jag sällan sedan;
dock var du ock orolig;
J slogens, bröder unge,
och buren split imellan:
hälften af ditt hus
gick till Hel,
och ramlade allt,
som till lycka skulle varda.

101. Vi voro syskon trenne
ej faran sky vi tycktoms;
då foro vi af landet,
följde Sigurd,
lemnade oss åt vinden,
hvar af oss skeppet styrde;
foro vi att lyckan söka,
tills vi öster kommo:

102. Den första konung vi der dräpte,
der fingo vi landet;
de Herser gingo oss till-handå,
det lärde dem oss frukta:
Den utan sak förföljde,
vi frälsade ur skogen:
och satte den till lycka,
som platt intet ega månde.

103. Död vardt den Hunske hjelte,
då föll och mitt öde;
sträng sorg då fick den unga;
jag fick enke-lott:
qval tycktes mig att lefva
och i Attles hus att komma:
mig fordom Hjelten egde,
bitter var dess mistning.

104. Ej kom du ifrån ett samqväm,
då vi spörja månde,
att en oförrätt du hämnats,
eller andra kufvat;
ville städse vika,
men alldrig hålla stånd,
och tyst det låta vara –

— — — — — —

105. "Osant nu du talar, Gudrun!
men ej måude,
någonderas lott förbättras,
allt vi hafvå mördat:
Nu tillse, Gudrun!
af din goda vilja,
att oss sker heder,
när de mig ut-bära,
(*Gudrun:*)

106. Ett skepp vill jag köpa,
och kista utaf sten,
väl vaxa linnet,
ditt lik att svepa:

hvita och svarta
å allfarig väg;
af gångare grå,
de resandes ök:
3. Ej ären J vordne
Gunnar like,
ej eller modfulle
som Högne var det:
för henne skullen J
hämnd utkräfva,
om mina bröders
mod J egden,
eller Huna-konungars
hårda lynne." –
4. Då qvad så Hamdir,
den stor-sinte:
"Litet lär du rosat
Högnes dåd,
när de Sigurd väckte
upp ur sömnen:
då dina lakan,
de blå-hvita, färgades
i din mans blod:
höljdes af mord-blod.
5. Dig vardt den bråda
Brödra-hämnden'
grym och svår,
att du dräpit dina söner:
vi unge samfällt
hade kunnat
på Jormunrek
vår syster hämnas:
6. Bär Huna-konungars
klenoder fram!
du har oss uppmanat
till svärds-tinget." –
7. Leende Gudrun
sprang till kammar'n,
konugsliga hjelm-prydnader
ur kistorna valde,
och sida brynjor
gaf åt sina söner:
suto tungt, de bållde
å hästarnes bogar
8 Då qvad så Hamdir,
den stor-sinte:
"Så skall återkomma
att sin mor besöka
spjut-höfdingen, *den fallne*
å slagtfältet,
att du arf-öl dricker
efter oss alla:
efter Svanhild
och söner dina" —
9. Gråtande Gudrun,
Gjukes dotter,
gick bedröfvad
å tå att sitta,
och sina bröders
tårvärda öden,

på många sätt
betryckt, förtälja:
10. Tre eldar känner jag;
tre spisar känner jag;
till trenne män
i gård jag fördes;
men Sigurd ensam
mig tycktes bäst af alla,
den bröder mina
till bane vordo.
11. För de svåra såren
jag dem ej anklaga kunde:
mig sorger större
de månde tillfoga,
när mig de ädle
åt Attle gåfvo:
12. De raska söner
bjöd jag mig till samtal;
hämnd jag ej kunde
för mina sorger vinna,
förr än hufvudet
jag Niflungarne afskar.
13. Till stranden gick jag,
emot de Nornor gramse var jag,
mig undanrycka ville
förföljelserna deras,
men mig de höga vågor
upplyftade, ej dränkte;
thy steg jag å land
att jag lefva skulle.
14. Gick jag mig å brud-
tredje resan, (bädd
med en konung;
för mig hoppades jag bättre:
födde barn,
arf-vårdare,
arf-vårdare,
Jonakers söner.
15. Men kring Svanhild
tärnor suto;
den af barnen mina,
mest jag älskade:
Så var Svanhild
i min sal,
som ljuf är till att se;
en sol-stråle!
16. Begåfvade med gull,
och konungslig skrud,
förr'n henne jag gaf
till Gothiod:
det är mig hårdast
bland sorger mina
öfver den hvita,
att Svanhilds fagra hår
trampades i stoftet,
af hästars fötter:
17. Men den sorgen svårast
att de min Sigurd,
seger beröfvad,

i säng dräpte:
men den grymmast,
att på Gunnar
de hale ormar
till hjertat kröpo:
men den hvassast,
som trängde till hjertat;
den oblödige konung
lefvande de skuro.
18. Olyckor många mins jag;
många sorger:
De dräpte Sigurd;
Den blacka fålan,
snabbt farande hästen
lät du dit löpa!
ej sitter här
sonhustru eller dotter,
som åt Gudrun
skänker gifver.
19. Mins du, Sigurd!
hvad vi talte,
då när vi å bädd.
suto båda:
att du modfulle hjälte,
till mig skulle komma
från dödens boning,
men jag till dig från jorden
20. Uppresen, Jarlar!
eke-bålet,
högst under himlen
det låten varda;
må det brinna,
det sorgfulla bröst!
elden upptine
sorgerna kring hjertat! —
21. Blifve alla Jarlars
bröst lättade!
alla qvinnors
sorger mindre,
att denna olycks-kedja
har sjungen blifvit!

XX. (*HAMÞIS-MÅL EN FORNA.*)

FORN-SÅNGEN

OM HAMDIR.

1. Lätt uppsprittе
sorge-tankarne,
de hulde Elfvors gråt,
den glädje-störande:
Om morgonen arla
uppväcker sorgen
mensko-lidandets
hvarje plåga.

2. Det var icke nu,
och ej i går,
det hafver långt
lidit sedan,
(få ting spordes fordnare)
mycket förr var det,
att Gjukes dotter
Gudrun uppmante
sina söner unga,
att Svanhild hämnas:

3. "Svanhild kallad
var Eder syster;
den Jormunrek
lät utaf hästar trampas,
hvita och svarta,
å öppna vägen:
af gångare grå,
de resandes ök.

4. Trångt vardt kring eder
sedan,
folk-höfdingar!
ensamme J öfverblefven
bland grenar af min ätt:

5. Enslig är jag vorden,
som asp i snäret;
blottad på fränder,
som granen på qvistar;
glädje beröfvad,
som videt löf,
då qvist-skadande *stormen*
kommer på den varma
dagen."

6. Då qvad så Hamdir,
den storsinte:
"Litet lär du, Gudrun!
rosat Högnes dåd,
när de Sigurd väckte
upp ur sömnen:
du å bädden satt,
men banemännen logo.

7. I blod utaf din man
flöto dina lakan,
de blå-hvita,
konstigt väfda:
då dog Sigurd;
vid hans lik du satt,
ej om löje då du skötte:
så dig Gunnar ville.

8. Du dig tänkte Attle skada
med Erps mord
och med Eitils
ålders härjning;
men dig vardt det värre:
thy bör hvar man
så emot andra bruka
sårbitande svärdet
till ålders-härjning,
att han mot sig sjelf ej
strider.

9. Då qvad så Sorli,
vist hade han sinnet:
"Ej vill jag med min moder
ord växla;
tyckas ord än fattas
eder båda:
Nu hvad beder Gudrun,
det hon vid tårar icke ernår!

10. Gråt du bröder dina,
och de blida söner;
de sednast födde
gå till striden:
Oss båda skall du äfven
gråta, Gudrun!
som här å våra hästar,
att dö bestämde, sitta:
vi skola falla fjerran." –

11. Gingo af gården,
färdige till strids-gny;
öfver fuktiga fjällen
foro de unge,
på Hunländske hästar,
mordet att hämnas.

12. Då qvad så Erp,
ena reso:
den ädle skämtade
å hästens rygg:
"Svårt är en blödig man
till vägs visa:
nog hård man sade
träl-ungen vara." –

13. De funno å vägen
den bragd-store:

"Hur månd' den *brun-loc-kige*
nu oss hjelpa?" -
14. Svarade Erp
den *skild-mödrade*:
sade sig den vise,
så vilja hjelpa
sina fränder,
som en fot den andra,
och som vid kroppen vuxen
hand den andra.
15. "Hvad kan en fot
den andra hjelpa?
eller den vid kroppen vuxna
hand, den andra?" -
16. De drogo ur skidan
skidans järn,
svärds eggen,
till trollens glädje:
minskade sin magt
till tredjedelen,
läto brodren unga
till mullen digna:
17. De skakade sina kappor,
insatte svärden;
iklädde sig de Guda-burne
Guda-klädnaden.
18. Fram lågo deras vägar,
olycks-stig de funno,
och systersonen
sårad å qvist,
i mordträdet vind-kalla,
västan by:
allt fram med *tranans* snabb-het. skyndas;
tid var ej at bida.
19. Sorl var i salen,
männerne voro druckne,
och *ljudet* af de kommande
kunde de ej höra,
förr'n hugfulle mannen
tutade i hornet.
20. De skyndade att säga
för Jormunrek,
att sedde voro
män under hjelmar:
"Betänken Er om råd,
de rike äro komne!
för mägtige män J hafven
en mö förtrampa låtit." -
21. Då log Jormunrek,
strök sitt skägg med handen,
begärde icke brynjan,
han kämpade med vishet,
skakade sitt bruna hufvud,
såg på skölden hvita,
och lät sig i händer
fort gifva gyllne skålen:
22. "Säll då jag skulle tyckas,
när jag skåda månde

Hamdir och Sorli,
uti mina salar;
då skulle jag dem binda
med båg-strängar;
de goda barnen Gjukes
i galge fästa." –
23. Det qvad Roderglöd,
(den *rygt-glada*)
stod å trappan höga,
"*ja konung!*" (sade hon
till sonen denna)
"emedan så de våga,
att de ej kunna framgång
hafva:
månne tvänne män allena
kunna tio hundra-stridsmän
binda och basta,
uti borgen höga?" –
24. Buller vardt i huset,
öl-skålarne kastades,
i blod lågo hjeltar,
flutet ur krigares bröst;
25. Då qvad så Hamdir,
den stor-sinte:
"Du har Jormunrek!
vår ankomst önskat,
de sam-mödra bröders;
inom borgen din;
nu ser du fötter dina,
och ser händer dina,
Jormunrek!
kastade i elden heta." –

26. Då röt dervid
den kraft-kunnige, (*Odin?*)
båld i brynja,
som björnen ryta månde:
"Kasten sten på männen,
då svärden icke bita,
ej eller ägg-järn
på Jonakurs söner." –

27. Då qvad så Hamdir!
den storsinte:
"Ondt du åstadkom, Broder!
då du din mun öppnade,
ofta ur den mun
onda råden kommo." –

28. "Mod du egde, Hamdir!
blott du ägde klokhet;
mycket menn'skan felas
när förståndet *brister*."

29. "Af vore hufvudet,
om Erp nu lefde,
vår stridgode broder,
den vi å vägen dräpte;
den tappre mannen!
mot honom eggade mig
ödets magter:

Den bland menn'skor hel'ge!
honom gingo vi att dräpa.'
30. Icke månd' vi vara
ulfvar like,
att hvarandra sjelfva vi an-
falla;
som de Nornors hundar,
hvilka glupande,
uti öknen fostras!
31. Väl stridt vi hafva;
vi stå på fallne stridsmän,
ofvan de af svärdsegg trötte vordne,
såsom örn å qvisten:
hjeltars namn vi vunnit
när vi än må falla;
ingen lefver qvällen
efter Norna-domen." –
32. Der föll Sorli
vid salens gafvel,
men Hamdir nedsönk
bakom huset.

BIHANG

(GUNNARS-SLAGR.)

GUNNARS HARPOSLAG. *)

1. *Fordom hände att Gunnar*
fördes att dö,
Gjukes son,
i Gråbaks (ormarnes) salar:
hans fötter lösa voro,
men hans händer bundna
med fjättrar hårda.

2. *Lemnad vardt en harpa*
åt den djerfve, folkens höfding,
han visade sin idrott,
fotblads-qvistarne han rörde
konsteliga trampade
harpans strängar:
ej sådan konst var öfvad
af någon ann' än konungssonen.

3. *Söng då Gunnar,*
så ljudande:
fick harpan röst,
som menniska det varit,
och icke mindre ljuf,
än om det svanens varit;
det klang i ormasalen
utaf de gyllne strängar:

4. *Min syster vet jag,*

---

*) En sång af detta namn omtalas sålunda i Olof Tryggv. Saga; *Tog då Gester harpan sin, och spelade väl och länge om qvällen; så att allom tycktes en glädje att höra derpå: och slog då* Gunnars Slagr *och till slut sången om Gudruns list, den fordna: den hade man alldrig förr hört* -- Men att nämnde Gunnars-Slagr icke finnes mer, i någon af de kände Eddiska samlingar; och att den som här införes efter de Handskrifter Herr G. Magnæus och Rask på Island funnit, blott är en lycklig härmning och fullkomligen i forntidens anda författad sång; derom äro de fleste Fornforskare öfverens. Se vidare i A. Magn. Commissionens anmärkningar till denna Sång, och Prof. Rasks, i Noten till Texten, meddelade omdöme.

osällast gift bland alla,
och fästad vid
Niflungarnes Niding.
Attle hembjöd
Högne och Gunnar,
fränder sina
och mördade båda.

5. *Strid fingo de*
för gästabud,
och fiendskap
för dryckes-glädje:
det månd' evigt spörjas,
medan verlden står:
så med fränder fordom
ingen lekte.

6. *Hvi rasar du så, Attle!*
uppbragt utaf vrede.
Brynhild vållde
sjelf sin död,
och Sigurds
svåra bane:
Hvi vill du låta
Gudrun gråta?

7. *Söng fordom korpen*
å högan qvist,
om vår ofärd;
mig sade Brynhild,
Budles dotter,
hur' Attle skulle
oss besvika:

8. *Det sade äfven Glömvor,*
när vi samman sofvo
sista gången
i samma hvilostad:
hade min maka
starka drömmar;
"Far nu icke, Gunnar!
svekfull är dig Attle:

9. *Spjut såg jag färgadt*
i ditt blod;
en galge upprest,
för Gjukes söner:
Dig Disor tyckte jag
hem till sig bjuda:
eder månde, bröder!
försåt beredde varda." –

10. *Qvad också Kostbera*
om villadt ristade runor
och betydande drömmar:
Friskt var hjertat
i Furstliga brösten;
ingen månde frukta
döden hårda.

11. *Oss hafva Nornor*
åldren utmätt,
åt Gjukes söner
efter Odins vilja:
Mot sitt öde
ingen kan sig vakta.

eller ryckt från lyckan
på sitt hjerta trösta.

12\. *Det mig gläder, Attle!*
att du icke hafver
de ringar röda,
som Hreidmar egde:
ensam vet jag, hwar det gull
förborgadt ligger,
sedan J från Högne
hjertat skurit.

13\. *Det mig gläder, Attle!*
att J, Huna-barn!
af Högne leende
skurit bort hans hjerta:
Ej gaf sig Niflungen,
vid såret djupa,
ej skiftade han färg,
vid döden svåra.

14\. *Det mig gläder, Attle!*
att du har förlorat
män af dina, många
som de förnämste voro,
för svärden våra,
förr'n du går att dö:
Så har ock vår fagra syster
fällt din broder.

15\. *Ej skall än Gunnar*
med bäfvan tala,
Gjukes son
i Grafvitners boning:
ej sorgsen komma
till Här-fadren;
förr har ock Fursten
sig vant vid smärtan.

16\. *Förr skall mig Moin*
till hjertat grafva,
och Nidhögg
njurarne suga,
Linn-orm och Långbak
lefren slita,
än jag skall lemna
min hug-prydnad.

17\. *Det månde Gudrun*
gräsligt hämnas,
att oss Attle
svikit hafver:
Hon skall dig, konung!
dina söners
varma hjertan gifva,
till afton-vard:

18\. *Och mjöd, blandadt*
med deras blod,
du dricka månde
ur deras hufvudskålar:
den sinnes oro
dig hårdast träffar,
när dig Gudrun
slik gärning säger.

19. *Kort blir din lefnad*
efter de framlidne Furstar,
du får ett elakt slut,
för brottet mot vår fränd-
skap:
så du väl förtjent,
att det svek umgälla,
på tillskyndan
af vår syster,
dertill bragt af sorgen.

20. *Dig månde Gudrun*
med spjut stinga,
och Niflungen
stå der nära:
Kringflammas skall din sal
af rödan låge:
Sedan skall å Na-strand,
du åt Nidhögg gifvas.

21. *Insöfd är nu Gråbak,*
Goin och Moin
och Grafvöllud,
Ofner och Svafner
de etter-glänsande:
Nad och Nidhögg,
de huggormar alla,
Hring och Höggvard,
af harpo-slagen.

22. *Ensamt uppe vakar*
Attles moder,
hon mig genomgrafvit,
till hjertats rötter,
suger lefren
och tungan sliter,
längre unnas ej att lefva
Konungs-sonen

23. *Nu stadna, Harpa!*
hädan skall jag lida,
och i vida
Wallhall bygga:
och med Asar dricka
mjödet dyra,
af Särimner mättas
uti Odins samqväm! –

23. *Nu är Gunnars Harpo-*
sång
till ända qväden:
men'skor jag förnöjt
sista gången:
knappt någon konung skall
härefter,
med fota-bladets qvistar
slå de väl-ljudande
Harpans strängar.

